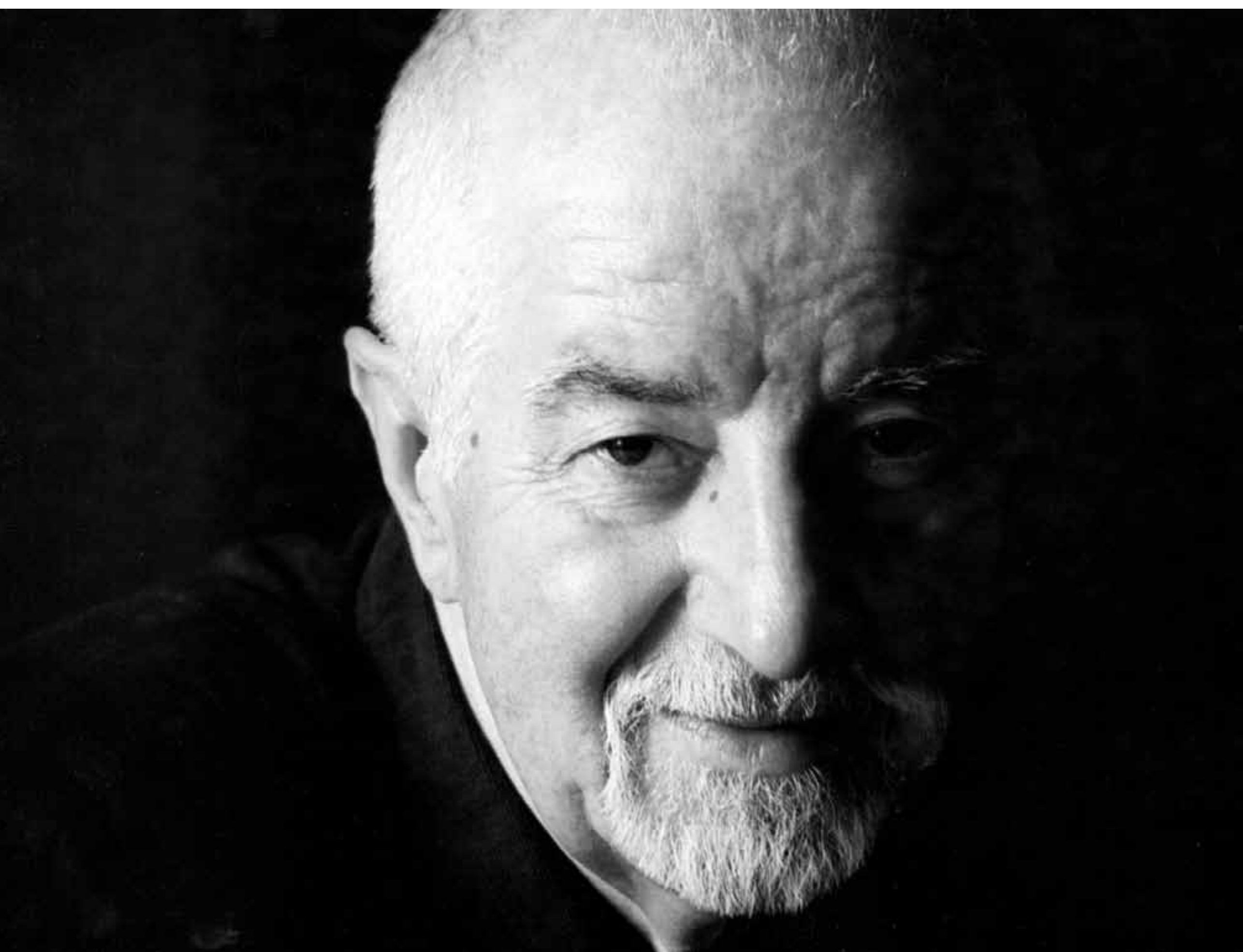
Рыгор БАРАДУЛІН

Ryhor BARADULIN

Et orbi omni / І свету ўсяму

Et orbi omni / I свету ўсяму

Рыгор Барадулін

Et orbi omni / І свету ўсяму

Мінск
Рымска-Каталіцкая парафія
Святога Сымона і Святой Алены
2016

УДК 821.161.3-1
ББК 84 (Беи)-5
Б24

Укладальнікі
Ксёндз Уладзіслаў Завальнюк –
кандыдат гістарычных навук, магістр тэалогіі;
Ала Сакалоўская –
кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Барадулін Рыгор
Б24 **Et orbi omni / I свету ўсяму:** Рыгор Барадулін. – Мн.: Рым.-Катал. парафія Св. Сымона і Св. Алены, 2016. – 680 с. іл.

У кнізе «Et orbi omni / I свету ўсяму» вершы народнага паэта Беларусі, наміnанта на Нобелеўскую прэмію (2006 г.) Рыгора Барадуліна ў перакладах на трыццаць моў. Вядомыя майстры слова Заходняй і Усходняй Еўропы, Амерыкі, краін былога Савецкага Саюза, Азіі, Усходу знаёмяць свайго чытача з лепшымі творамі паэта.

The book “Et orbi omni/ I свету ўсяму” contains the poetry by People’s Poet of Belarus Ryhor Baradulin translated into 30 languages of the world. He was nominated for a Nobel Prize for literature in 2006 Well-known literary masters of Eastern and Western Europe, America, countries of the former Soviet Union, Asia and the East familiarize the readership with the poet’s best works.

ISBN 978-985-6652-54-0

Вершы-ластаўкі вяртаюцца дамоў...

«Як мне, малому, хацелася ў свет!
Як мне хацелася вырвацца з хаты!
Я задзіраў галаву, каб хвастаты
Бачыць хоць след
Незнаёмых камет», – пісаў паэт.

Мары дзяцінства... Яны, такія, здавалася, недасяжныя, здзейсніліся. Ён не толькі пабачыў дзясяткі краін. Ягоныя вершы, перакладзеныя як не на сорак моў, расказалі свету пра яго любімую Беларусь, ягоную радзімую Вушаччыну, бацькаў вяз каля роднай хаты, сад, пасаджаны мамай...

У літаратуру Рыгор Барадулін увайшоў у сямнаццацігадовым узросце – у 1952 г.

Талент юнага паэта быў заўважаны не толькі беларускім чытачом. У 50–70-я гады 20-га стагоддзя ў часопісах, газетах, зборніках, анталогіях друкуюцца пераклады вершаў Рыгора Барадуліна на латышскую, рускую, англійскую, балгарскую, нямецкую мовы.

З кожным годам геаграфія перакладаў вершаў паэта пашыраецца.

Цяпер яго творы чытаюць у Заходняй Еўропе – на англійскай, нямецкай, французскай, іспанскай, італьянскай, венгерскай, румынскай, шведскай мовах. У краінах Балтыі – на літоўскай, латышскай, эстонскай мовах. У славянскіх краінах Цэнтральнай Еўропы – на польскай, чэшскай, славацкай, балгарскай мовах. На многіх мовах краін былога СССР – рускай, украінскай, удмурцкай, чувашскай, татарскай, грузінскай, малдаўскай, таджыкскай, кіргізскай.

Ёсць пераклады на ўсходнія і нават экзатычныя мовы – хіндзі, японскую, курдскую, карацінскую, цыганскую і інш.

Кніга «Et orbi omni / I свету ўсяму» – пасланне паэта народам свету. У ёй некалькі соцень вершаў у перакладзе на трыццаць моў.

Падчас працы над гэтай кнігай узніклі пэўныя цяжкасці. На жаль, не ўсе пераклады ўдалося адшукаць. З распадам СССР па сутнасці перарваліся кантакты паміж бібліятэкамі былых саюзных рэспублік, а цяпер самастойных дзяржаў. Парушаны ўзаемасувязі з бібліятэкамі Масквы і Пецярбурга.

Таму мы не знайшлі пераклады вершаў на казахскую, армянскую, азербайджанскую, асецінскую, туркменскую, узбекскую мовы. Сталі недаступныя анталогіі беларускай паэзіі на мангольскай, тамільскай, ка́нада мовах.

Мы вельмі ўдзячныя маскоўскай паэтэсе Людміле Серастанавай – жонцы вядомага перакладчыка беларускай літаратуры на англійскую мову Уолтэр Мэя. Яна адшукала ў Маскве ў Бібліятэцы замежнай літаратуры Анталогію беларускай паэзіі на мове хіндзі (1985 г.). У ёй дзевяць вершаў Рыгора Барадуліна – перакладчык Бар’ям Сінгх.

Вялікая падзяка паэту Анатолю Вярцінскаму, які даў для зборніка копіі перакладаў вершаў Рыгора Барадуліна на румынскую мову (Анталогія беларускай паэзіі на румынскай мове, 1985 г.).

Перыяд 70–80-х гадоў быў вельмі багаты на пераклады вершаў. Выходзяць дзясяткі зборнікаў, пераклады ў перыядычных выданнях. Потым наступіла пятнаццацігадовае зацішша.

Пасля 2005 г. – выхаду ў свет паэтычнага зборніка «Ксты / Ksty», за які паэт ў 2006 г. быў вылучаны на Нобелеўскую прэмію,– карціна паступова мяняецца.

Выдадзены зборнікі перакладаў вершаў на чэшскую і рускую мовы.

Цікавая гісторыя зборніка перакладаў вершаў Рыгора Барадуліна на японскую мову.

У 2006 годзе ў Мінску быў прафесар Шунічы Ямашыта – кіраўнік Аддзела малекулярнай медыцыны Інстытута захворванняў, выклiканых атамнай бамбардзіроўкай, Вышэйшай школы біямедыцынскіх навук Універсітэта г. Нагасакі.

Ксёндз Уладзіслаў Завальнюк падарыў прафесару два двухмоўныя зборнікі вершаў Рыгора Барадуліна – зборнік «Ксты / Ksty» і зборнік «To Be! / Быць!». Апошні выдадзены з нагоды дваццацігоддзя Чарнобыльскай катастрофы. Прафесар Шунічы Ямашыта быў у захапленні ад вершаў і сказаў, што іх абавязкова трэба перакласці на японскую мову. І сваё абяцанне ён стрымаў. У 2007 г. у Японіі выйшла кніга вершаў Рыгора Барадуліна па-японску «Малітва ветру». Перакладчык – Кашына Гоу. Ён нарадзіўся ў 1972 годзе на Хакайда. Там жа скончыў філалагічны факультэт Універсітэта і аспірантуру. Славіст, валодае беларускай мовай, піша вершы. З 2001 г. па 2003 г. працаваў у пасольстве Японіі ў Беларусі. У зборніку 61 верш. Пераклад зроблены з мовы арыгіналу. Кніга цудоўна аформлена, з традыцыйным японскім каларытам. Выдадзена на ахвяраванні вернікаў-католікаў Кафедральнага сабора Уракамі ў г. Нагасакі. Электронны набор вершаў на японскай мове для нашай кнігі зрабіла спадарыня Ёсіко Огава, за што мы ёй вельмі ўдзячныя.

У кнізе «Et orbi omni» чытач знойдзе шмат перакладаў сябра Рыгора Барадуліна Хізры Асадулаева на карацінскую мову – адну з моў Дагестана.

Вершы ў зборніку падаюцца ў храналагічнай паслядоўнасці – ад перакладаў першага верша – да апошняга «Мальба», напісанага 22 лютага 2014 года. Такі парадак падачы вершаў дае магчымасць назіраць, як сталее паэт, як з юнага ператвараецца ў майстра, творцу.

З 1961 года і да апошніх дзён сам Рыгор Барадулін знаёміць Беларусь з паэтамі краін свету. Сотні, калі не тысяча, перакладаў з дзясяткаў моў: тво-

ры У. Шэкспіра, Мальера Д. Байрана, А. Міцкевіча, Т. Шаўчэнкі, Р. Бёрнса, А. Рэмбо, Д. Кітса, Р. Кіплінга, Х. Хіменэса, Я. Райніса, С. Ясеніна і шмат іншых. Рабіў пераклады паэзіі Усходу і Каўказа.

Творчасць паэта была высока ацэнена дзяржавай і грамадствам. Рыгор Барадулін – народны паэт Беларусі, Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі імя Янкі Купалы і прэміі імя Алеся Адамовіча Беларускага ПЭН-цэнтра. Ганаровы доктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Ганаровы грамадзянін Вушацкага раёна. Ганаровы віцэ-прэзідэнт Беларускага ПЭН-цэнтра. У складзе ўрадавай дэлегацыі прымаў ўдзел у рабоце XXXIX сесіі Генеральнай Асамблеі ААН (1984). Узнагароджаны ордэнамі «Дружбы народаў» і «Знак Пашаны», медалём Францыска Скарыны. За пераклады з латышскай мовы ўганараваны ордэнам Трох Зорак – найвышэйшай узнагародай Латвіі.

24 чэрвеня 2004 г. меў аўдыенцыю ў Папы Рымскага Яна Паўла II.

Сумна, што паэт адышоў у вечнасць, не дажыў да выхаду гэтай кнігі.

Выдавецтва дзякуе перакладчыкам і іх нашчадкам, аўтарам фотаздымкаў, супрацоўнікам Міжнароднага міжбібліятэчнага аддзела Нацыянальнай бібліятэкі Рэспублікі Беларусь, выкладчыкам Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта, а таксама Уладзіміру Якавішыну, Марыі Віктаравай, Людміле Шпак за шчырую дапамогу ў выданні гэтай кнігі.

...«Ластаўкамі, якія злёталі за мора і навучыліся шчабятаць на мовах свету, вярнуліся мае вершы, як пад родную страху, пад вокладку гэтае кнігі», – напісаў Рыгор Барадулін, азнаёміўшыся з макетам кнігі. Прасіў, каб гэтыя словы былі ў ёй.

Ксёндз Уладзіслаў Завальнюк,
Ала Сакалоўская

Паэтычная планета Рыгора Барадуліна

Маленькі Прынц з казкі Антуана дэ Сент-Экзюпёры валодаў усяго толькі адным невялічкім астэроідам, але пільна яго даглядаў: праполваў дрэвы, чысціў вулкан, клапаціўся пра наравістую Ружу.

Паэт Рыгор Барадулін, што нарадзіўся на астэроідзе Вушаччына, меў гонар авалодаць планетай Зямля, бо думаў пра яе няспынна, як і пра сваю малую Радзіму, называў Зямлю парушынкай у воку Госпада:

Зямля –
Парушынка ў Гасподнім воку.
І колькі трывацьме Госпад яе,
Не дадзена ведаць ані прароку,
Ні вечніне,
Якой трывання стае.
А мы парушынку варушым, нявечым,
Каб Збаўцу яшчэ непаменей было,
Каб пра сябе нагадаць хоць нечым,
Перш чым глыне нас немае тло.

І з недасяжнага нам далёку
Нябачнасць бачыць,
Як час бяжыць...
Як парушынка ў балючым Воку
Дрыжыць...

Паэт апяваў Іярдан і Вушачку, вёў размовы з Усявышнім і нястомна пераствараў, пераствараў, пераствараў з іншых моваў на беларускую. Паэзію, драматургію. Пераклады такіх вершаў, як «Калі» Рэд'ярда Кіплінга або «П'яны карабель» Арцюра Рэмбо можна лічыць сапраўдным паэтычным подзвігам, бо гэтыя творы лічыліся неперакладальнымі дзеля

іх моўных нюансаў, шматрэгістравасці. Паэтычная інтуіцыя падказвала беларускаму перастваральніку тыя ідэальныя прыёмы перастварэння, якія не знайшлі б і носьбіты замежных моў. Персанажы мальераўскіх п'ес, якія перастварыў для тэатра Рыгор Барадулін, размаўляюць па-беларуску сакаўней і каларытней, чымся па-французску.

Пераклады з дзясяткаў моў народаў свету – такі актыў Рыгора Барадуліна перад літаратурнай планетай Зямля.

Літаратурная планета адказала паэту перакладамі на сорак пяць моў і пры гэтым, безумоўна, засталася яму абавязаная. Але і гэтая даніна памяці паэта вартая высокай ацэнкі, асэнсавання і публікацыі. Бо, апроч усяго іншага, паэзія Рыгора Барадуліна таксама надзвычай цяжкая для перастварэння.

Не будучы перакладазнаўцам, я не прэтэндую на аналіз асаблівасцей мастацкага перастварэння твораў Рыгора Барадуліна на замежныя мовы, але ацаню перадусім выданне яго перакладаў як літаратурную падзею найвышэйшай зорнай велічыні.

Спроба шырокай рэпрэзентацыі паэтычнай творчасці Рыгора Барадуліна ўжо рабілася пры англамоўным выданні зборніка «Ксты», намінаванага на Нобелеўскую прэмію. Зборнік атрымаўся. Горка чуць думку пра тое, што паэт не атрымаў прэміі з прычыны недастатковага ўзроўню перастварэння.

Над зборнікам «Ксты» шчыравалі мэтры перакладу і іх таленавітыя вучні, носьбіты абедзвюх моў. Эксперымент даў плён. Эксперты з ЗША і Велікабрытаніі, што рэдагавалі тэкст, былі ў прыемным шоку. Іх уразіла і якасць паэзіі беларускага майстра, што не здрадзіў традыцыі класічнага верша, і высокая якасць перакладу. Стэрэатыпы былі парушаны. Выданне засведчыла, што на Беларусі паўстала новая школа перакладу, якая будзе, згодна з праектам М. Багдановіча,

вяртаць беларускую літаратуру ў агульнаеўрапейскае ўлонне.

Пры перакладзе, магчыма, згубіліся некаторыя тропы і моўныя аздобы. Тое, што захаваецца, мяркую, здзівіць паэтычную Еўропу, якая забылася на тое, чым ёсць рыфма і метр. Нават калі і пабляклі пры перакладзе тэкста яго моўныя дэкарацыі, дык больш выразна акрэсліўся плён паэтавай думкі і веры. Ён, гэты плён, увабраў у сябе і беларускі боль, і рэлігійны досвед, але, што важна для далейшага лёсу кнігі, ён шырэйшы за нацыянальныя або канфесійныя межы.

Што да прэміі, дык прысуджэнне Нобеля ёсць як сумай намагання ўсёй нацыі і яе інтэлектуальных сіл, сведчаннем яе кансалідацыі, так і сумай суб'ектыўных і аб'ектыўных абставінаў, якія не заўсёды залежаць ад асобы творцы і ягоных тэкстаў. Так павялося. А цяпер ужо нічога не выправіць, бо Рыгора Іванавіча няма, а прэмія не прысуджаецца пасмяротна.

І сёння мы ацэньваем як сусветна значную падзею выданне «Et orbi omni», адрасаванае шматмоўнай супольнасці. Да яго выдання, як і да выдання зборніка «Ксты» ды іншых кніг паэта спрычыніўся Чырвоны Касцёл і перадусім ксёндз пробашч Уладзіслаў Завальнюк і складальнік, блізкі паэту чалавек Ала Станіславаўна Сакалоўская.

Ад задумы выдання да яе рэалізацыі бывае надзвычай складаны шлях, і гэта якраз той выпадак. Надзвычай цяжка арганізаваць у суладны хор галасы на розных мовах, інакш кажучы, прадумаць канцэпцыю, кампазіцыю, структуру зборніка. Я не кажу ўжо пра тую карпатлівую працу, што звязана са зборам матэрыялу, з імкненнем не забыць, не абмінуць аніводнага іншамоўнага перастварэння вершаў паэта, бо кожнае з іх – літаратурная падзея. А тэхнічныя складанасці, звязаныя з багаццем моўнай графікі, шрыфтаў?

Вельмі слушна быў абраны храналагічны парадак размяшчэння вершаў. Ён даводзіць асаблівасці твор-

чага сталення паэта і пачатку, і канца яго вандроўкі, якую здзейсніў ён, бы Маленькі Прынц, па планеце Зямля.

Магчыма, ніхто з даследчыкаў творчасці Рыгора Барадуліна не звярнуў увагі на штосьці дзіцячае, наіўнапрастадушнае, што прысутнічае як у першых, так і ў апошніх, па-філасофску насычаных яго творах.

На самым пачатку гэтай кнігі англічанін, таджык, балгарын, літовец, рускі, украінец вельмі хутка натрапіць на верш «Бацьку», вядомы кожнаму беларускаму школьніку або студэнту. І не будзе чытача, у якога балюча не сціснулася б сэрца пры судакрананні з жыццёвай драмай лірычнага героя.

Калі б аўтар прадмовы пачаў пералічваць усіх перастваральнікаў твораў Рыгора Барадуліна, спіс перавысіў бы памер прадмовы. Але ў адным я ўпэўнены – гэта сябры Рыгора Іванавіча, духоўна блізкія да яго людзі. І яшчэ ў адным я перакананы: зборнік робіць нашу планету больш утульнай, добрай, блізкай да Бога, бо гэта планета ўбачаная вачыма паэта і яго сяброў-перакладчыкаў.

Пятро Васючэнка

Паэзія ласкай карае,
Радкі захаплення таму
Нясе беларускаму краю
І свету ўсяму.

Рыгор Барадулін

Poetry punishes with kindness,
Therefore it carries lines of rapture
To the fair Land of Belarus,
And the whole world to capture.

Пераклад Алены Таболіч

ПЕРШЫ СНЕГ

У абшары навакольным
Над папарам, лугам, полем
Снег тчэ мяккі змрок.
Кожную сцяжынку тую
Кружыць, туліць і цалуе
Весялун-вятрок.

Дрэвы ў футры і карункі –
Шчодрыя зімы дарункі
Ахінаюць стан.
Галавой кіўнуў гулліва
Вяз таполі сарамлівай,
Маладзейшым стаў.

І абрусам вышываным
Засцілаюцца паляны,
Далягляд і дол.
На вяселле зімкі жвавай
З дзедам грозным і ласкавым,
На багаты стол.

Дзесьці йдуць маладажоны
Сцежкай, пухам вылажонай,
Шчасныя ўдваіх.
Эх, як хораша, ўрачыста,
Як душы парывы чысты
Ў час хвілін такіх!

1952

LA PRIMA NEVE

Son inondati i dintorni
Del buio morbido tessuto
        Dalla neve
Il venticello-allegrone
Ad abbracciare le stradine
        Si diverte

L'inverno generosamente
Veste i boschi in pelliccia
        E merletto
Alla betulla strizza l'occhio
L'olmo di colpo diventando
        Giovanotto

Sono coperte le colline
E le vallate con tovaglie
        Ricamate
Per le nozze dell'inverno e
La prima neve, per la cena
        Abbondante

Per una strada addobbata
Belli piano vanno i sposi
        Abbracciati
Che puri, che solenni sono
In minuti tali gli impetti
        Elevati!

***

Чуйна спіць наваколле.
Поўнач
Долы абняла.
Поўня лье з даёнкі поўнай
Малако святла...

1954

***

The ambit has a light sleep.
The midnight
Has embraced the vale.
The Moon is pouring milky light
From the filled-to-the-brim pail.

На англійскую пераклала Алена Таболіч

***

Dormono i dintorni
Mezzanotte
Le valli abbracciò.
Il latte della luce dal secchio pieno
La luna diffondò...

Іван Рыгоравіч і Куліна Андрэеўна Барадуліны. 30-я гады

Паэту тры гады

З мамай Кулінай. 1958 г.

НА АЗЯРЫНАХ

Палаюць вогнішчы азёр –
Ад іх агню смялей блакіту.
І вечар – электраманцёр
Нябеснага энергазбыту –
Уключыць зоры.
Будзе ноч
Асакавольтная
Цадзіцца.
І сэрца рушыць басанож,
Дзе пахне раніцай ігліца.

1955

МОЛОДЫЕ СТИХИ

Костры лазурные озёр
Горят среди лесов и жита,
И вечер – электромонтер
Небесного энергосбыта –
Включает звёзды.
Будет ночь
Осоковольтная светиться.
И сердце босиком не прочь
Навстречу зорьке
В путь пуститься.

AUX BORDS DES LACS

Les bûchers des lacs flamboient –
Le bleu du ciel en devient insolent.
L’électricien du réseau céleste le soir
Branchera les rayons du soleil couchant.
Et la nuit
De haut voltage
Sera filtrée par les roseaux.
Et le coeur ira nu-pieds
Vers les rivages
Où les aiguilles sentent l’aurore.

На французскую пераклала Ніна Дзябольская

«Касцёл ацалеў для вякоў...». 1955 г.

Сцяганосец. 1958 г.

Падлётку хочацца ў палёт! 1957 г.

ЛІСТ З ДОМУ

Бурты кладуцца, як барханы.
Лапатам не даём астыць.
Ды што за шум?..
Прыйшлі лісты,
Лісты ад родных, ад каханых.

І мне ж тут нешта быць павінна...
Матулін почырк пазнаю.
І піша пра бяду сваю,
Пра радасць і пра ўсе навіны:

«Сусед наш справіў наваселле.
Ну а ў бары па верасу
Грыбоў – хоць закладай касу,
І ўжо арэхі палыселі...

Вуголле з печы ўранні скача,
Кот мыцца на вакне пачне, –
І верыцца, што ты ка мне
Паспееш на пірог гарачы».

Я сёмы раз, забыўшы стому,
Чытаю гэты ліст,
нібы
Я на Вушаччыне пабыў,
Пагутарыў з усімі дома...

І зноўку зерне з-пад лапаты
Уверх ляціць ва ўсе бакі
І падае. (А так шпакі
На луг садзяцца там, за хатай...).

1956

A LETTER FROM HOME

The seeds are heaped like dunes of sand.
The spades are not given a rest.
What is this noise?
Letters have come,
Letters from relatives, from homeland.

There's one for me – oh, lucky boy...
My Mummy's writing is clear and brief,
She writes about her sorrow and grief,
About the village news, about her joy.

"To a new house my neighbour moved,
In the pine forest, about the heather –
A lot of mushrooms in any weather.
The thatches haven't been improved".

"The coals out of the stove will fly,
The cat sits washing on the sill,
I think that you, of course you will
Hurry and taste my fresh-baked pie".

I am not tired to read these lines,
I look them through for many times,
As if I'd seen Vushacha climes
And talked to relatives of mine.

And then again seeds from the spade
Fly up and scatter all around,
And fall then down thick on the ground,
(Like starlings settling in the shade).

***

Світанняў я з табой не сустракаў,
Не рассякаў вяслом азёрнай хвалі.
І толькі шморгаў носам аб рукаў,
Калі цябе да дошкі выклікалі.

Здавалася, што бачыць увесь клас,
Калі ў твой бок глядзеў я ўнезнароку.
Каб аб сабе напомніць лішні раз,
Па пяць заўваг я зарабляў на ўроку.

Што стала мне ты нейкаю другой,
Баяўся і сабе прызнацца ў гэтым.
Ды толькі ўсе чамусьці нас з табой
На кніжках плюсавалі без сакрэту.

Ну, а калі кілометры за два
Дамоў з аднавяскоўцамі ішла ты,
Як крыўдна мне было, як я злаваў,
Што каля самай школы наша хата.

Гады прайшлі. У кожнага свой шлях.
І апынуўся я не ў роднай хаце.
...З усмешкай палахлівай на губах
Я сніў цябе ў студэнцкім інтэрнаце.

І вось нарэшце на лістах шасці
Прызнаўся я табе ў сваім каханні.
З трывогай «заказное» апусціў
І атрымаў адказ – тваё маўчанне.

Дамоў прыехаў.
Кажуць, трэці дзень
Грыміць тваё вяселле (я ж не веру).
Вянок з гароху хочуць мне надзець
Сябры, як адстаўному кавалеру.

Хай надзяюць – мне невялікі страх,
Я з гора пацягну з кілішка троху.
Дык пасядзім з табою мы ў вянках,
Твой з красак палявых, а мой –
з гароху.

...Хай снег гадоў асядзе ў валасах,
Хай будзе мне хоць пяць разоў па дваццаць –
Усмешкай палахлівай на губах
Ты школьніцай мне будзеш усміхацца...

1957

***

I did not welcome those dewy dawns with you,
The waves of lakes I did not cleave with oars.
Against my sleeve I only sniffed and knew,
When called in front of class, not any cause.

It seemed to me that all the children saw
Me steal a glance, a risk to lessen,
Just to remind of me – and more and more.
I was rebuked for that five times a lesson.

I was afraid then to admit, confess
That you completely changed your aims.
But all in class. (Can you now guess?)
Drew plusses openly 'tween our names.

And when you walked to your far-off home
With village children. (T'was two miles away).
I felt offended, angry (that's a syndrome
Of love) that our house was nearby. Oh nay!

Years have passed. All have their own way.
For the big city Minsk I left my home.
With a shy smile of mine, day after day,
I saw you in my dreams at our dorm.

And I decided then I'll tell you better
About my feelings in a long, long letter.
Full of concern, I dropped my poor letter,
But got no answer – an unhappy getter.

Soon I came home and saw, nearly dead,
Your wedding. My friends had a desire
To put a wreath of peas then on my head,
'Cause I was unlucky her to admire.

Let them put on. Strange! – I have no fear
I'll have a drop of wine in my deep grief,
And we shall sit and talk with you, my dear,
With wreaths of flowers and blades of pea.

Even if snow with years covers your hair,
Even if I am five times older,
You will always smile at me, my dear,
With your fainter smile, not yet cold.

***

Ich sah mit Dir nie einen Sonnenaufgang
Und hatte keine Möglichkeit, auch Boot damals zu fahren.
Ich musste nur die Nase mit dem Ärmel wischen,
Wenn alle Lehrer Dich oft an die Tafel riefen.

Es schien mir, dass die ganze Klasse blickte,
Wenn ich in Deiner Richtung zufällig schielte.
Im Unterricht erteilte man mir fünf Verweise,
So ungehorsam war ich und doch so weise.

Ich gestand mir selber nicht immer ein,
Dass ich Dich früher ganz anders kannte.
Man hat, ich weiß es nicht warum, uns zwei
Mit einem schönen guten Plus bezeichnet.

Und wenn Du ungefähr zwei Kilometer lang
Nach Haus mit deinen Freunden gehen musstest,
Ergärte es mich und tat mir leid,
Dass ich doch keinen Ausweg daraus wusste.

Seinen Weg geht jeder. Die Jahre sind vorbei.
Später bin ich nicht ins Elternhaus geraten.
Dich sah ich oft im Traum im Studentenheim
Mit ganz scheuem Lächeln auf den Lippen.

Endlich musste ich Dir auf sechs Seiten
Meine einstige Liebeserklärung schreiben.
Sorgenvoll warf ich für Dich den Eilbrief ein
Und erhielt als Antwort nur Dein Schweigen.

Dann kam ich schnell zu Hause an.
Man sagte, seit drei Tagen feiert man
Schon Deine Hochzeit (ich glaubte nicht).
Die Freunde wollen mir, wie einem Kavalier,
Bereits den Erbsenkranz aufsetzen.

Lasst sie den Kranz aufsetzen – keine Angst,
Vor Kummer trinke ich ein Gläschen dann.
Sodann sitzen wir mit unsren Kränzen,
Aus Feldblumen Dein, und mein – aus Erbsen.

Lasst graues Haar den Kopf bedecken,
Wenn ich auch fünfmal zwanzig bin –
Du wirst mich mit ganz scheuem Lächeln
Auf den Lippen als junge Schülerin begrüßen.

БАЦЬКУ

Не выйшаў ты і ў гэты раз
Мяне спаткаць, паднесці рэчы...
Ля весніц толькі зноў твой вяз
Крануў галінамі за плечы.

Ты мне не падасі рукі,
Глядзіш удаль з-за шкла партрэта...
Ці бачыш, вырас сын які?
Скажы хоць слова для прывета.

А я... чакаў з усіх дарог
Цябе ў сорак чацвёртым... летам.
Калоны ні адной не мог
Я прапусціць з ахапкам кветак.

Хацелася пачуць: «Сынок...»
І крыкнуць радаснае: «Тата!»
Бацькоўскім быў мне кожны крок...
Усё ішлі, ішлі салдаты...

Каторы раз сыходзіў снег...
Дамоў вярталіся суседзі.
Я кожнаму насустрач бег
І чуў кароткае: «Прыедзе...»

Калі ж у крыўдзе мне сябры
Гразіліся падчас бацькамі,
Тады хацелася наўзрыд
Заплакаць шчырымі слязамі.

Не плакаў я – усім на злосць,
Бо ў хаце быў адзін – мужчына.
Не йшоў ты...
Маці маладосць
Глыбей заворвалі маршчыны.

І зараз – еду я здалёк,
Чакаю ўсё – зайду, а маці
Мне скажа: «Пазнаеш, сынок?
Вось наша ўся сямейка ў хаце...»

Паверыць цяжка мне таму,
Што больш не прыйдзеш ты дадому.
А шапку я заўжды здыму
Перад магілай невядомай...

1958

НА БАЩА МИ

Не ми подаде и сега
ръка,
стоиш си във портрета
и ням за моята тъга,
не ми отвръщаш на привета.

Не слезе ти и тоя път
да срещнеш своя син пред къщи,
когато той от дълъг път
в гнездото бащино се връща.

А аз... о, как те чаках аз!
Следях колоните с надежда –
сред летен пек, сред зимен мраз
към всички пътища се вглеждах,

примрял за твойто:
„Сине мой!“,
готов със мойто детско:
„Татко!“
Вървяха прашни строй след строй
и все отиваха нататък...

И колко пъти пада сняг.
– Ще дойде! – като в глухо ехо
ми казваха от своя праг
съседите.
Но за утеха,

Когато в битките по здрач
връстник ме плашеше с бащи си,
на мен ми идваше до плач,
задавяше ме плач ужасен,
но как да плача,
като бях

единствен мъж под твоя покрив.
Мълчеше мама с поглед плах
и бяха миглите ѝ мокри.

Сега пристигам пак от път
и тя щастливо ме прегръща
и пак сълзите ѝ текат,
че сбра ни старата ни къща.

И само ти не ще си с нас
ни днес,
ни утре,
татко мили.

Със снета шапка дълго аз
стоя пред братските могили.

TĖVUI

Vėl ašarą braukiu slapčia –
Nesušukai: „Sūnus parėjo!“
Tik senas gluosnis ties varčia
Šakom pečius man palytėjo.

Nespaudi rankos man kietai,
Iš nuotraukos žvelgi tu tykiai...
O kaip išaugau, ar matai?
Prabilk, bent žodį pasakyki...

O aš... ak, prisimint sunku...
Man akyse dar kelias dulka...
Tavęs vis laukiu... Sutinku
Su gėlėmis kiekvieną pulką...

Išgirst norėjos man: „Sūnau...“
Ir su džiaugsmu sušukt: „Tėveli!“
Jau, rodosi, atpažinau...
Kariai pro šalį vis, pro šalį...

Praėjo metai, dar kiti...
Sugrįžo į namus kaimynai.
Aš jų vis bėgau pasitikt.
„Sugrįš“– mane drūtai ramino.

Kai draugas po menkų vaidų
Žadėjo tėvui pasiskųsti,
Man taip norėjos tuo metu
Karčiausiom ašarom paplūsti.

Bet neverkiau aš niekada –
Juk vyras mūs troboj tik vienas!
Tu negrįžai...
Mamos veide
Raukšles vagojo liūdnos dienos.

На літоўскую пераклаў Альгімантас Балтакіс

Tikiuos parėjęs – kaip seniau
Mama iškeps bulvinių blynų
Ir tars linksmai: „Matai, sūnau,
Prie stalo vėl visa šeimyna...“

Ir patikėti man kraupu,
Jog tu neperžengsi jau slenksčio...
O ties nežinomu kapu
Aš galvą visados nulenksiu.

ОТЦУ

Не вышел и на этот раз
Ты из ворот ко мне навстречу,
Лишь твой любимый старый вяз
Мне ветви положил на плечи.

Мне до тебя подать рукой,
Ты смотришь на меня с портрета...
А сын твой стал совсем большой,
Скажи ему слова привета.

Я не спускал с дороги глаз...
Я ждал тебя тем пыльным летом –
Ко всем солдатам
Каждый раз
Навстречу выбегал с букетом.

Хотел услышать я:
«Сынок...» –
И крикнуть радостное:
«Тата!»
Но слышал я лишь стук сапог –
Все мимо шли и шли солдаты.

Военный гром вдали затих...
Домой приехали соседи.
Я бегал к каждому из них
И слышал тихое:
«Приедет...»

Мальчишки в стычках иногда
Грозили строгими отцами,
И как хотелось мне тогда
Заплакать горькими слезами...

Но я напрасных слез не лил.
Я в хате был один мужчина.
Шли дни...
Как борозды, легли
На материнский лоб морщины.

В родимый дом издалека
Приеду вновь,
А мама скажет:
«Ну вот и дождалась сынка,
И собралась семейка наша».

Поверить трудно мне тому,
Что не придешь ты в дом наш тесный.
Я шапку горестно сниму
Перед могилой неизвестной.

ПАДАР

Падар, ин бор ҳам дарвозаатро
Ту накшоӣ ба истиқболи фарзанд.
Ба китфам монда дастат бо навозиш,
Напурсӣ мисли пеш аз ҳоли фарзанд.

Дарахти саддаи пире ба ҷоят
Паси дарвоза мегардад намудор.
Ниҳода шохи сабзашро ба дӯшам
Ба ман меҳри туро месозад изҳор.

Набошӣ он қадар ҳам дур аз ман,
Авезон аст расми ту ба девор...
Калон гаштаст тифли кӯчаки ту,
Дурудашро қабул бинмо падарвор.

Ду чашмам буд ба роҳи бозгаштат...
Туро ман интизорӣ мекашидам.
Агар бинам ба чое аскареро,
Гул андар даст сӯяш медавидам.

«Писарҷон...» – гуфтанат буд орзӯям,
Ба шодӣ кош мегуфтам: «Падарҷон!»
Вале ғайри садои мӯза бар гӯш
Садое н-омаду мандам
ба армон.

Ниҳоят ҷанг охир гашту бар деҳ
Биёмад аскари ҳамсояи мо.
Ба наздаш рафтаму пурсидам аз ту,
Тасалло дода «меояд» бигуфто.

Даме ки баччагон дар кашмакашҳо
Маро тарсонда буданд аз падарҳо,
Дилам мехост резам ашки талхе,
Ман охир будам он гаҳ зору танҳо.

Вале беҳуда ашки ман намерехт,
Чу дар хона будам марди ягона.
Гузашта рӯзу маҳ,
Дар рӯи модар
Фузуд ожанг наққоши замона.

Биоям хар гаҳе бар хона аз дур,
Бигӯяд модар:
«Омад боз дилбанд.
Бишуд ҷамъ аҳли оила ба як ҷо».
Бигардад модарам як лаҳза хурсанд.

Надорам, эй падарҷон, ҳеҷ бовар,
Ки ту дигар намеоӣ ба хона.
Кулоҳамро ба ҳасрат гирам аз сар,
Ба назди қабрҳои бенишона.

БАТЬКОВІ

Не вийшов ти у котрий раз
Мене зустріть, піднести речі...
Лиш біля хвіртки знов твій в'яз
Гіллям торкнув мене за плечі.

Ти вже руки не подаси,
Зориш з портрета в далеч світу...
Чи бачиш, як піднявся син?
Скажи хоч слово для привіту.

А я... чекав з усіх доріг
Тебе в сорок четвертім літі.
Колони жодної не міг
Я пропустить із жмутком квіту.

Хотілося почуть: «Синок...»
І крикнуть виміряне: «Тату!»
Здававсь отецьким кожен крок...
Усе ішли, ішли солдати...

Вже вкотре сходив білий сніг...
Верталися домів сусіди.
Я кожному назустріч біг
І чув коротке: «Ще приїде...»

Коли ж у кривді хлопчаки
Мені хвалилися батьками,
Хотілося десь оддалеки
Заплакать щирими сльозами.

Не плакав я – усім на зло,
Бо в хаті був один – мужчина.
Не йшов ти...
Мамине чоло
Вкривало зморщок павутиння.

І зараз – їду з дальніх меж,
Чекаю все – зайду, а мати
Промовить: «Сину, впізнаєш?
Ось наша вся родина в хаті...»

Несила вірити тому,
Що більш не прийдеш ти додому.
А шапку я завжди зніму,
Могилу стрівши невідому.

ЗІМОВАЕ

Зноў зіма старая
На азёрах селіцца,
Шыбы-льдзіны працірае
Рукавом мяцеліцы.

Высыпае зоры,
Шчодрая, багатая,
Дым слупамі ўгору
Цягне па-над хатамі.

Маладзік на небе,
Воўк галодны шчэрыцца:
Тым акрайцам хлеба
Добра б павячэраў ён.

Снег рыпіць настылы,
Як масніцы новыя.
Як ты сэрцу міла,
Роднае,
зімовае!

1958

WINTER

Grey-haired Winter with a careful hand
Tucks in a blanket on the sleeping land,
But leaves the lake completely bare,
Scoured by the diamond-dusted air.

So on its mirror silver black
The stars look down and the stars look back.
The moon on the mountain, copper-red,
Smells like a loaf of rising bread.

The while the baying wolf complains,
A meal like this would stay his pains,
But hides away in a panic taut
At the rifle crack of a pine-tree knot.

I stand by a birch-tree maiden fair,
In a world so white that we hardly dare,
(Though both to the roots of being yearn)
To dream of the far-off spring’s return.

As, when its green flags are unfurled,
We’ll long for this white enchanted world.

На англійскую пераклаў Джо Уолэйс

ТРЭБА ДОМА БЫВАЦЬ ЧАСЦЕЙ

Трэба дома бываць часцей,
Трэба дома бываць не госцем,
Каб душою не ачарсцвець,
Каб не страціць святое штосьці.

Не забыць, як падвялы аер
На памытай падлозе пахне.
Як у студню цыбаты асвер
Запускае руку да пахі.

Не забыць сцежкі той, што цябе
На дарогу выводзіла з дому,
Што у хаце там быў рубель
У цане і па курсу старому.

Не забыць, як марозам злым
Клямка пальцы пячэ балюча
І адкуль на стале тваім
Бохан свежага хлеба пахучы.

Помніць свой на іржышчы цень,
Не забыць, як завуць суседа,
Не забыць, як пяе пад дзень
За вясёлым сталом бяседа.

Трэба дома бываць часцей,
Трэба дома бываць не госцем,
Каб душою ты стаў чысцей
І не страціў святое штосьці.

1959

GYAKRABBAN KÉNE HAZARJÁRNOD

Ritka vendég: az vagy te itt –
gyakrabban kéne hazajárnod,
hogy zsengekorod fényeit
megőrizd ... s azt a tisztaságot.

A súrolt padló jószaga ...
Lám, emlékeid visszalopja,
s a gémes vedres ostota
ifjú crőt ébreszt karodba.

Nicsak, az ösvény múltba fut:
a ház népével felidézni
azt a nincstelen kisfiút,
indul s rubel – az nem jut néki ...

A zord fagyokat se feledd,
a kéz a kallantyúra ráfagy.
S ha otthon szeged kenyered:
illata hazaiként árad.

Árnyékod, tarlón, felkisért;
szomszédok nevét hogyha hallod,
pezsdül a szó s hozza izét
a vigalmaknak: épp, mint akkor ...

Vendégnek lenni nem elég,
gyakrabban kéne hazajárnod –
lelked itt fényesítenéd,
a gyermekkori tiszta lángot.

BIEŽĀK MĀJĀS VAJAGA BŪT

Biežāk mājās vajaga būt,
Ne kā ciemiņam, ne kā viesim.
Kaut kas svēts lai mums nepazūd,
Lai mums dvēseles neklūst liesas.

Jāatceras, kā kalmes tvīkst,
Izkaisītas uz valgas grīdas,
Kā tev stērbeli dadzis ķer sīksts,
It kā suni kāds uzrīdītu.

Jāatceras tā taciņa, kas
Mūs reiz aizveda prom no mājām.
Kādā vērtē bij rublis tas,
Kursā vecajā rēkinājams?

Kā pie pirkstiem dzelzs rokturis māk
Salā pielipt, lai sāpīgi dzeltu,
Un no kurienes maize nāk,
Kas tik smaržīga galdā celta?

Jāatceras, kā kaimiņu sauc,
Kā tev ēna krīt purmalas sūnās.
Kā murdošā mutulī trauc
Vakarstundā pie azaida runas.

Biežāk mājās vajaga būt,
Ne kā ciemiņam, ne kā viesim.
Kaut kas svēts lai mums nepazūd,
Lai mums dvēseles neklūst liesas.

На латышскую пераклаў Яніс Сірмбардзіс

REIKIA BŪTI DAŽNIAU NAMUOSE

Reikia būti dažniau namuose,
Ne svečiu reikia jaustis gimtinėj,
Kad šiurkšti netaptų dvasia,
Šventas jausmas liktų krūtinėj.

Neužmiršt, kaip žaliuoja rūta
Ir kaip grindys ajeru kvepia.
Kaip į šulinį svirtis aukšta
Tartum gervė vis kaišioja snapą.

Prisiminti tuos takelius,
Kurie vedė į platų pasaulį.
Ir tuos sunkiai uždirbtus rublius,
Kur motulė įspraudė į saują.

Neužmiršt, kaip žiemos vidury
Pirštai skaudžiai prie velkės prišąla.
Ir iš kur ta duona, kuri
Prieš tave padėta ant stalo.

Neužmiršti kaimynų vardų,
Savo ilgo šešėlio ražienoj.
Ir kaip traukei dainas kartu
Su naktigoniais mėnesienoj.

Reikia būti dažniau namuose,
Ne svečiu reikia jaustis gimtinėj,
Kad skaidresnė taptų dvasia,
Šventas jausmas liktų krūtinėj.

ДОЛЖНО ДОМА ЧАЩЕ БЫВАТЬ

Должно дома чаще бывать,
Не по случаю, не с налета,
Чтоб душою не убывать,
Не утратить святое что-то.

Не забыл, как на влажном полу
Вязко пахло аиром вялым
И дворнягой тебя за полу
Злой репейник хватал, бывало?

Не забыл колодезный сруб
С журавлем, которым ты вспоен,
И того, сколько в хате рубль
По тогдашнему курсу стоил?

И как в холод щеколдой дверной
Обжигало пальцы болюче,
И откуда берется ржаной
На столе каравай пахучий?

И свою на покосе тень,
И того, как зовут соседа,
Как поет, привечая день,
За веселым столом беседа?

Должно дома чаще бывать,
И не гостем бывать, не с налета,
Чтоб душою не убывать,
Не утратить святое что-то.

ТРЕБА ДОМА БУВАТИ ЧАСТІШ

Треба дома бувати частіш,
Треба дома не гостем бути,
Щоб не впала душа в крутіж
Бруду, плісняви та отрути.

Не забути, як в'ялий гав'яр
На помитій підлозі пахне,
Як шумить ручаями яр,
Де знайомі всі гнізда й птахи.

Не забути стежок, що колись
На дорогу виводили з дому.
Не забути пісень, що лились
В надвечір'ї, тамуючи втому.

Не забуть, як у стужі злі
Клямка пальці пече студена
І звідкіль на твоїм столі
Появляється хліб щоденно.

Не забути свої жнива,
Тінь, що впала в стерню, як полова,
Не забути, як рано співа
За веселим столом розмова.

Треба дома бувати частіш,
Треба дома не гостем бути,
Щоб не впала душа в крутіж
Бруду, плісняви та отрути.

СКРЫПАЧЫ

Зноў піла пад пахаю ў чахле,
Бы ў футляры скрыпка.
Пэўна самі
Не згадаюць, хто іх на сяле
Ахрысціў вясёла скрыпачамі.

Так і засталіся скрыпачы
У вясны ды ў лета прымакамі
І не маюць часу адпачыць:
Ходзяць, граюць вострымі смыкамі.

А смыкі ўвап'юцца ў круглякі –
Ніякой не трэба каніфолі,–
Добра ўсмоляць крохкія сукі,
У сярдзітай елкі іх даволі.

Закурыцца – жах зірнуць ажно –
Белай завірухай пілавінне.
Скрыпачы любое бервяно
Абкантуюць, перапалавіняць.

І шчырэе з рання да цямна
Дружная скрыпачая капэла.
Пахне баравінаю сасна,
П'яная асіна – лісцем прэлым.

Выразай цымбалы з той сасны –
Бор застогне, ледзь кручкамі ўдарыш.
З дубу зробіш кадзі – як званы,
Загудуць працяжна на базары.

А з бярозы выгнеш палазы –
Запяюць на стылым снезе сані.
Не дагоняць санак маразы,
Вецер, захлынуўшыся, адстане.

Будзе новы дом стаяць вякі
І звінець над зацішшу аселіц
З лёгкае скрыпачае рукі
Пад смыкамі ветру і мяцеліц.

1959

«СКРИПАЛІ»

Під пахою знов пила в чохлі,
Ніби скрипка у футлярі.
                                        Люди
«Скрипалями» звуть їх на селі –
Не втечеш від прізвиська нікуди.

Так навік зосталися вони
«Скрипалями», літа приймаками.
До самого снігу від весни
Ходять, грають гострими «смичками».

В кругляки впиваються «смички»,
Жодної не треба каніфолі.
Смолять їх живицею сучки,
А живиці в злих ялин доволі.

Куриться – аж подивитись жах –
Білою хуртечею трачиння.
«Скрипалі» колоду на очах
Обкантують, переполовинять.

На бервенах – відпочинку мить,
Потім знову виграє капела.
Яворина, як метал, дзвенить,
Наче грім, гуде сосна весела.

Та цимбали з неї пороби –
Бір застогне, крикне дух безодні.
А як бондарю даси дуби –
То задзвонять, наче дзвони, бодні.

А полоззя із берез нагнеш –
Заспівають на морозі сани.
Вітер доганятиме, та все ж,
Наче дід, захекавшись, відстане.

Новий дім стоятиме віки,
Буде він дзвеніти десь під вечір
З легкої «скрипальської» руки
Під «смичками» білої хуртечі.

КАЛЫСКА

Зямля – калыска розуму, але
нельга вечна жыць у калысцы.
К. Э. Цыялкоўскі

Неба сінім навісла полагам.
Шчыры дзякуй табе, калыска!
Не ўзрасціла ты семя кволага,
Не прыземліла мары нізка.

Полаг вышыт Шляхамі Млечнымі.
Сонца – забаўка ў аблачынках.
Незямныя нам раны залечвала
Ты – Сусвету ўсяго
пясчынка.

Абгароджаная Карпатамі
І спавітая ў Гімалаі,
Як далонь чалавека, шурпатая,
Чалавеку ты ўжо малая.

І калі мы шляхамі арлінымі
Паляцім да планет насцярожаных, –
Ты, прапахлая кменам і глінаю,
Будзеш зоркаю наддарожнаю.

Нават космас сівы перайначым мы.
Толькі сум па Зямлі агорне:
Там жаўрук кроплю сонца гарачую
Аж да восені студзіць у горле.

Крумкачы па-над борам крумкаюць,
На лугах мурава густая,
Жарабя цягне траўку хрумсткую,
І малога ў бакі хістае.

У туманнасцях ускалмачаных,
Дзе касмічныя завірухі,
Нам прыпомняцца рукі матчыны,
Што люлялі калыску, рукі.

Тыя добрыя рукі першымі
Ад зямлі нас паднялі ўгору:
– Глянь, сыночак, стагі завершаны...
Глянь, плывуць журавы над борам...

1960

THE CRADLE

Earth is the cradle of human reason, but it's impossible to live for ever in one's cradle.
K.E. Tsiolkovsky.

Heaven's blue is hung like a canopy.
Heartfelt thanks, dear cradle, to you!
You brought up no weakly family,
No high visions did you bring low.

Sky your canopy – sown with galaxies.
Sun – your plaything, clouds – your nurse.
You have healed our spiritual maladies,
You – a speck in the Universe.

Bounded by the wild Carpathians,
Swaddled by Himalayan snows –
Rough as the hands of my labourers –
You no longer can man enclose.

When like eagles we fly, beyond gravity,
To the watchful planets afar,
You, still smelling of clay and caraway,
Then you will gleam, like a guiding star.

Even the grey old cosmos we'll humanise,
Though we'll grieve for the Earth remote,
Where the skylark the sun's hot harmonies
Till late autumn cools in its throat.

Rooks above the forest are bickering,
On the meadows lush grasses grow,
Where the foal will crop them, nickering,
Tottering on the side will go.

In the dim dishevelled mistiness,
Where the cosmic sunstorms flare,
We'll remember mother's business,
Hands that rocked our cradle there.

Those kind hands that once initially
Lifted us from Earth, where we stood:
"Look, my chick, the ricks they're finishing –
See, the cranes fly over the wood!..."

ЛЮЛКА

Земята е люлка на разума,
но не може да се живее вечно в люлка.
К.Е. Циолковски

Благодарим ти,
небе,
за завесата
над детското ни кошче –
земята,
в която читави и весели
растяхме взрени в небесата.

От млечни пътища извезана,
със слънцето – златна дрънкулка,
ти правеше в своїте съзвездия
песъчинк
нашата кръгла люлка.

Оттук заградена от Карпатите,
оттам – от белите Хималаи,
а при всичките ни симпатии
отесняват, майко, твойте стаи.

Но ако се врежем утре в синята
вис,
отвъд ракетния тътен
с дъха на камиона и на глината,
ти звезда ще ни бъдеш попътна.

А заселим ли се в космоса –
ще ни прескачат нощем сърцата,
сънували утринното докосване
на тревите и на житата.

Звънят по боровете славеи,
врани дават ранни интервюта,
пасе кобилка сред дъбравата
и кончето си по хълбока бута.

Това ще си спомним, комай че ний,
горе под небесната стряха
и,
  разбира се,
                    ръцете майчини,
ръцете, които ни люляха

и които нежно разтреперани,
първи ни откъснаха от земята:
– Гледай, момчето ми,
                                    гледай – жерави,
жерави летят във небесата.

LOPŠYS

Žemė – išminties lopšys, bet negalima
amžiais pasilikti lopšyje.
K. Ciolkovskis

Kabo melsvas dangus kaip lovatiesė.
Tau, lopšy, privalau padėkoti!
Stiprią gentį, vaitoti nepratusią,
Išugdei ir išmokei svajoti.

Stebim dangų, žvaigždėm sužvilgusį,
Sekam saulės amžiną kelią.
Tu išgydai nežemišką ilgesį,
Žeme mano,
Visatos dulkele.

Apsitverus Karpatais ir Alpėmis,
Apsiklojus sniegu Himalajų,
Tartum delnas šiurkštus, apšerpėjęs,
Šiandien žmogui esi per maža jau.

Kai, žvaigždynų viliojami, tolsime
Ir į kitą planetą atvyksim,–
Tu, pakvipusi kmynais ir molžemiu,
Mums žvaigžde kelia rodė liksi,

Ir, nubraukę ilgesio ašarą,
Prisiminsim gimtąją šalį:
Ten snape vėsina per vasarą
Vieversys karštą saulės lašelį.

Ten, virš girios garsiai kranksėdamas,
Varnų pulkas sukas ir sukas.
Ten, ant kojų laibų svirdinėdamas,
Grumši žolę lankoj kumeliukas.

Ūkuose, erdvėse beribėse,
Kur verpetai kosminiai rangos,
Mums vaidensis trobelė sukrypusi,
Lopšį supančios motinos rankos.

Mus kadaise tos rankos mylimos
Pirmą kartą aukštyn pakylėjo:
– Žiū, sūneli, – žemė kaip kilimas!
Žiū, jau gervės padangėje skrieja!

ГАҲВОРА

Замин – гаҳвораи афкор аст,
андаруни гаҳвора ҷовидон зистан имкон надорад.
К. Циолковский

Осмон чодари нилист туро,
Ба ту, гаҳвораи ман, бод дуруд,
Ту напарвардӣ каси сусту заиф,
Фикри мо аз ту ҳаме бол кушуд.

Хайма аз Коҳкашонҳо дорӣ,
Ту, Замин, хурдӣ басе дар коин,
Ту давобахши ҳама дарду ғамӣ,
Ба абад ҳусни накӯву рангин.

Бо Ҳимолою ҳаме бо Карпат
Ҳавлии хона битобӣ ба назар,
Чун кафи даст тӯӣ пурхату пай,
Баҳри одам шудаӣ танг дигар.

Бипарем аз бари ту бар кайҳон,
Боз тобӣ ба дилу дидаи мо.
Боз бо сабзаву хору гияҳат
Ту чун истора шавӣ роҳнамо.

Раҳ ба раҳ чун раҳи кайҳон пӯем,
Бо алам ёд кунемат ҳар гоҳ
Мурғи хуршеди ту тобанда бувад,
Гармтар то ба канори даймоҳ.

Аспҳоят бидавад сарсари дашт,
Марғзори ту давоест ба ҷон
Зи бари рӯди равони Белорус
Буруҷи соқсафедат рақсон.

Бирасем ар ба дигар сайёра,
Нафасе даст расад бар мақсуд,
Дасти модар бирасад бар хотир,
Баски гаҳвора биҷунбонида буд.

Дасти модар, ки ба нармӣ бардошт
Бори аввал зи замин сӯи само:
– Писарам, бин, ана он истора
Бинигар селаи кувон ба ҳаво!

КОЛИСКА

Земля – колиска розуму, але не можна
вічно жити в колисці!
К.Є.Ціолковський

Небо синім нависло пологом.
Щира дяка тобі, колиско!
Не зростила ти сім'я кволого,
Не приземлила мрії низько.

Полог вишитий зорями гойними.
Сонце – забавка у хмаринках.
Неземні наші рани гоїла
Ти – в огромі вселенськім піщинка.

За парканом карпатським дужим,
В Гімалаях сповита млою, –
Як долоня людська натруджена
Стала ти для людини малою.

І коли ми шляхами орлиними
Помчимо до планет насторожених, –
Ти, пропахла зелом і глиною,
Будеш зіркою придорожньою.

Обживем навіть космос з жартами.
Тільки сум по землі огорне:
Краплю сонця гарячу жайвір там
Аж до осені студить в горлі.

Гайвороння крильми поблискує,
Пахне першим покосом з лугу,
І лоша бадилину смикає,
Аж хитає малого з натуги.

У туманностях оманливих,
В млі космічної завірюхи
Нам згадаються руки мамині,
Що люляли колиску, руки.

Ті долоні ласкаві першими
Од землі підняли нас вгору:
– Глянь, синочку, стоги завершені...
Глянь, пливуть журавлі з-над бору...

ПАЛАТА МІНЁРАЎ

Руку аднагодак працягвае мне,
Пацісну я куксу ў шрамах, бы ў разорах,
І порахам
ды марганцоўкай дыхне
З раённай бальніцы
«палата мінёраў».
Далёка на захад адкочваўся гром.
Гулялі ў вайну мы –
у нашых і немцаў,
Вайна ж,
пазалёгшы за кожным кустом,
Глядзела навокала
позіркам немым.

Мы рана сталелі ў зямлянках сырых,
Але забываліся цацкі няскора.
І рваліся «цацкі»...
І ўрач гаварыў:
– Яшчэ папаўненне
ў палату мінёраў...
Здавалася,
ў цішы
рыпела зямля
На восі –
нібы на пратэзе –
у зморы.
Пасля перавязкі
(ой, раны смыляць!)
Спявала «Арлёнка»
палата мінёраў.
Вятрыска лісты нам
на шыбіну клаў,
Рабіны
рукамі здаровымі
гойдаў.

І доўга не мог нас даклікацца ў клас
Той верасень
сорак чацвёртага года...

З пустым рукавом
сын вярнуўся дамоў,
А маці, як яблыня, белая
з гора...
Хай порахам толькі
запахне ізноў,
Вы ўчуеце, хлопцы
з палаты мінёраў!
Ты помніш:
асколак абвугліла кроў,
Ты ведаеш міны
здрадлівы нораў...
Белабілетная ў дваццаць гадоў, –
Ты ў першым запасе,
палата мінёраў!

1960

MINUOTOJŲ PALATA

Vienmetis vaikinas su ramentu
Prie durų kaip savą mane pasitinka.
Pakvipusi
paraku ir jodu
„Minuotojų palata“ triukšminga.

Nutolo į vakarus griausmas nuožmus.
Tebežaidėm karą – berniukų žaidimą.
Kur žengsi – vis minos.
Ir mūs žaidimus
Ne kartą nutrakė tikri sprogimai.

Žeminėse augę, mes brendom anksti,
Tačiau „žaislai“ mums pirštus tebegildė.
Atsiveria durys,
Ir vėl girdi:
„Minuotojų palata pasipildė...“

Nakčia man atrodė:
mėnulis – ir tas
Ramentais ramsčiuojas, aptvarstytas rūko.
O rytą,
kai perrišdavo žaidas, –
Dainuidavo palata „Ereliuką“.

Už lango ošė, svyravo beržai,
Vis barškino rankom sveikom į stiklą.
Ir mūšų tą rudenį laukė bergždžiai
Tušti suolai, surikiuoti mokykloj...

Sugrįžo sūnus su rankove tuščia,
O motina – lyg obelėlė šarmota...
Jej vėl pakviptų paraku čia –
Ką veikti,
palatos vaikinai žinotų.

Meni,
        kaip auga kraujo dėmė,
Žinai,
        kaip miną rankomis ima...
Baltabiliečai
                pačioj jaunumėj,–
Jūs atsarginiai
                pirmo šaukimo!

ПАЛАТАИ МИНАГУЗОРОН

Даст додам як ҷавон – ҳамсоли ман,
Дасти захминаш фишурдам нӯги даст.
Бӯи сад навъ дору ояд бар димоғ,
Ин макони ҷангиёни хаста аст.
Гур-гури поезд моил сӯи Ғарб,
Дар ҳамон айёми гармо ду тараф –
Душману мо ҷангбозӣ кардаем,
Аз миёни бута чашми нохалаф
Дошт бар мо ҷанги бадқаҳру шарир.
Дар заминканҳо калон гаштем зуд,
Лек ёди кӯдакиҳо монд дер,
«Бозӣ» охир ёфт,
Духтур ҳам бигуфт:
– Дар палата боз беморе фузуд,
Дакка зад, гӯё замин дар тири худ,
Гӯиё, аз дард афғоне кашид –
Духтури ман докапечам менамуд.
Тоқ гашта тоқати беморҳо,
Бар фазо паррид «Укобак» аз ҷигар.
Дар паси тиреза дасти шӯхбод
Баргҳоро дода, гӯё болу пар.
Кай будӣ имкони занги мактабӣ,
То ки моро бар дабистон оварад.
Даст гум карда писар омад зи ҷанг,
Модари пираш ба дил ғам мехӯрад,
Бӯи борут ояд аз майдон ҳанӯз ...
Бишнав, ин овоз аз онон ҳанӯз ...

ПАЛАТА МІНЕРІВ

Коли перевесник зустріне мене
І куксу у шрамах подасть незугарну, –
Враз порохом
                    і нашатирем дихне
Мінерів палата
                    в районній лікарні.

На захід громи кочували іще.
Ми грали в війну
                    або в наших і німців,
Війна ж,
            заховавшись за кожним кущем,
Довкіл чатувала жорстоко і німо.

Доросліли рано в землянках сирих,
Та скоро цяцьки не змогли забувати, –
«Цяцьки» вибухали...
Й хірург говорив:
– Поповнення знов у мінерів палату...

Здавалося,
            в тиші
                    рипіла земля
Протезом осі,
                    що аж лопались нерви.
Під час перев'язки
                    (ой, рани болять!)
Співала «Орлятко»
                    палата мінерів.
І вітер нам клеїв на шибах німих
Руками здоровими
                    листя нівроку.
І довго докликатись в школу не міг
Той вересень
                    сорок четвертого року...

Порожній рукав... син додому прийшов...
А мати, мов яблуня біла, –
у двері...

Хай порохом тільки запахне із нов,
Ви вчуєте, хлопці
з палати мінерів.

Ти знаєш:
осколок обвуглює світ
І вдачу-здрадливицю мін
переклято...
Хоч білобілетна із надтяти літ, –
Ти в першім запасі,
мінерів палато!

Пачаткоўцы з Якубам Коласам. 1957 г.

З Уладзімірам Дубоўкам. 1961 г.

Маладыя гады... Стаяць: Рыгор Барадулін, Анатоль Клышка, Васіль Зуёнак, Анатоль Вярцінскі, Генадзь Бураўкін; сядзяць: Юрась Свірка, Мікола Арочка, Кастусь Цвірка. 1955 г.

СТЭАРЫНАВАЯ СВЕЧКА

Яна ка мне прыйшла не з добрай казкі,
Не з ёлкі у агнях пад Новы год,
Гарачыя аладкі з ейнай ласкі
З патэльні я хапаў хутчэй у рот.

Сорак чацвёрты ўспомніцца заўсёды –
На павуцінні жоўклы ліст трымціць.
Заўзята мы лапацім агароды,
Каб леташнюю бульбіну знайсці.

І гэтай бульбы з дзіўнай назвай «рулі»
Для нас такіх прысмакаў напячэ
Назаўтра клапатлівая матуля,
Ясі – баішся, каб было яшчэ.

Яна ка мне прыйшла не з добрай казкі,
Бо нельга так было – ні даць ні ўзяць–
Без гэтай стэарынавай падмазкі
«Прысмакі» ад патэльні адарваць.

Яе не дакраналіся запалкай
І ад ката хавалі па начах.
Я смак таго трафейнага асмалка
Яшчэ і зараз чую на губах.

1960

THE TALLOW CANDLE

It came to me not from fairy-tales
Or fir trees ablaze on New Year's Eve.
Thanks to it hot potato cakes
I grabbed from the pan with greater ease.

I'll never forget 1944 –
A yellow leaf quivers on a spider's web,
We dig the vegetable plots once more
For any potatoes there might be left.

From them would our loving mother make
With tender care for the day to come
A treat for us children – potato cakes.
We'd eat them, dreading each was the last one.

It came to me not from fairy-tales...
We couldn't remove a single piece
Of the delicacies our mother made
If the pan wasn't rubbed with candle grease.

No match to the candle we ever set,
At night we hid it away from the cat.
The precious stub's taste I'll never forget,
My lips still savour that candle fat...

На англійскую пераклаў Пітэр Тэмпіст

LA VELA DE ESTEARINA

Llegó a mi vivir, mas no del cuento
de Navidad que la memoria evoca.
Gracias a ella, en la sartén hirviente
pescaba los buñuelos, ¡y a la boca!

Cuarenta y cuatro. Año que recuerdo
con el follaje de oro amedrentado.
A pala revolvemos cada huerto
buscando papas del año pasado.

De aquellas papas arrugadas, blandas,
mamita al otro día, atenta y suave,
freía el manjar, la mejor vianda:
comiendo, aún hoy temo que se acabe.

Llegó a mi vivir, mas no del cuento,
porque era imposible, santo cielo,
sacar de la sartén esos buñuelos
si no habían usado el untamiento.

Jamás la encendimos, no por fina,
Del gato la escondíamos a diario.
Era un trofeo, un cabo de estearina,
El gusto aún lo siento entre los labios.

На іспанскую пераклаў Карлас Шэрман

DIE STEARINKERZE

Sie kam zu mir nicht aus dem Märchenreich,
nicht von der lichterbunten Neujahrstanne.
Verschlang ich doch mit gieriger Hast sogleich
Dank ihr die heißen Puffer aus der Pfanne!

Jahr vierundvierzig, nie vergessnes Jahr.
Ein gelbes Blatt bebt in den Spinngeweben.
Verbissen schaufelt unsre Kinderschar-
Nur ein paar Altkartoffeln aufzustöbern...

Aus den Kartoffeln zaubert Mutter dann
Die unvergesslichsten Delikatessen.
Man hat nur Angst, dass es doch enden kann,
man könnte immer weiter, weiter essen.

Sie kam zu mir nicht aus dem Märchenreich...
Wär nicht ihr gutes Stearin gewesen,
das Mutter sorgsam auf die Pfanne streicht,
wer könnt das leckre Zeug vom Boden lösen?

Wir hüteten ihn heilig, Tag und Nacht,
kein Zündholz durfte unsern Schatz berühren-
den Kerzenstummel, den der Krieg gebracht.
Ich glaub noch jetzt oft den Geschmack zu spüren...

СТЕАРИНОВА СВІЧКА

Вона прийшла в життя моє не з казки
І не з ялиночки під Новий рік,
Колись млинці гарячі з її ласки
Хапав з пательні я у рот скоріш.

Сорок четвертий нам забути годі,
На павутинні жовтий лист тремтить,
До присмерку лопатили городи –
Торішню б картоплину де знайти.

З картоплі цеї, що вросла у пам’ять,
Для нас таких назавтра напече
Турботлива матуся марципанів:
Їси й боїшся, а чи ж буде ще.

Вона прийшла в життя моє не з казки,
Бо марципанів (так було тоді)
Без стеаринової нам підмазки
Не відірвати від сковороди.

Її у хаті не торкала й скалка,
І від кота ховали по ночах.
Я смак трофейного отого згарка
Іще і досі чую на губах.

STEARIINKÜÜNAL

Ei ilmund muinasjutust ta mu voodi äärde,
ei säraga mu unenägu ehtind.
Ta oli kõigest kõike pannimäärdeks,
kui pühadeks meil vahel kooke tehti.

Oh noorusaastad... Sajud... Pujurädi...
Pruun püdel sopp ja kobrulehenartsud...
Taas põllutükki kaevame me läbi,
et äkki siiski maas veel mõni kartul.

Siis ema sellest taeva enda annist
teeb maiuspala, mis viib alla keele,
ja süües raasugi ei kuku laualt, pannilt –
kõik koogid viimseni sul loetud on ja meeles.

Mu juurde näärisaanis küünal see ei sõitnud.
ehk küll tol ööl mul päitsis pidas vahti.
... Kui temaga ei oleks panni võitud,
kook poleks tulnud panni küljest lahti.

Ta vajas kuumuse ja kassigi eest kaitset,
trofeetükk suure varanduse väärne.
Ta magushapu võluvitsa maitse
mul nüüdki krampi kisub süljenäärmed.

***

Мы з маці –
                    ўсёй сям’ёй –
Рэзалі дровы зімою.
Два крокі я йшоў
За пілой,
Тры крокі –
                    назад з пілою.

Скакала тупая піла,
Звінела, як шкло,
                              асіна.
А хата прасіла цяпла,
Ды сцюжу нялёгка асіліць.

Дровы ў вачах плылі.
Дрыжэў я,
                  ад поту мокры.
І пальцы ў маці былі,
Як дзесяць падмёрзлых морквін.

А к поўначы,
                      як бабёр,
Плакала ў печы асіна,
Быццам за ўсіх сясцёр
Злітавацца прасіла.

1961

ДЪРВА ЗА ОГРЕВ

Все ние с мама –
с триона проклет! –
режехме зиме
дърва за в къщи.
Аз правех след триона
две крачки напред
и с триона
три крачки назад се връщах.
А беззъб бе той,
бе тъп,
бе стар
и звънеше
като стъкло
ясенът,
но стаята молеше
за лопатка жар,
че виеха вън
виелици ужасни.
Сълзите се стичаха
по детското ми лице
и във тях
плуваха дърветата мокри,
и пръстите
на мамините ръце
бяха като
десет замръзнали моркова.
А нощем,
на сън пред приказния лов,
когато всички заспиваха,
аз слушах
как свири във печката
ясенът суров
и плаче
над сирашката ми участ.

***

Мы с мамою –
всей семьей
пилили дрова зимою.
Два шага
я шел
за пилой.

Три шага –
назад
с пилою.
Скакала
тупая пила.
Ныла
сырая осина.
А хата
просила
тепла,
но стужу
никак
не осилить.
Никак нам не справиться с ней –
уж очень я
слаб и неловок.
А пальцы у мамы моей –
как десять
подмерзлых
морковок.
А ночью,
словно бобер,
слезилась в печи осина,
словно
за всех сестер
смилостивиться просила.

На рускую пераклаў Ігар Шкляраўскі

***

Тол дыр.
Кезьыт батыръяське кырын,
Анай но мон пу вандӥськом ӝытлань,
Вамыш-кык бызисько пила сьӧры,
Вамыш-куинь кыскисько сое берлань.

Куатаськем пи кадь ӵыжаське пила,
Ӝожмыт бӧрдэ кынмем, ӟонграм пипу.
Корка куре ини шуныт далай,
Лек кезьытэз нош улляммы уг лу.
Ум вормиське сое ми нокызьы
(Сютэммыса кыкмы ик туж лябесь).
Анаелэн кынмем чиньыосыз
Кешыр кадесь эбылямын, гордэсь ...

Али ке но куддыр пелям жондэ:
Гурын пипу синкылиен бӧрдэ.
– Жалялэ,– шуэ кадь, – милемыз,
Юнме шорысь медаз пот бӧрдэммы.

ВЯСНОВАЯ ЗАМАЛЁЎКА НА БЕРАЗЕ ВАЎЧЭНСКАГА ВОЗЕРА

Возера стаіць, не зварухнецца,
Бо агеньчыкам надкручнай хаты
Аж да дна, нібы цвіком, прыбіта –
Каб не ссунулася анікуды.

Быццам купінка з сухой ігліцы,
Недаверлівы спяшае вожык,
Чмыхае лычком сваім кірпатым,
Нюхае – ці не прайшла палёўка?..

Драч на непадмазаных калёсах
Туманы сушыць вязе на тоні.
Кнігаўка (за дзень не дакрычала!),
Як з хвастом ушчэмленым, галосіць.

Пахнуць туманы аернай рыбай.
Точыцца з зямлі адталай мята...
От і ты зайшоўся ў шчырым спеве.
Добры вечар,
                    салавей знаёмы!

Ты ці помніш пра старога Іцку?
Ён жа ў вёску вёз у бочцы дзёгаць,
Чорт падскочыў,
                    з бочкі шпунт адторкнуў –
І закапаў на дарогу дзёгаць.
Гэта ж ты яму крычаў з бярозы,
Папярэджваў дзегцяра старога:
        – Іцак, Іцак!
        Дзёгаць выцек –
        Кап, кап,
        Ццюрр-руру!..

Выбеглі ў сяле суседзі нашы
З вёдрамі – Максіміха, Казліха,
Ну а ў Іцкі – ані кроплі дзёгцю.
Як жа мне шкада было старога.

Дзякуй за ўспамін табе, залётны!..

1961

PAVASARĪGA SKICE EZERA KRASTĀ

Ezers mierīgs. Ezers nekustīgs.
Līdzīgs uguntiņai mežmalā.
Ezers laistās. Ezers mierīgs.
Kā ar naglu zemei pienaglots.
Veļas sausu skuju kamols –
ezis steidz gar krastu medībās.
Šņukurs pacelts, ošņā cītīgs,
kur te būtu peļu ala.
Strazds uz nesmērētiem ratiem
ved pie ezera žaut miglu.
Klaigā ķīvīte. Kā asti saspiedis tai kāds.
Vai par maz pa dienu klaigāts vēl?
Migla izžauta un ož pēc zivīm.
Vāra piparmētra dīgst
uz brangās, atkususās zemes.
Un tu arī, aizrāvies un jūsmīgs,
dziedi lakstīgalas balsī.
Labsvakars tev, lakstīgala nejaušā!
Atceries, kā cauri sādžai
vecais Iceks brauc uz darvas mucas?
Nemanot klāt pielec velns.
Spundi izrauj, darva pil uz ceļa.
Tu no bērza kliedz, cik spēka:
– Icek, Icek,
darva iztek.
Kap, kap,
cjurr-rurū!...–
Kaimiņi no mājam saskrien.
Katram spainis. Kur tev darva?!–
– Nu, bet Icekam ne piles.
Vecā vīra žēl bij toreiz ...
Paldies par atmiņām
tev, nejaušais un īsais brīdi?

NA BRZEGU WOŁCZAŃSKIEGO JEZIORA

Jezioro stoi, nie drgnie nawet,
Bo lśni od ognia bliskiej chaty,
Co do dna jest przybity gwoździem,
Żeby blask nie spełzł nigdzie.
Cały jak pączek z suchych igieł,
Nieufnie spieszy dokądś język,
Parska zadartym swoim noskiem,
Węszy za śladem myszy polnej.
I derkacz na skrzypiącym wozie
Mgły wysuszone w topiel wciąga;
A czajka (w dzień się wykrzyczała)
Piszczy, jakbyś za ogon złapał.
W mgłach zapach ryby smakowitej;
Mięta się soczy z żaru ziemi...
A tyś się zaniósł szczerym śpiewem,
Dobry wieczór, druhu mój, słowiku!
Pamiętasz brodatego Icka?
Ten wiózł do wioski beczkę dziegciu...
Diabeł w skok!.. Korek wyrwał z beczki –
Wszystko wyciekło z niej na drogę.
To ty krzyczałeś wtedy z brzozy:
Pewnieś dziegciarza chciał uprzedzić:
          – Icek! Icek!
          Dziegeć wyciekł!
          Kap, kap!
          Cciurr-rrur!..
Wybiegli sąsiedzi nasi
Ta Maksymicha i Koźlicha
Z wiadrami... Lecz ni kropli dziegciu!
Jakże nam było Icka żal!

Dziękuję ci, żeś mi to wszystko, ptaszku, przypomniał.

ВЕСНЯНА ЗАМАЛЬОВКА НА БЕРЕЗІ ВОВЧИНСЬКОГО ОЗЕРА

Озеро стоїть, не ворухнеться,
Вогником від хати, що на кручі,
Ніби цвяхом, аж до дна прибите –
Щоб не зсунулось, бува, нікуди.
Мов купиночка сухої глиці,
Сторожко їжак спішить по стежці,
Чмихає своїм кирпатим рильцем,
Нюхає – чи не пройшла нориця?
А деркач, колеса не змастивши,
Тумани сушить везе на кручі.
Чайка (що за день не накричалась),
Як з хвостом прищемленим, голосить.
Пахне рибою туман вечірній.
Тягнеться з землі масної м'ята...
Ось і ти зайшовся щирим співом,
Добрий вечір, соловей знайомий!
Чи ти Іцька не забув старого?
Він у бочці до села віз дьоготь,
Чорт підскочив, чіп із бочки вибив –
І закапав дьоготь на дорогу.
Це ж бо ти кричав йому з берези,
Пожалівши дігтяра старого:
        – Іцик, Іцик!
        Дьоготь витік –
        Кап, кап,
        Ццюрр-руру!..
Вибігли в селі сусіди наші
З відрами – Максимиха, Козлиха,
Ну, а в Іцька – ані краплі дьогтю.
Як мені шкода було старого!

Дякую тобі за спогад, пташко!

Усесаюзная нарада маладых пісьменнікаў.
Злева направа: латышскі паэт Гунар Селга, Рыгор Барадулін, ніўскі паэт з Сахаліна Уладзімір Сангі, рускі пісьменнік Леанід Собалеў, украінскі паэт Мікалай Федунец, таджыкскі пісьменнік Юсуф Акабіраў, рускі паэт Сяргей Васільеў, Юрый Гагарын, рускі пісьменнік Канстанцін Федзін. 1964 г.

Злева направа: Віктар Ліўземніеск, Міхась Стральцоў, Еранім Стулпан, Пявіня, Рыгор Барадулін, Ян Сірмбардзіс. Рыга. 1965 г.

Тува. 1964 г.

МАТЫЛЁК

Б'ецца, ўецца шпаркі, лёгкі
Сінякрылы матылёк.
Максім Багдановіч

Лілею
мляўы
плёс
люляе,
З-пад злежаных
аблок
здалёк
Ляціць, віхлясты і бялявы,
Пялёстак лёгкі –
матылёк.

Ён кліча у блакіт лілею,
Каб не любіла
больш
да слёз
Бліскучы ад лускі і глею,
Самлелы
абмялелы
плёс,

Дзе лашчыць цёплай ласкай хваля
Лінёў – зялёных цельпукоў,
Пабліскваае
няблізка
далеч,
Дзе ў іле
не злічыць малькоў,
Дзе глыб
угнеўлена шыпела,
Калі
на хвалі
лівень
лёг...

Засумавалы,
белы,
белы,
Ляціць удалеч
матылёк...

1961

THE BUTTERFLY

Cleaving, weaving pathways, light and
Swift – a blue-winged butterfly.
Maksim Bahdanovich

The reach
is swaying
a lily
gently.
Far-away
some heavy clouds
are lying.
From there, a light and wobbling petal –
a whitish butterfly
is flying.

He calls the lily to azure skies
lest
she should ever
love the reacha.
That shallow, swooning there lies
and glitters
With some gley
of the beach.

There the waves caress with kindness
Fishes – these lazy, clumsy guys.
Far away
there is a sparkling
distance,

Where there are
countless shoals of fry,
Where the depths
sputter with anger.

And when
the waves
are covered
with shower,
Full of distress
and full
of languor,
The whitish butterfly flies.
A flower...

EIN SCHMETTERLING

Es kreist und
müht sich ab ein
schneller, leichter,
blauer Schmetterling.
Maxim Bagdanowitsch

Ein matter Flussabschnitt wiegt
Die Lilie in den Schlaf hinein.
Hinter geballten Wolken hervor
Fliegt von weitem,
Wie ein leichtes Blütenblatt,
Ein weißer Schmetterling empor.

Er ruft die Lilie
Ins Himmelblau hinein,
Damit sie den flachen Flussabschnitt,
Der von Schlamm und Schuppen blitzt,
Nicht so sehr lieben kann.

Wo eine laue Welle faule Schleie
ganz zärtlich liebkosen kann,
Wo man von hier die Ferne
Sehen und man im Schlamm
Jungfische kaum zählen kann.
Wo es ganz zornig
In der Tiefe zischt,
Und der Regenschauer
Mit den Wellen sich vermischt...
Fliegt der weiße, weiße Schmetterling
ganz kummervoll ins Weite.

MOTYLEK

To zatańczy, to uleci
Modry motyl zwiewnym ruchem,
Maksym Bahdanowicz

Lilia
się tuli
u topieli,
W dalekim polu
obłok
wyległ,
W zalotnie trzepotliwej bieli
Lekkim się lotem wzbił
motylek.
Z błękitu
tkliwie lilię wzywa:
Nie lgnij do tafli
w cieniu topól,
Gdzie śluzem łusek połyskiwa
Omdlewa
zamulona
topiel,
Lin
w cieple fali się migdali,
Leniwe
mile
pędząc chwile,
Oślepia
blask
niebliskiej dali,
Nikt nie wie,
ile
kilek w ile,
I tli się
gniewny syk
w topieli,

Skoro
ulewa
skala
fale...
Niepokalany jak anieli
Motylek
wzlata
w lata chwale...

МОТЫЛЕК

Бьется, вьется быстрый, легкий
Синекрылый мотылек.
Максим Богданович

Сонливый теплый плес лелеет
ленивой лилии цветок.
Как лепесток,
летит,
белеет,
вихляет
легкий
мотылек.
Всё лилию зовет он в небо,
чтоб не любила
так,
до слез,
унылый, илистый, нелепый,
сомлевший,
обмелевший
плес,
где легкой ласкою ласкает
линей зеленая волна,
где серебро
малька
мелькает
и пузыри
блестят
со дна,
где вдруг захлестывало лодки,
когда на волны ливень лег.
Печальный,
легкий,
одинокий,
летит куда-то мотылек...

MOTÝLEK

Lehce, čile vzduchem pluje
bleděmodrý motýlek.
Maksim Bahdanovič

Lilii
v zálivu
voda mdle
kolébá;
z dálky,
kde navisl
obláček,
lehounce vzletí
a křidélky třepetá
bělounký milý
motýlek.

Lilii láká nebe blankytu,
ať letí do výše, co dáli
s ním,
a zanechá již
té lásky
teskné
k unylé hladině
nudného zálivu,
v které se lesknou
šupiny ryb a mazlavý jíl,
kde malá vlnka s láskou laská
línky, ty nešiky lenivé,
kde jenom v dálce
probleskne
dálka,
kde potěr
jíl skoro zakrývá,
kde v hloubi
vztekle zasyčelo,

На чэшскую пераклала Францішка Сокалава

když liják
do vln
bubnoval...
A posmutnělý
bílý,
bílý
motýlek
k dálkám
odlétal...

ПАРОМ

Пагоднай сенакоснаю парой,
Нагружаны бухматымі вазамі,
Зялёнай хмарай сунецца паром.
Каб не адбеглі берагі ў бакі –
Канатам мокрым моцна іх звязалі.
І злосна ўсталі стромы на дыбкі.
          Але прымаюць берагі паром –
          У берагоў з паромам свой пароль.
Сам Чэрвень за паромшчыка стаіць.
Плывуць вазы – няма затрымкі руху, –
Здаецца, ўброд з лугоў пайшлі стагі.
Спацеў паромшчык, замарыўся ўшчэнт.
Балюча шыю рэжа пацяруха,
Ды пад'язджае воз,
                    яшчэ,
                              яшчэ...
Як спёка,
          дыхае ля вуха конь.
Ад мурагу пазелянелі цуглі.
Гарыць агнём у Чэрвеня далонь –
Канат сціскае сёння ад відна.
Ды воз за возам валакуцца цугам.
Рака прапахла мурагом да дна.
          А сонца пазірае з неба скоса –
          Ой, не абгоніць Чэрвень Сенакоса.
Гэй, Чэрвень,
          ты адзін запарышся –
Бяры мяне к сабе ў таварышы...

1961

PRĀMIS

Klāt laiks, kad pļavas zāle vālos krīt.
Ceļ kuplus vezumus uz krastu prāmis, –
šķiet, zaļgans mākonis pa upi slīd.
Ar slapjām tauvām prāmis krastus sien.
Un kraujas tā kā zirgi nevaldāmi
uz pakaļkājām ceļas, galvas slien.

Pats Jūnijs šodien vienos sviedros mirkst,
uz prāmja saimnieko par pārcēlāju.
Aiz kakla kniežot siena gruži birst.
Un liekas, upē siena kaudzes brien,
nāk atkal jaunas klāt.
Un tā bez stājas
nāk vezumi, tik nāk
arvien,
arvien...

Šo karstumu!
Uz kakla dvašo zirgs,
ap mutes dzelžiem krājas zaļas putas.
Svilst delnās tauva.
Sviedriem miesas mirkst,
un mugura no paša rīta līkst.
Nāk vezumi.
Ne vēja pūsmas.
Suta.
Pēc siena smaržo upe. Krasti tvīkst.
Un saule šķielē. Saulei bažīgs vaigs:
– Hei, Jūnij, tevi apsteigs siena laiks!
Hei-ei, viens izmirksi tu sviedros,
ņem, Jūnij, mani darba biedros!

КЕМА

Дар яке мавсими алафдаравӣ
Бори афзун ба дӯш бигрифта,
Пораи абри сабз, гӯӣ ту,
Кема дар об дошт пешравӣ.
Дар туман то ки ҳар ду соҳилҳо
Кемаро сӯи дигаре норанд,
Кемарон ин тараф ва он тарафе
Карда бо ҳам ба симҳо пайванд.
Мовҷҳо беқарору шӯху ғаюр,
Кема аммо ба роҳи хеш равон.
Моҳи Июнь чу кемарон саргарм,
Ғарами бедаҳо бувад тобон.
Гӯиё, наҳр майсазор бувад.
Араќи кемарон ҳамешорад,
Дасташ аз кор монда шуд, аммо
Бор беист ояду ояд!
Зери гӯш асп хам, мисоли танӯр,
Берун оварда хар замон нафасе,
Панҷаи пинадори марди ҷасур
Сӯзише дорад аз харош басе.
Хоса, хар рӯзи мавсими гармо
Бор беист ояду ояд.
Наҳр ҳам шуд кабудсор тамом,
Чашмаки офтоб мепояд –
Моҳи Июнь аз он алафдаравон
Хоҳу нохоҳ дар аќиб монад.
Ҳой, Июнь,
                худат чи месӯзӣ,
Хон маро дар ќатори ёронат!

ПОРОМ

Як влітку сінокіс почнуть кругом,
Вантажений набухлими возами,
Мов зелен-хмара сунеться пором,
Щоб не відбігли береги в боки.
Канатом мокрим міцно їх зв'язали,
І здибилися люто стрімчаки,
Але приймають береги пором –
В порома з берегами свій пароль.

Бо Червня за поромщика взяли.
Пливуть вози – нема затримки руху,
З лугів, здається, копи вбрід пішли.
Спітнів поромщик і втомився вкрай,
До болю коле шию потеруха,
Вози підходять, пильнувать встигай...

Над вухом спека дихає конем,
І від трави позеленіли цуглі,
Долоні Червневі горять вогнем,
Канат сьогодні з досвитку стиска.
І тягнуться вози на берег цугом,
Пропахла сіном аж до дна ріка.
І сонце з неба позирає скоса –
Гей, Червню, відстаєш від Сінокосу,
Мене не візьмеш за товариша –
То сам не обженеш, запаришся...

ВЕЧНАСЦЬ

Мне ясным сонцам лёс наканаваны –
Не ведаць змрочных лёхаў нематы.
З табою кожным нервам знітаваны,
Не, Вечнасць, я ў цябе не паняты!
Зязюлямі гадоў пракукаваны,
Бор галавы маёй аснежыш ты
І ўладна пакладзеш на лоб круты
Зямныя, ўпартыя мерыдыяны,–
Мяне не ўстрашыць захад залаты.
Да зор скірую думак караваны,
Арлы іх прывітаюць, як браты.
Не знікну так, як цень, як гук пусты.
Не адцвітуць вачэй маіх паляны,
Прабіўшы жвіру мокрага пласты.

1962

ETERNITY

A brilliant fate for me is foreordained:
I shall not know the gloomy vault's dumb night!
With every nerve to eternity stitched tight,
I'll be no silent witness, nor constrained!

The cuckoo's told my years within the wood,
The forest of my hair you'll fleck with snow,
Imperiously upon my lofty brow
You'll lay earth's stubborn lines of latitude.

I shall not fear your golden-setting sun.
Thought-caravans to the distant stars I'll send,
The eagles brotherly greetings will extend.
No fading shade, no echo, I shall run.

The field-flowers of my eyes won't die away,
Once having pierced the graveyard's cold damp clay.

მარადისობა

როდი მჭირდება როგორც მისანს კვლევა, მისნობა
მე სარკოფაგში მიხრწნა ალბათ არ მიწერია,
შენი დიდი გზა არასოდეს დამვიწყებია,
მე მხოლოდ შენკენ მოვფრინავდი, მარადისობავ!

თმას მითეთრებდი, გიმალავდი მე ჩემს იარებს,
როგორც სასურველს გმორჩილებდი, რას არ ვითმენდი,
შენ გაქვს უფლება, კვლავ მითვლიდე თეთრი თითებით
შუბლის ნაოჭებს, ვით უხილავ მერიდიანებს.

ვერ შემაშინებს ვერასოდეს შენი დაისი,
შენს მშვიდ სუნთქვაში უკვე ჩემი მშვიდი ხმა ისმის,
შორს არ წახვიდე, სულ გახსოვდეს, რომ კვლავ მჭირდები, –

ირ გადთხმება ყანა ჩემი, გეტყვე ხალისით,
გადამაფარე ლოდი შენი შესაზრალისი,
მე ხომ მაგ ლოდშიც ბალახივით ამოვიზრდები.

ÉTERNITÉ

Le clair soleil de mon destin m’a disposé
A ignorer les sombres geôles du mutisme,
Eternité, bien que tu m’aies lié
Par chacun de mes nerfs, je ne suis pas ton boy.
Chantée par les coucous des années
Ta neige couvrira la forêt de ma tête.
Impérieuse à mon front abrupt tu graveras
Les méridiens terrestres obstinés,
Le couchant doré ne m’effraiera pas
Je guiderai vers les étoiles
Les caravanes de mes pensées
Que salueront les aigles fraternels
Je ne vais pas disparaître comme une ombre,
Comme un son creux,
Les clairières de mes yeux
Ne vont pas défleurir
Après avoir percé les couches humides
Du sable de la tombe.

Я –СЫН ЗЯМЛІ

Я – сын зямлі,
нашчадак хлебаробаў.
Услед за сонцам
доўга мне брысці.
Быў надта б рад,
каб хоць зярняткам дробным
змог на зямлі бацькоўскай
прарасці.
Яе вачмі
гляджу па свет сягоння:
слупы гудуць мне
соснамі ў бары.
Не касманаўта бачу ў шлемафоне –
суседа
у пчалярскім каптуры.
Да зорак позіркі і тэлескопы
з сівых вякоў цярэбяць горды шлях.
Ды толькі па зямлі
спрадвечны клопат,
як сэрца,
б'ецца ў кожнага ў грудзях.
Не спіць зямля –
у ёй вулканы дрэмлюць,
планеты-сёстры
пазыўныя шлюць.
Чым цягнецца вышэй
у неба дрэва –
глыбей
ідуць карэнні у зямлю.

1962

ФАРЗАНДИ ЗАМИНАМ

Ман ҷигарбанди заминам,
Зодаи бобои деҳқон,
Роҳи дуре месупорам
Аз паи хуршеди тобон.

Бахт ёрам мешавад гар
Сабз гардам мисли он дон,
Ки барорад сар паи авҷ
Аз дили хоки ниёгон.

Саргузашту киссаи ӯ
Аз сиришти ман аён аст.
Ман саворам рӯи болаш,
Зери гардун парфишон аст.

Хӯди ҳар кайҳоннаварде
Тобадам рӯпӯши зебо,
Ки ба сар ҳамсоя пӯшад
Чун биполояд асалро.

Аз қадим он кас, ки пояд
Роҳи касро то саҳаргох,
Гард гирад чашми чораш
Аз ғубори Осмонроҳ.

Лек дар фикри замин аст
Дил, ки осоиш надонад,
Бори ташвиши заминӣ
Хуфтани дилро намонад.

Хамчу дил маҳруми хоб аст
Ин замин – ин хони яғмо:
Хоҳаронаш мефиристанд
Бонги даъват аз фалакҳо.

Ҳар кадар, ки барфарозанд
Сар дарахтон сӯи афлок,
Хуб донам, реша ронанд
Он кадар бар синаи хок.

МОН – МУЗЪЕМЛЭН ПИЕЗ

Мон – музъемлэн пиез,
Вирсэръёрсам
Музъем ужасьёслэн
Вирзы гужла.
Шудо луо,
Ю тысь кадь удаса,
Шунды доры ке
Кыстӥськи ялан.
Эшъяськисько ке но
Выжыкылэн,
Бурдъёс

Музъемлэсь ик басьтisько.
Космонавтлэсь шлемзэ мон
Мушкасьлэн
Изьянэныз
Куддыр ӵошатӥсько.
Уй инбамс
Ӟазег Сюрес пала
Кемаласен
Учко адямиос.
Нош котьку ик
Умзэс уретыло

Музъем вылысь ужъёс,
Сюлмаськонъёс,
Уг изь музъем,
Уг изьы вордӥсе.
Салам ысто
Инмысь сузэръёсыз.
Писпу вылйегес ке
Ӝутӥське.
Муэ мургес
Пыро выжыосыз.

Я – СЫН ЗЕМЛІ

Я – син землі,
Син тих, що хліб ростили.
Услід за сонцем
І мені брести
По батьківській землі,
Допоки сили,
Щоб хоч зернятком з неї
Прорости.
Я маю нині
Зір її і вдачу.
Гудуть стовпи,
Як сосни край доріг.
Не космонавта у шоломі бачу –
Сусіда
У бджолярськім каптурі.
На зорі дивимось,
і телескопи
Тереблять гордий шлях віків старих,
Та тільки на землі
Одвічний клопіт,
Як серце
б'ється в грудях у людських.
Не спить земля –
Дрімають в ній вулкани,
І позивні
Планети-сестри шлють.
Що вище древо
тягнеться гілками –
То глибше корінці у землю йдуть.

ЭП – ÇĔР АЧИ

Эп – Çĕр ачи,
Сухаçăсен тĕпренчĕкĕ,
Хĕвелĕм айĕнче
Вăрах утасчĕ ман,
Телейлĕ пулăттăм
Тырпул пĕрчи пек пĕчĕккĕн
Çак çĕр çине ӳксе
Шăтма пултарайсан.
Ман чунăмра
Атте-анне юмахĕ те,
Юратнă çĕрĕн
Çут çуначĕ те çумра.
Эп космонавтăн
Йăлтăр-йăлтăр калпакне те
Утарçă уртса янă
Питлĕх пек курап.

Тарçантанпах этем,
Хĕвел ансассăн та,
Хуркайăк картине
Вăраххăн тинкерет.
Анчах хресченĕн,
Хăть ăçта кайсассăн та,
Çĕр пиркиех
Чи пысăк шухăш-терт.

Çĕр çывăрмасть.
Нихçан та çук ун тăнăçĕ.
Планетăсем ăна
Салам яраççĕ пуль.
Мĕн чухлĕ çӳллĕрех
Ӳсет çĕр йывăçĕ,
Тымарĕсем те
Тарăнрах ун çавăн чул.

MAA POEG MA OLEN

Maa poeg ma olen.
Pärit künnimeestest.
Maad päikse kannul
palju mõõtma pean.
Ma olen õnnelik, et nagu
viljaseeme
siin, isa maal ma
tõusen looma pead.
Mu südames on
kõik ta tõik ja riimgi,
ta enda tiib mu
lahti tõstab tast.
Taat vurrib mett ja...
kosmonaudi kiivriks
mu silmis saab
te mesinikumask.
Kui vilja peost pihku
vaimusilmas kallab
ju ammu inimene Linnuteed,
kuid südames
vaid muldseid radu tallab,
vaid maine mure
unetuks ta teeb.
Maa pöörleb nagu
ise enda radar
ja kauge sõnum
argiseks kord saab.
Ja mida kõrgemale
sirutuvad ladvad,
on juured
seda sügavamalt maas.

На эстонскую пераклаў Арві Сійг

З Уладзімірам Караткевічам. 1972 г.

Танец з таджычкай. 1965 г.

Злева направа: Руліс Талдрыс (Латвія), Рыгор Барадулін, Валерый Раеўскі, Навум Кіслік. 60-я гады

БУСЕЛ

Васілю Быкаву

Непаседа,
    даўгацыбы бусел –
Даўняе вясны
    забыты сон.
...Я злавіць яго
    за хвост цягнуся,
Дражніцца
    і уцякае ён.
От, здаецца,
    ушчамлю пад паху
(Лугавінаю
    бягу
        наўпрост).
Нада мною –
    крылы белым дахам,
А перада мною –
    чорны хвост...
Зморaны, я доўга плачу потым.
Суцяшаць
    стараюцца усе:
– Бусел ходзіць
    у чырвоных ботах
І табе
    такія ж
        прынясе...
Горбіць плечы гора,
    горбіць праца.
Усяго спаўна
    мне лёс паслаў...
Вось ужо і скроні серабрацца.
Ды яшчэ й цяпер
    лаўлю бусла.

Ну, на гэты раз
вярнуся з птахам –
Я ж за ім прайшоў
багата вёрст!
Нада мною – крылы белым дахам.
Паспрабуй
злаві
бусла за хвост...

1962

THE STORK

Restless stork,
with legs so thin and frail –
Long-forgotten dream
of spring’s past day.
I shall try
to catch it
by its tail –
But it teases me,
and flies away.
Now, it seems,
I’ll tuck it ‘neath my arm
(Running
through the meadow
on its trail).
Over me
white wings spread in alarm,
And before me
flies
a short black tail....
Tired out,
long afterwards I cry.
Everyone
tries hard to comfort me:
“Well,
the stork
wears red top-boots that high!
He will bring you back a pair,
you see!...”
Sorrow bows my head,
toil bends my spine.
Fate provides me cares
of every sort.

Hoar-frost silvers
temple locks of mine,
But I still am trying
to catch
that stork.
Well,
this time
I'll come back with the bird –
I've followed him so long –
I cannot fail.
Over me
its white wings spread
and whirred...
Just you try
to catch
a stork
by the tail!

ЩЪРКЕЛЪТ

Щъркелът
от детството далечно,
щъркелът
от нашата река.
...Тичам да го хвана
всяка вечер,
всяка вечер
свършва все така:
струва ми се –
хоп! –
и възхитено
ще го пипна,
клюна му червен,
но крилата му –
о, пак над мене,
и опашката му –
пак пред мен...
После в къщи
все това ще слушам,
все с това ме утешават,
все:
– Гледай му
червените ботуши:
ей такива
ще ти донесе!
Мина време.
Всичко май изпитах.
Мен животът
ме не пощади,
но и днес,
макар и по на скрито,
гоня щъркела
като преди.

Зная,
че накрая
възхитено
ще го пипна аз
и някой ден...
Но крилата му
са все над мене
и опашката му –
все пред мен...

LA CIGÜEÑA

¡Picotuda y rápida
cigüeña,
otra vez te burlas y te vas!
Desde chico con asirte sueño
de la cola, y nunca duermo en paz.

Un poquito, y mi ansia ya te alcanza,
a mi casa alegre te traeré.
Un tejado de alas blancas danza,
y tu cola negra se me fue.

Y lloraba, el fracaso enoja,
enjugaba el llanto mi mamá:
– La cigüeña usa botas rojas,
cuando vuelva, un par te traerá.

Encorvan la desgracia y el trabajo,
y esta vida que uno intenta amar.
Ya estoy cano, y aún yendo cuesta abajo,
la cigüeña
trato
de alcanzar.

¡Esta vez te atrapo, mi esperanza,
por tenerte de mi juventud!
Un tejado de alas blancas danza.
¡Haz la prueba de cazarla tú!

На іспанскую пераклаў Карлас Шэрман

GANDRAS

Nepasėda,
Ilgakojis gandras –
Užmiršto pavasario svetys.
...Čiupt už uodegos bandyk nebandęs –
Tyčiojasi ir pasprunka jis.

Rodos, jau pagausiu, kiek pašokęs.
Tuščios pastangos – kaip visada.
Virš manęs –
               sparnai lyg baltas stogas,
O prieš nosį –
               uodega juoda...

Motina, ko aš verkiu, supratus,
Man ir vėl dainelę padainuos:
– Vaikšto gandras su raudonais batais,
Tokius pat ir tau jis dovanos...

Spaudžia kuprą negandos ir darbas,
Bando mano ištvermę lemtis.
Smilkinius jau padengė sidabras,
Bet lig šiolei gandrą gaudau vis.

Šitą kartą nepraleisiu progos –
Nepaleisiu paukščio nė už ką!
Virš manęs –
               sparnai lyg baltas stogas.
Tik ir vėl
            išsprūdo uodega...

DER STORCH

Klapperschnabel,
ruheloser Staker,
fernen Frühlings halbvergessner Traum.
Ich versuche, ihn am Schwanz zu packen,
doch er hänselt mich, entweicht im Raum.

Noch ein Satz! Gleich wird es mir gelingen,
und nach Haus mit ihm-wird das ein Tanz!
Über mir ein Zeltdach weißer Schwingen,
während ich noch hasche nach dem Schwanz...

Leer dann heim, vor Kummertränen schniefend.
Ach, wie tröstlich Mutters Liedchen klingt:
„Guck, der Storch stolziert in roten Stiefeln!
Wetten, dass er dir auch solche bringt!“

Sorgen plagen mich und Pflichten drücken,
und das Leben, das ich stets gemocht,
bleicht mein Haar und krümmt mir schon den Rücken,
aber nach dem Langbein
hasch ich
doch!

Sag mir, Storch, wann kommst du endlich wieder?
Legte ich den weiten Weg umsonst zurück?
...Pack du den Unsteten beim Gefieder!
Freund, versuch´s!
Womöglich hast du Glück!

BOCIAN

Wiercipięta,
Dłunogi bociek –
Dawnej wiosny zapomniany sen.
... Łapię go, za jego ogonem pędzę w pościg,
Drażni mnie, ucieka sobie, hen.

O, jak mi się zdaje, już go mam pod pachą
(Po zielonej łące pędzę za nim wprost).
A nade mną –
                skrzydła białym dachem,
A nade mną –
                miga czarny *chwost*...

Zmordowany, dużo płaczę potem.
Każdy mnie pocieszyć chce:
– Bocian chodzi w czerwoniutkich botach,
No i tobie też przyniesie je...
Garbi grzbiet mój licho, garbi praca.
Niczego mi nie szczędził los surowy...
Szron posrebrzył skronie, moja droga się skraca,
A ja jeszcze teraz chcę bociana złowić.

No, tym razem złapię, nie ma strachu –
Wszak przeszedłem za nim tysiąc wiorst!
Lśnią nade mną –
                    skrzydła białym dachem.
Spróbuj tylko
                bоćka złap za *chwost*...

АИСТ

Непоседа,
　　　　　долгоносый аист,
Давнишней весны забытый сон.
Я поймать его за хвост пытаюсь –
Дразнится и убегает он.

Кажется, сейчас его под мышку
И домой – смотрите, что принес!
Надо мною – крылья белой крышей,
А передо мною – черный хвост.

Долго меня мама утешает,
Утешая, песенку поет:
– Аист в красных ботиках гуляет
И тебе такие принесет.

Давит плечи горе, сушит дело,
Горбит жизнь, которую люблю.
Голова с годами побелела –
Все равно я
Аиста
Ловлю!

Аист, что же ты не прилетаешь?
Ведь не зря прошел я столько верст.
...Попытайся,
Может быть, поймаешь
Непоседу аиста за хвост!

ЛЕЛЕКА

Птах червонодзьобий і цибатий –
Сон забутий давньої весни.
... Я його за хвіст хотів піймати,
Спробуй же лелеку дожени.
Ось, гадав я, лиш підбігти махом,
Цапнути – і хай несе до звізд.
Наді мною –
                    крила білим дахом,
А переді мною –
                          чорний хвіст...
Даром збігав я мокраві гони,
Та мені казали: «Не журись!
Ходить він у чобітках червоних,
Принесе такі й тобі колись...»
Хилить плечі горе, хилить праця,
Скуштував я радості й жалю.
Сивиною скроні вже сріблятся,
Та лелеку досі я ловлю.
Ну, тепер вернутись мушу з птахом,
Я пройшов за ним сто сіл і міст.
Він здіймає крила білим дахом,
Спробуй же
                    зловить його за хвіст.

На ўкраінскую пераклаў Дзмітро Паўлычка

LA CIGOGNE

Alerte cigogne
au long bec –
D'un lointain printemps rêve oublié ...
Je m'élance! Je touche sa queue!
L'oiseau m'attire, me taquine et s'enfuit.

Un instant encore et je l'attrape...
Venez donc voir ma prise! crierai-je
en réentrant chez nous
Abrité sous un auvent de plumes blanches,
Précédé d'une à plumes noires!

Ma mêre à grand-peine me console
Et me caressant me chante tout bas:
– L'alerte cigogne à bottes rouges
Va t'en apporter une paire encore plus belle !

Les malheurs pèsent lourd. Les affaires sèchent l'âme.
La vie que j'aime
m'a courbé les épaules.
Les années s'envolent et ma têtte blanchit.
Mais je cours
Toujours
Après
Ma cigogne !

Alerte cigogne, quand donc voleras-tu vers moi ?
Est-ce en vain qu'après toi j'ai couru tant d'années ?
... Essaye encore! Peut-être arriverais-tu enfin
A saisir ton oiseau
Par la queue...

На французскую пераклала Людвіга Буткевіч

Пятрусь Броўка і Рыгор Барадулін з піянерамі. 70-я гады

З Янкам Брылём. 60-я гады

З Максімам Танкам у музеі Белавежскай пушчы.
60-я гады

САДЫ

Сады –
          жывучыя народы
Зялёнага мацерыка.
Не абміналі іх парогі,
Кашчавай засухі рука.

Узяць было нялёгка сілу,
Бо войны йшлі, як дзень за днём,
Адна марозам іх смаліла,
Другая – нішчыла агнём.

Ды выжывалі,
                    як салдаткі,
Глядзелі яблыні ў блакіт.
І не ад яблык –
                    ад падаткаў
Трашчэлі іхнія сукі.

Сякера секла,
                    грыз іх заяц.
Ды толькі гэткія сады:
Вясна прыйшла –
                    і зноўку завязь,
І зноў надзея на плады...

1962

SODAI

Ak, sodai –
               džiugina mums akį
Jų žaluma gyva, tyra,–
Nors juos ne sykį audros plakė,
Ne sykį alino audra.

Ak, sodai – stiprūs ir atsparūs!
Kiek teko jiems iškęst karų!
Speigu juos kirto vienas karas,
O kitas – svilino, gaisru.

Tačiau ištvėrė! Ir žydėjo
Prie apleistų, tuščių kelių.
Ir tvirtos šakos jų braškėjo
Nuo mokesčių, ne obuolių.

Juos pjūklai pjovė, kiškiai graužė,
Bet vos tik dvelkteli pietys –
Vėl virš žiedų bitelės gaudžia,
Ir vėl užsimezga viltis.

На літоўскую пераклаў Альгімантас Балтакіс

САДИ

Сади – народи невмирущи
Зеленого материка.
Їх скубли хуги загребущі,
Засухи корчила рука.

Непросто вистоять щастило,
Бо війни йшли, як день за днем.
Одна морозом їх смалила,
А друга – нищила вогнем.

Та виживали, як солдатки,
Дивились яблуні в блакить.
І не од яблук, од податків
Тріщали, ламлячись, гілки.

Сікла сокира, гриз їх заєць,
Але таки вони, сади:
Весна прийшла – і знову зав'язь,
І знов надія на плоди...

На ўкраінскую пераклала Тамара Каламіец

AIAD

Aiad on halja mandri
visa hingega rahvad.
Tormides kahju nad kandsid.
Pakane kõrist neil kahmas.

Püsida polnud kerde –
sõjad ei möödund neist kaares.
Täis nad on arme ja vermeid
tule ja terase haardest.

Õunapuud-sõdurinaised,
kust tuli väge te jaksul,
kuidas küll kantud said need
õunteta aastate maksud...

Saag ja jänes teid õsus...
Miski ei hävitand sootuks.
Õunapuu kevadel võsub,
pung annab tüsedat lootust.

На эстонскую пераклаў Арві Сійг

***

Міколу Прашковічу

«На Беларусі
Пчолы як гусі», –
Прыгадваў зямляк
у выраі.
Зоры спелі,
зоры гаслі,
Мох зязюльчын
рос на вываратнях.
«Ем сырую зайчыну
Ды люблю Айчыну!» –
Прысягаў паўстанец
нябёсам.
Дзверы
дню маладому
расчынены –
Расой ішла песня босая:
«Я здыму парчу,
Ножкі абвярчу...
Песню азяблую
Сагрэць хачу...»
Торкнецца ў крыгу
лыч карасіны,
Сонную роўнядзь успеніць.
Згару я
на вейцы тваёй
расінкай,
Беларусь –
мая мова
і песня.

1962

***

«Baltkrievijā bites
Tā kā zosis citur,»
Novadnieks teica
draugam.
Ausmas dzima,
ausmas rima,
Dzegužsūna
celmu spraugās auga.
«Jēlu zaķa gaļu ēdu,
Tēvu zemi turu svētu!»
Partizāns debesīm
zvērēja.
Durvis
jaunai dienai
vērtas -
Rasā dziesmiņa basa sērojas:
«Linaudums vai zīds –
Auts, kur kājas tīt...
Dziesmu nosalušo
Gribu sasildīt.»
Karūsa iedrāž
ar purnu tīklā,
Miegaino rāmumu savilnījot.
Uz skropstas
kā rasa
mirdzēšu bikli
Tev, mana dziesma
un valoda –
Baltkrievija.

***

Na Białorusi
„Pszczoły jak woły” –
Mawiał kum w czas wyroju.
Zorze błysły,
Zorze zgasły,
Mech kukułczy porósł skibę odwaloną.
„Zjem surową zajęczyznę,
Bo miłuję mą ojczyznę” –
Zaręczał Niebiosom powstaniec.
Przed poranną zorzą wrota się rozwarły...
Szła po rosie piosenka bosa:
        „Zdejmę fontazie,
        Nóżki oparzę ,
        Piosnką ochłodzę ,
        Nóżkom wygodzę”.
Machnie jęzorem gazu poryw,
Senna równina się zapieni...
Na Twojej rzęsie rosą zgorę ,
O Białorusi –
                mowo –
                        pieśni!

***

«На Білорусі
Бджоли, як гуси»,–
Побивався земляк на чужині.
Зорі спіли,
Зорі гусли.
Мох зозульчин ріс на купинні.
«Їм сиру зайчину
Та люблю батьківщину», –
Присяга ця тверда і досі.
Двері дню молодому відчинено.
Пісня боса ішла по росах:
        «Ой зніму парчу я,
        Ноги обверчу я
        Обігрію пісню,
        Що серденьком чую...»
Криги торкнеться рот карасиний,
Піною плесо бризне...
Згорю я
            на вії твоїй
                            росиною,
Білорусь –
            моя мово
                        і пісне!

***

Мохам зязюльчыным
ідуць маладзіцы,
губы засмяглыя
ў спелых суніцах –
на сонцы ягады
спакойна вымлелі.
Холадам ногі
рачулка вымыла.
Ляціць
над звонкімі баравінамі
песня
дзяўчынанькаю
нявіннаю:
– А я ў бару
Грыбы бяру,
Каля межы –
Сыраежы!..
Ах, кладка зыбкая,
рачулка мелкая!
Адкуль жа вымкнула
усмешка смелая:
– Кавалішанька,
Мая вішанька,
Не кажы ты кавалю,
Што я цябе павалю.
– А хоць на мяжы
Палажы,
Толькі майму кавалю
Не кажы!

На мох паваляцца
на сцежцы вузкай
думкі,
што саладзей
за вусны...
Як тут гукаецца,
ды ўжо змяркаецца...
Туга удоўя
дамоў вяртаецца.

1962

***

Iet meičas pa sila ogulāju.
Mutēm sausām, bet zemeņsārtām. Uz māju.

Lūpas siltas no saules pieskāriena.
Kājas aukstas, meža avotā brienot.

Dziesmiņu uzrauj nebēdīgu.
Un sila galotnes līgo:
 –Kalējīša
 meiča gliša.
 Sūnu gultu klāšu,
 tevi paviļāšu ... –
Ai upīte lokanā, upite raitā!
Ķircinot izraisi neviļus smaidu:
 –Laba dūna
 sila sūna.
 Vien ja mani glāsti,
 viram nepastāsti... –
Un sila sūnājā paviļāties
par lūpām vel saldāk deg prāti...

Atbalsis norimst. Krēslas palagi klājas...
Atraitņu skumjas atgriežas mājās.

***

Samanų kilimu
                    eina merginos,
ayt lūpų sukepusių
                         žemuogių vynas –
saulėj nusirpo
                   raudonos uogos.
Nuplovė upokšnis
                         jų kojas nuogas.
Per skambų šilą
                    daina mergautinė
skrenda lyg paukštis,
                              vilioja,
                                       jaudina:
        – Einu mišku,
        Grybus renku.
        Kur tik viržis,
        Ten raudonviršis...
Ak, siauras lieptas,
                         upės gilumas!
Iš kur tas
            mano dainos drąsumas:
        – Kalvio žmonele,
        Mano vyšneie,
        Samanos – lyg patalai,
        Ko staiga tu nutilai?..
        – Nors ant tako
        Paguldyk,
        Tik nieko kalviui nesakyk!..

Gera ant samanų
pasivolioti,
o dar saldžiau
iš tolo
vilioti...
Kaip kas šaukia,
taip ir atliepa...
Našlautinė širdgėla
grįžta per lieptą...

***

По лесу девки идут молодые,
От земляники их губы сухие,
Ягода млеет,
                    соком томится,
Холодом ноги обмыла криница.
А над березой,
                    сосною,
                              осиною
Даль откликается
                    песней невинною:
     – А я в бору
     Грибы беру,
     А на обмежке –
     Сыроежки...
Ах, кладка зыбкая,
                    речушка мелкая.
Откуда ж выплыла
                    улыбка смелая:
     – Ой, лихо-лишенько,
     Моя вишенка!
     Ты не скажешь ковалю,
     Что я тебя повалю...
     – Повали хоть во ржи,
     Только мужу не скажи.
И на мох повалятся –
                    хохотать.
Испугаться сладостней,
                    чем поцеловать.
Ой, как тут аукается!
                    Но уже смеркается.
А тоска за вдовами
                    в хаты возвращается...

ПАМЫТАЯ ПАДЛОГА

Толькі што памытая падлога
Пачынае пахнуць борам густа.
Зноў, здаецца, слухаеш падоўгу,
Як звіняць галін сасновых гуслі.

Млосна ад малін у расцяробах.
Дзяцел грукне ў цішыні чмялінай.
Выцірайце ногі.
Асцярожна!
Вы ступаеце па вершалінах!..

1962

THE WASHED FLOORBOARDS

The floorboards had just been washed
And the scent of a pine wood rose:
A warm shower here has passed
And birdsong sadly flows.

It's stifling where raspberries grow.
The woodpecker taps away.
Wipe your feet!
Take care as you go...
The floor creaks. Here tree-tops sway.

ДЪБОВ ПАРКЕТ

Подът в къщи,
току-що изчистен,
скърца като дъбова кория.
Струва ти се,
че запяват листи.
и че тънко-тънко
гусла вие.
Чуваш как кълвач почуква нейде,
виждаш го над сечищата стари.
Моля ви,
внимателно ходете!
Стъпвате по дъбови вързхари!

На балгарскую пераклаў Найдзен Вылчаў

EL PISO RECIÉN LAVADO

Ese piso aldeano de madera,
lávalo, y al pino te recuerda,
me parece que oigo, como oyera
su rumor con voz de antiguas cuerdas.

El frambueso embriaga en la hondonada.
Un trinar inquieto desconcierta.
¡Límpiense los pies
y oído alerta!...
¡Cruje el piso! Habla la enramada...

MAZGĀTA GRĪDA

Grīda tikko nomazgāta balti.
Stipri smaržot sāk pēc brūklenāja.
Liekas, lietus nolijis ar šalti.
Atspīd saule. Putni vidž bez stājas.

Tveice spiež. Kūp sūna brūklenājā.
Dzenis kaļ, sauc vālodze pēc lietus...
Rūpīgāk pie sliekšņa slaukiet kājas
kāpsiet jūs uz šalcošajām priedēm...

На латышскую пераклаў Віктар Ліўземніекс

GEBOHNERTE DIELEN

Unsre Dielen, heute frisch gescheuert,
strömen Waldduft aus, so als verzöge
sich ein Sommerregen und die Vögel
sängen leis und wehmütig von neuem.

Schwüle lastet in den Himbeersträuchern,
und ein Specht klopft dumpf, beklemmend draußen.
Bitte,
schön die Füße abzustreichen!
Eine Bohle knarrt. Die Wipfel rauschen...

UMYTA PODŁOGA

Dopiero co umyta podłoga
Już zaczyna pachnieć borem gęstym.
Mógłbym teraz wsłuchiwać się długo,
Jak śpiewają witek sosny gęśle.

Dzięcioł huka wśród ciszy i trzmieli,
Po porębach mdło pachną maliny.
Wycierajcie nogi!
Ostrożnie!
Wszak stąpacie po wiersza linii!

На польскую пераклала Дарота Хрусцялеўская

ПОМИТА ПІДЛОГА

Щойно чисто вимита підлога
Пахне лісом, пахне бором густо.
Знов, здається, слухаємо довго,
Як дзвенять соснових гілок гуслі.

В просіках – малини, як сережки.
Дятел грюкне в тишині привітній.
Витирайте ноги.
Обережно!
Ви ступаєте по верховітті!..

UN PLANCHER LAVE

On vient de laver le plancher de bois blanc.
Une odeur de pinêde s’en exhale
Comme après une averse
Quand les oiseaux plaintivement reprennent leurs chants.

On étouffe au fond des broussailles de framboises.
Sourdement résonne l’appel de tambour
Que jette un pivert inquiet.
Essuyez bien vos pieds !
Attention !..
Le plancher grince. Les cimes des arbres au vent balancent.

На французскую пераклала Людвіга Буткевіч

लकड़ी का धुला फर्श

अभी-अभी धोया गया है फर्श
लीसे की उसमें से आ रही थी महक
लगा जैसे अभी-अभी हुई हो बारिश
अभी-अभी चहके हों उदास पक्षी।

रसभरी के झाड़ में दम घुटने लगा है
सहमे-सहमे तना खोद रहा है कठफोड़वा—
पोंछ लो अपने पाँव, आहिस्ता से चलो
चरमरा रहा है फर्श···हिलने लगो है पेड़ों की चोटियाँ···।

ПАСЛЯ НАВАЛЬНІЦЫ

Валі

Хоць дзень ідзе на спад,
                                  але
Ў вачах смяшынкі-д’яблікі.
У абраселым падале
Ты мне падносіш яблыкі.

Тугія грудзі аблягла
Сукенка абмакрэлая.
А месяц зырыць з-за вугла
На ікры загарэлыя.

Яшчэ не звіслі над табой
Клапоты хмурай навіссю,
І яблынькаю маладой
Стаіш ты з першай завяззю...

1962

AFTER THE STORM

The storm is past. Your eyes are gay
As finches fluttering on the wing,
And in your gathered skirts to me
Sweet apples washed in rain you bring.

Your maiden breasts are firm and high,
Your hemline flutters in the breeze.
The naughty moon up in the sky
Peeps down at sun-tanned calves and knees.

You stand, all innocent of care
That films the eyes with memories,
An apple tree, with blossoms fair
Hiding the future ovaries.

На англійскую пераклаў Алекс Мілер

DESPUÉS DE LA TORMENTA

Después de la tormenta
son tus ojos
alegres y traviesos
petirrojos.
En tu falda, mojada de rocío,
manzanas traes del jardín umbrío.

Acaricia tus pechos
el vestido,
y el cuerno de la luna,
divertido,
contempla entre las nubes nacaradas
el bronce de tus piernas torneadas.

No conoces aún la desventura,
tus ojos son estrellas de luz pura,
y un manzano, al mirarte, creo ver
con las yemas a punto de romper.

NACH DEM GEWITTER

Nach dem Gewitter sind deine Augen
fröhlich wie Finken.
In deinem Schoße dampfend vom Regen
bringst du mir Obst.

Die festen Brüste sind wohlgeborgen,
sie atmen im Kleide.
An deinen braunen Waden erfreut sich
nicht nur der Mond.

Nichts trübt die Seele, Unglück ist ferne,
klar sind die Augen.
Schlank wie ein junges knospendes Bäumchen
stehst du und blühst.

PO BURZY

Po burzy twe spojrzenie, miła,
Jak zięba radość głosi!
W podołku, w którym rosa lśniła,
Ty jabłka mi przynosisz.

Wypukłe piersie twe ogarnia
Biel sukni swym kretonem,
A księżyc zerka dość figlarnie
Na łydki opalone.

Dusza nieporażona szkodą,
Zamieci się nie boisz
I jabłoneczką jakże młodą
Z zawiązką pierwszą stoisz.

На польскую пераклаў Уладзімір Слабаднюк

APRÈS L'ORAGE

Après l'orage tes yeux
sont gais comme des pinsons.
Dans ta jupe retroussée
toute mouillée de rosée
tu viens m'apporter des pommes.

Moulant tes petits seins durs
ta robe blanche respire.
La lune, l'œil polisson,
reluque tes jambes brunes.

Ame vierge de malheurs,
regard sans mélancolie,
tu es le jeune pommier
qui fait ses premiers bourgeons.

ПАЛЯЦЬ БУЛЬБОЎНІК

Калі разыходзяцца
лета з восенню палюбоўна,
а бульбянішча на зіму
яшчэ не пераворана,
зграбаюць у кучы,
паляць бульбоўнік.
Іскры лятуць і блякнуць
патухлымі зорамі.
Дым спачатку рвецца ўгару,
ды перадумвае неўзабаве,–
мабыць, лагчынай
прайсці захацелася.
Барана,
што ляжыць дагары зубамі,
як вожык той,
абчаплялася
лісцем зжаўцелым.
Сланечнік галаву цяжкую
праз частакол прасунуў,
грэецца –
холад даймае патрошку.
Лятуць журавы над Вушачай
з курлыканнем сумным,
ляціць наўздагон ім
ціхае:
«Пуцём-дарожкай!»
На возе едзе мох баравы,
запалы лістам,
ігліцай,
дым следам ідзе,
і конь галавою матляе стомлена.
З раніцы хмурыцца, хмарыцца,
над вечар – імгліцца.
Журавель над студняй прыгнуўся –
нізка пад восеньскай столлю.

Я гэты ціхі дым
на смак
і навобмацак
ведаю,
яго я ні з чым не паблытаю,
любой парою,
дзе б ні быў,
адусюль
па ім, як ганчак па следу,
дарогу дадому знайду,
да матчынага парога.

1962

ПАЛЯТЬ КАРТОПЛИННЯ

Коли розминається з літом
пора осіння,
а картоплище на зиму
ще не переоране,
на купи згортають,
палять картоплиння.
Іскри летять і блякнуть
погаслими зорями.
Дим спочатку рветься вгору,
та передумує незабаром, –
мабуть, пройтися
долинкою захотілось...
Борона,
що лежить догори зубами,
немов їжак,
обчіплялась
листками зжовтілими.
Соняшник важку голову
кріз частокіл просунув,
гріється –
холод діймає потроху.
Журавлі над Ушачим летять,
курликають сумно,
летить навздогін їм тихо:
«Легкої дороги!»
На возі їде мох боровий,
припалий листям і глицею.
Кінь головою махає стомлено,
дим слідом стелеться.
З досвітку хмуриться, хмариться,
надвечір імлиться.
Журавель схиливсь над колодязем –
низько під осінньою стелею.

Я тихий цей дим на смак і дотик
пізнаю всюди,
його я ні з чим не сплутаю
в будь-яку пору,
по нім, як по сліду гончак,
звідусіль, де не буду,
дорогу додому знайду,
до материнського двору.

माँ के आंगन तक

जब प्यार के साथ विदा लेता है
ग्रीष्म पतझर से
बिछोह का मीठा-मीठा-सा दर्द
महसूस करती है जीभ
शाम होते ही खुले खेतों में
जला दिया जाता है झाड़-फूस।

फटी हुई टोपी की तरह
उठता है पहले धुआँ ऊपर
और फिर पूरी घाटी में
फैल जाता है सोये हुए पानी पर
और कव्वा
भेड़िये द्वारा गाय के अलग किये जबड़े की तरह
गहरी खाइयों में बैठा होता है
चपचाप, विस्मृत।

और सूरजमुखी अपनी गर्दन उठाकर
देखना चाहता है बाड़ के वाहर
चाहता है गरमाना अपना शरीर
अलाव की लपटों से बचते हुए।

बहुत उदास होता है
उशाचा के ऊपर उड़ते सारसों का कलरव
सहमी घबराई धरती पर
उनसे विदा लेनी पड़ती है मुझे।
पीले पत्तों के ढेर की तरह सोयी हुई घोड़ागाड़ी पर
तैर रही है काई
उसके पीछे फैल गया है धुआँ
और थका घोड़ा हिला रहा है अपना सिर।

इसी तरह बीत जायेगी उदास शाम
पता नहीं कितने वर्ष
कुएँ के पास उड़ते-उतरते रहेंगे सारस।
मैं अच्छी तरह पहचानता हूँ
इस धुएँ का रंग और महक
फिर-फिर उभरता है मीठा-मीठा दर्द
और मैं शिकारी कुत्ते की तरह
दौड़ता हूँ धुएँ की सीध में
अपने घर
माँ के आँगन तक।

***

Яшчэ гетэры Старажытнай Грэцыі,
З начнога промыслу прыйшоўшы ўранні,
Хацелі ціхай калыханкай грэцца,
Хоць трошкі хатняга хацелі раю.

О мацярынства мацярык нязнаны:
Як ні гукай – ніхто не адгукнецца.
Яго заўсёды адкрываюць занава,
Калі пад сэрцам нешта зварухнецца.

А ў сэрцы страх і слодыч тлеюць вугалем –
Усходзіцца пажар з малой іскрынкі.
У млоснасці саскі цяжэюць, смуглыя,
Гатовыя пупышкамі раскрыцца.

І зацвілі пралескі вачанят,
Зазелянела лісце ручанят...

О мацярынства мацярык нязнаны.
Яго заўсёды адкрываюць занава.

1963

МАТЕРИНСТВО

Дори древните хетери в Гърция,
прибирайки се призори – дори и те
копнеели да могат вечер в къщи си
да пеят «нани-на» на своето дете.

О, материнство! Материк от ребуси!
Неописан, непознат, неназован!
Всеки те открива сам за себе си
отвъд брега на семейния океан.

В сърцето заживяват страх и очакване,
разгаря се от искричката пожар
и набъбват гърдите на майката
като пъпки на дръвче през март.

Заприличват ни на очички цветчетата
и на ръчички – малките листица.
Материнство населява планетата
със сладки сънища и със смях на деца.

***

Еще гетеры Древней Греции,
С ночного промысла вернувшись рано,
Мечтали колыбельною согреться,
Хоть чуть домашнего хотели рая.

О материнства материк незнаемый!
Как ни зови – никто не отзовется.
Его извечно открывают заново,
Когда под сердцем что-то шевельнется.

А в сердце страх и радость тлеют углями –
Пожар заполыхал от малой искры.
Соски в истоме тяжелеют, смуглые,
Готовые ростками прыснуть.

И зацветут подснежники глазенок,
Зазеленеют листики ручонок...

О материнства материк незнаемый,
Его извечно открывают заново...

***

Eks ihand Vanas Kreekaski hetäärid,
kui koidu eeli käisid koduteed,
et hälli man nad istekohta vääriks
ja soojust hinge saaks nii koduleest.

Oo emaduse manner imeline!
Ei, seiklejatest välja ta ei teegi.
Vaid siis ta ilmub saladuse vinest,
kui südame all liigutab end keegi.

Hing täis siis ebalust ja vääramatut tungi,
seal sädemest on saanud tuli lõõmav,
ja rinnad paisuvad ja pakitavad pungi –
nad puhkema, nad toitma valmis rõõmsalt.

Pea süttib lapsesilme sinilille-anne
ja sõrmelehti näitab käeke-raag...
Oo emadus, sa imeline manner,
veel, veel ja veel sa avastatud saad...

***

Гналі роднай зямлёй палонных.
Смерць,
як лехі,
калоны палола.
Ля знаёмага шчырага бору,
Дзе ігліца падсохла,
як порах,

Дзе карэннем спавіты сцежкі,
Крок
салдат сінявокі прыспешыў.
І, сабраўшы апошпія сілы,
Ірвануўся
у верас сіні.

Верас сіні
паплыў кругамі...
Дзе сасонка на горку кульгае,
Птушкі
цёплае лета хвалілі,
Злыя кулі
лічылі хвіліны...

За прыгоркам бацькоўская хата.
Абкульгала сасонка салдата...
Пад рукой крывянеюць суніцы.
Гэта мроіцца
альбо сніцца?..

За балотам
вёска на выспе.
Жыта шнур каля хаты выспеў.
Набіваецца ў вушы шоргат..
Маці круціць
цяжкія жорны...

Толькі шоргат
                    цішэе,
                          цішэе,
Растае ў разнабоі птушыным...
Распрастаўшыся,
                      лезуць з кішэні
Каласкі недаспелага жыта.

1963

ПЛЕННИКЪТ

Откарваха пленените в колона.
Смъртта
вървеше с тях
по склона.
При елховата малка долчина,
дето детството негово мина,
дето всичко му беше познато
като пръстите на ръката,
той поизостана,
поизостана
и изведнъж
през зелената поляна
като луд
се втурна към бора,
който на куц крак тичаше нагоре.
А зад хълма бе тяхната къща.
Ще познае ли тя,
че той се връща?
Запя му птица с познати думи ...
Запяха и жестоките куршуми.
И до хълма дотича само бора.
Той лежи,
ръце в ръжта разтворил,
и под него
ягоди червенеят.
Ягоди ли?
Не сънува ли?
И къде е?
Колко леко му става.
Само
на хвърлей е от едно лудо: – Мамо!
Чува някакъв шум.
Диканя не е ли?
Или мама
от новото зърно
мели?

Само че
защо тъй се отдалечава
громолът
и се стопява,
стопява?..
Класовете се навеждат
от вятъра степен
и се ронят
над пробитото кепе.

***

Pašu zemītei cauri gūstekņus dzina.
Kolonai
nāve uz papēžiem mina.
Pie bērnības sila, pie pašām mājām,
kur sausi kā pulveris
sprakšķēja skujas zem kājām,
kur sakņu grumbuļos taka un bieza ēna,
solis
zilacim zaldātam palika lēnāks.
Un piepeši zaldāts,
cik spēka,
sila zilajos viršos
bēga...
Gar acīm sagriezās
viršu lauks zilais...
Kur kliba priedīte stāvēja silā
un putni slavēja vasaru skurbo,
lodes
sveķotā stumbrā urbās...
Bet aiz sila, aiz piekalnes tēva māja.
Sveķu asarām priede zaldātu apraudāja,
zemē caur vārpām
asinis lija.
Vai tas tikai šķita
vai tiešām tā bija?
...Silmale.
Rudzi uz lauka briest.
Un ausīs san.
Bet tad klusāk.
Vēl klusāk.
Dziest...
Caur rudzu lauku
kolona brien.
Rudzu vārpas pašas kabatās lien...

***

Per tėviškę varė belaisvių vorą
Jie slinko žaizdoti, galvas nukorę.
Bet štai virš pažįstamo
mėlyno šilo
Paukštė
lyg šauksmas
į dangų pakilo.
Lyg parakas sausas
pabiro spygliai...
Ir širdį kareiviui suspaudė diegliai.
Dabar – arba niekad!
Ir, viską pamiršęs,
Staiga pasileido į tankmę per viržius.
Jis klupo,
vėl kėlės, sukaupęs jėgas.
O kulkos švilpė,
skaičiavo šakas.
Dar žingsnį, dar vieną...
Namai netoli...
Atrodė,
net pušys greitesnės už jį.
Tenai, už kalniuko –
tėvo gryčia.
Gal tai tikrovė,
gal sapnas čia?
Sustojo rugiuos.
O kojos sunkios.
Pro varpas kraujas
į žemę sunkias.
Į kaimą bėga kelias platus.
Bet kaipgi pasiekti kiemo vartus?
Tolsta nutolsta kraupus dundesys.
Tilsta nutilsta rugių šnaresys.
Guli kareivis.
Delnuos – randai.
Ir byra į delnus prinokę grūdai...

***

Gnano jeńców przez rodzinne strony,
Śmierć szeregi
pełła jak zagony.
Obok boru,
co czekał życzliwie,
Gdzie jak proch suche było
igliwie,
Gdzie się ścieżki plotły śród wykrotów,
Modrooki ktoś
przyśpieszył kroku
I zgarnąwszy w jedno siłę wszystką
Dał szczupaka
w modre wrzosowisko.
Popłynęły modre kręgi w lesie,
Gdzie sosnowa młódź pod górę pnie się,
Ptaki
lato wychwalały ciepłe,
Wśród choin bzykały kule wściekłe...

Tam, za górką, jego dom rodzinny.

Obstąpiły żołnierza choiny...
Pod ręką czerwienią sie poziomki.
Czy to sen,
czy też na jawie mrzonki?
Tam, za bagnem wieś, co dobrze zna go,
Przed chatą dojrzały żytni zagon,
I w zagrodzie wre codzienna praca:
Huczą ziarna,
matka je obraca...
Jeno turkot cichnie,
cichnie jeszcze,
Aż zatraci się w ptasiej orkiestrze
I w kieszeni głucho zaszeleszcze
Blady,
niedojrzały kłosek żyta.

***

Гнали рідним шляхом до полону.
Смерть сапою колони полола.
Край знайомого щирого бору,
Там, де глиця підсохла на порох,

Де стежки перевиті коренем,
Крок солдат синьоокий прискорив,
І, зібравши останні сили,
Він рвонувся у верес синій.

Верес синій поплив кругами...
Де соснина на гірку кульгає
Птахи літепло літа хвалили,
Люті кулі лічили хвилини...

За узгірком отецька хата.
Обкульгала соснина солдата...
З-під руки кров'яніють суниці.
Чи то мариться, а чи сниться?..

За болотом село на виспі.
Жита шнур біля хати виспів.
В уші шергіт набився жорстко...
Мати крутить важезні жорна...

Тільки шергіт
все тихне... стихає,
Розтає в щебетанні літа...
Розпроставшись, з кишені спливає
Колосок недостиглого жита.

***

Касцёр,
што грэе азяблы вечар, –
Нібы касцёл
Сярэднявечча,
Які
шпіляў чырвоныя языкі
Узносіць у вышыню.
Яліны
хіляць галіны –
Моляцца богу агню.

1963

***

La hoguera
en la noche ambigua
es una catedral
antigua,
y alza agujas rojas
en su ruego
al cielo que ama.
Los pinos finos,
inclinando ramas,
rezan, contritos,
ante el dios del fuego.

***

Ognisko, co grzeje zziębnięty wieczór,
Ognisko
średniowieczne,
Szpile czerwonych języków
Wznosi do Wysokości.
Świerki zchylając gałęzie
Modlą się do bóstwa – Ognia.

OGNJŠTE U ŠUMI

Lomača,
što zgreva prozeblo veče,–
Kao crkva
srednjovekovnjaka,–
Mnoštvo vršaka
crvenich jezika
Uznosi iznad jelika.
Jele
grane spuštaju dole,
Bogu vatre se mole.

ЛОДКІ

Міхасю Стральцову

Прыбіўшы да берага
чарот патрушчаны,
Засынае возера,
ад сіверу сіняе.
Стамлёна дыхаюць хвалі,
як грузчыкі, –
На плячах
гарачае сонца
насілі.
Нерастуюць ільдзінкі
халоднымі плоткамі,
Азябламу поўдню
ў хмарах не ўгрэцца.
З возера пад паветку
плывуць на калёсах лодкі,
Як даўна іх сёстры далёкія
«з вараг у грэкі».
Азалелую песню
зацягнулі вятры-музыкі.
А заплывалі ж лодкі
за далягляд невядомы.
Зараз плысці ім
па возеры нецярпення зыбкім
Ад берага ледаставу
да берага крыгалому...

1963

ЛОДКИ

Прибив к берегам
камышовые прутики,
Засыпает озеро,
от сивера синее.
Волны
вздыхают устало,
как грузчики, –
На спинах
горячее солнце
носили.
Нерестуют льдинки
холодными плотками,
Холодному полдню
в тучах не угреться.
Плывут под навес
на колесах
лодки,
Как сестры их давние,
«из варяг в греки».
Знобкую песню
поют ветровые скрипки...
А заплывали же лодки
за край окоема.
Плыть им нынче
озером нетерпенья зыбким
От берега ледостава
до берега ледолома.

ЧОВНИ

Прийшли до берега
комиші потрощені,
Засинає озеро,
від холоду синє.
Дихають, як вантажники,
хвилі потомлені, –
На плечах
розпечене сонце
носили.
Нерестують крижинки
плітками холодними,
Не зігрітися полудню
в хмарах далеких.
З озера під повітку
пливуть на колесах лодії,
Як давно їх сестри колись,
«із варягів у греки».
Починають вже пісню холодну
вітри-музики.
А запливали ж човни
за небокрай невідомий по славу.
Тепер – хисткі, вони плавать
по озеру звикли
Від берега льодоламу
до берега льодоставу...

PAADID

Pilliroo pillilood
endale
küljealuseks räsinud,
külmast ja rõskusest sinine
järv nüüd hangub.
Ohkavad välja
oma viimast töömeheväsimust
lained, mis päikest turjal
kandnud ja kandnud.
Pilvekasuka alla nüüd
kogu laotus matab end.
Jääkilluparved justkui koevad
lahvavee uurdeil.
Kuuri, kuuri nüüd
paadid kõik lähevad ratastel
otsekui teel
varjaagide juurest
kreeklaste juurde.
Tuuleviiuli viisid on juba
üdini vinged.
Käidud silmapiir paatidel
meeles on tahtmatult.
Suvine unenäomälestus
toidab nüüd nende hinge,
toidab igatsust
katsuda veel kas või
lahvandust.

***

Слаўлю чысты абрус,
толькі што пакачаны качалкай,
каляны,
калі яго маці ў нядзелю раніцай
засцілае на стол шырокі.
Нетаропка рагі распраўляе –
па парадку усе чатыры,
потым махры разблытвае,
і яны, ільняныя, мяккія,
чапляюцца за шурпатыя пальцы.
Нарэшце пачэснае месца
зямным і надзённым богам
займае жытнёвы бохан.
І абрус, як кляновы ліст
з пражылкамі складак,
бо качаўся ў чатыры столкі,
настольнікам робіцца...

1963

***

Тук прославям покривката бяла,
току-що от въжето свалена,
със която в неделната заран
мама дългата маса застила.
Без да бърза, четирите ъгли оправя.
И ресните оправя и тънките нишки
се закачват по нейните груби ръце.
А когато готово е всичко
като слънце – и дъхав, и златен –
във средата изгрява големият хляб.
Под кръга му покривката ленена светва
със своите сребърни жички
като огромен кленов лист.

***

Gloria al paño blanco
apenas planchado,
rígido,
que mamá pone sobre la mesa
el domingo de mañanita.
Sin prisa alisa los ángulos,
cada uno de ellos;
luego desenreda los flecos
de lino suave
que se prende a la piel
áspera de las manos.
Al fin ocupa el lugar de honor
el Dios de la Tierra,
el pan negro de cada día.
Y el paño, como una hoja de arce,
con las venas derechas
que le dejara la plancha,
ya es el mantel del domingo...

***

Šlovinu staltiesę švarią,
ką tik iškočiotą kočėlo,
slamantrią,
tą, kuria ankstų sekmadieno rytą
motina apdengia platų stalą.
Rūpestingai pataiso kampus –
visus keturis paeiliui,
po to kutus ima šukuoti,
ir minkšti, lininiai siūlai
kliūva už šerpetotų delnų.
Pagaliau garbingiausia vieta,
skirta žemiškam, kasdieniškam dievui,
tenka ruginės duonos kepalui.
Ir staltiese tartum klevo lapas
su klosčių gyslomis,
nes ji buvo keturis kartus sulenkta,
mus kvečia prie stalo.

***

Sławię czysty obrus,
Tylko co wymaglowany,
sztywny,
kiedy go matka w niedzielę rano
rozpościera na stole szyrokim.
Nieśpiesznie rogi wygładza –
po kolei wszystkie cztery,
potem frędzle rozplata,
i one, lniane, miękkie,
czepiają się szorstkich palców.
Nareszcie poczesne miejsce
dla ziemskich i nadziemskich bogów
zajmuje żytni bochen.
I obrus, jak klonowy liść,
z siateczką żyłek,
rozpostarty między cztery stołki
do śniadania zaprasza...

На польскую пераклала Дарыя Градзік

***

Oslavujem čistý obrus,
Ktorý práve vyšiel z mangľa,
Naškrobený
Keď ho mať v nedeľu ráno
Prestiera na široký stôl.
Náhlivo upravuje rohy,
Po poriadku všetky štyri,
Potom rozpletáva strapce
A tie, ľanové a mäkké,
Zachytávajú sa o drsné prsty.
Napokon počestné miesto
Zemských i nadzemských bohov
Zaujme ražný bochník.
A obrus ako javorový list,
So žilkovaním skladov –
Bo mangľoval sa zložený na štvoro –
Dostáva sviatočnú podobu.

***

Славлю скатерку чисту,
Щойно качалкою скачану,
Чисту-пречисту,
Коли її мати в неділю рано
Застилає на стіл широкий,
Розправляє роги неспішно –
Спереду всі чотири,
Потім розплутає торочки,
І вони, з найм’якшого льону,
За пальці шорсткі чіпляються.
Нарешті почесне місце
Земних і надземних богів
Буханець житній займає,
І скатерть, мов лист кленовий,
З прожилками складок,
Бо качалась в чотири сталки, –
Стає настільною скатертю...

***

Je pose une nappe impeccable,
Froide, qui vient juste du gel.
C’est ma mère qui sur la table
Chaque dimanche la mets.
Elle corrige la frange de lin
Et de doux fils s’accrochent
A ses doigts noirs et rugueux.
La place d’honneur enfin
Sur la table est occupée
Par ce vrai dieu terrestre
Qu’est la miche de pain
Aux flancs bien dorés.
La nappe propre
Dans la gelée blanche,
Dans les nervures durcies
Comme une feuille empesée
Raidie de l’érable argenté.

रविवार की दोपहर में

गुण गाता हूँ मैं स्वच्छ मेजपोश के
उजली बर्फ पर से
उठा लाई है माँ उसे
और बिछाने लगी है मेज पर
रविवार की इस दोपहर में।

ठीक करती है माँ सिलवटें
झालरों को झूलते देखती है माँ
और चिपक जाते हैं नरम धागे
मां की काली खुरदरी उँगलियों पर।

आखिर मिल गया है
रोटी के टुकड़े को
धरती के देवताओं का पूरा सम्मान।

स्वच्छ और उज्ज्वल मेजपोश पर रोटी
मजबूत नसों पर जैसे पारदर्शी बर्फ़
जैसे रूपहली प्रसन्न पत्तियां मेपल की।

***

Au ja kiitus puhtale laudlinale.
Selle lumivalge,
äsja pakase käest tooduga
katab mu ema
pühapäeva hommikul laua,
õiendab nurgad, sätib narmad,
ja pehmed linased niidid
hakkavad ta kulund,
töö värvi sõrmede külge.
Kõige maise tõelise jumalana
asub lõpuks aukohale laual
krõbepruunide külgedega ahjusoe leib.
Laitmatu, toimse mustriga laudlina
säratab järsku hõbedaselt
nagu suur pargitud ja lõõmutatud
härmatisekirmes vahtraleht.

МАЯ МОВА

Сцвярджаюць гісторыкі і мовазнаўцы,
Што паступова сціраюцца грані нацый
І, нібыта як перажытак,
аджыць павінна абавязкова
Мова маці маёй – беларуская мова,
Што мне, як імя ўласнае, блізкая і знаёмая,
Што па жылах маіх цячэ
і сонным Сажом, і Нёманам.
Я чакаю часіну сябрыны людской,
Але не згаджуся, што родныя мовы луской
Былі на рыбіне чалавецтва,
Якая ў вечнасць плыве акіянам вечнасці.
Галеюць увосень гаі-касмачы,
Па вясне расціскаюць лісты
Свае кулачкі маладыя.
І калі нават мова мая замаўчыць,
То не зробіцца мёртвай латынню.
Словы, дзе кожны гук
Азяблай сініцай цінькае,
Не стануць тэрмінамі медыцынскімі.
Гэтыя словы
Павінны вывучыць будуць нанова,
Каб даведацца,
Як Русь мая, белая
Ад вясновай наквеці
І касцей няпрошанай набрыдзі
З-пад чарапастых свастык,
Вольнай воляй сваёй даражыла,
Як з братамі і сёстрамі
Шчыра дружыла.

Калі мова мая
Уліецца ў агульны людскі акіян –
Пацячэ ў ім, стрыманая,
Цёплым Гальфстрымам.
І будзе мне сэрца грэць
Кожным ашчаджаным словам,
Бо, як жыта, спрадвечная
Беларуская мова!

1963

MANA VALODA

Dažs vēstures pētnieks un valodnieks dudina –
Starp nācijām nākotnē robežas zudīs.
Kā pagātnes palieka
                                        nebūtībā tiks skalota
Mana mātes valoda – baltkrievu valoda,
Kas manī valda tik tuva un pazīstama,
Tek dzīslās kā Soža un Nomana rāma.
Par cilvēces brālību sapņoju es,
Bet valodas nav tikai zvīņas, ko nes
Dižā cilvēces zivs sev uz muguras,
Mūžībā peldot no mūžības.
Rudeņos birztalas lapas met nost,
Sazaļo atkal tās pavasaros,
Tērpjas zaļos, smaržīgos kreklos,
Un, ja reiz mana valoda nelapos,
Tad par mirušo latīņu nekļūs.
Vārdi, kur skaņas
Zīlītes balsī dzinkstina,
Nekļūs par terminiem medicīniskiem.
Manas valodas vārdus
Atkal mācīsies mīļu prātu,
Lai no tiem uzzinātu,
Kā baltkrievu zeme mana
Zvana ziedu plaukumā baltā,
Kā mironģalvu līķautā saltā
Zem kāškrusta zirnekļa
Dārgu turēja brīvi, brīvību,
Kā draudzībā ciešā
Ar brāļiem un māsām dzīvoja.

На латышскую пераклаў Яніс Сірмбардзіс

Kad valoda mana
Ieplūdīs cilvēces okeānā,
Tā tecēs tur strauja
Kā Golfa straume.
Un sirdi man sildīs,
Dzimstot atkal un atkal bez gala,
Kā dzīvība mūžīgā
Baltkrievu valoda!

MOJA MOWA

Twierdzą językoznawcy, historycy i uczeni znani,
Że między narodami zaciera się stopniowo ostrość granic
I niby jako przeżytek winna umrzeć odowiązkowo –
mowa mej matki – moja białoruska mowa;
Że nic innego nie pozostanie
Jak wytrzeszczać oczy niemo nam,
Że niby Nioman i Niamunas
Będzie jedynie Niemanem.
Czekam czasu wspólnoty ogólnoludzkiej,
Lecz nie zgodzę się, by języki ojczyste
Łuską były na rybie ludzkości,
Co w wieczność płynie na poecie wieczności.
Opadają jesienią mateczniki surowe,
Lecz na wiosnę otwiera listowie
małe piąsteczki dziecinne.
I gdy nawet zamilknie moja mowa,
To nie stanie się martwą łaciną.
Słowa, w których każdy dźwięk
Świergocze jak zziębnięta sikora zimą,
Nie przekształcają się nigdy
W medycyne terminy.
Każde słowo
Mojej mowy wyuczą na nowo,
Aby nam powiedziała,
    Jak Ruś moja, biała
    od śnieżnego kwiecia
    i od kości nieproszonej gawiedzi
    upstrzonej pająkami swastyk,
    Wolną wolę sobie ceniła,
    Jak z siostrami rodzonymi
    Przyjaźń, mir krzewiła.

I kiedy nasza mowa
Wleje się w ludzki ocean ogromny –
Pocieknie w nim
Jak mały strumień w Golfsztromie
I będzie mi serce grzało
Każde ochronione od zagłady słowo,
Trwająca od wieków,
Jak żyto,
Moja
Białoruska Mowa.

О МОЕМ ЯЗЫКЕ

Утверждают историки, языковеды, ученые,
Будто есть языки, на смерть обреченные,
Будто, как пережиток, уже отмереть готово –
Колыбельная песня моя – белорусское слово,
Будто скоро при встрече –
Таращиться немо нам,
Будто Нёман и Нямунас
Будут единственно – Неманом.
Я мечтаю о дружбе великой всеобщей людской,
Но не верю тому, что родные реченья лузгой
Отвеются от семян человечества,
Что прорастают в вечности.
Облетают по осени боры-космачи,
А весной разжимает листва
Свои кулачки молодые.
Если даже слово мое замолчит,
Не стать ему мертвой латынью.
Живые слова
Не будут утерянными,
Им вовеки не стать
Медицинскими терминами.
Каждое слово
Языка моего выучат снова.
Чтобы узнать по нему,
        Как Русь моя, белая
        От весенней кипени,
        От костей и саванов гибельных
        Над пауками свастик,
        Вольной волей своей дорожила
        И как с кровными сестрами
        Крепко дружила.

На рускую пераклаў Фёдар Яфімаў

Когда слово мое
Вольется в людской океан,
Оно на себя примет
Роль ручейка в Гольфстриме, –
И будет мне сердце греть
Возрождаемое снова и снова
Мое вековечное
Белорусское слово!

MOJA REČ

Jazykoved i historik,
Nás o tom presviedčajú,
Že sa rozdiely národov postupne zotierajú
A že vraj jako prežitok
Bude mať život krátky
Aj moja bieloruská reč –
Reč mojej matky,
Čo ako vlasné meno je blízka mi,
Známa, milá,
Čo ako Nemen zasnený,
Ako Sož tečie v mojich žilách.
Tiež čakám na tú hodinu, kedy sa ľudstvo zbratá,
No nezmierim sa nikdy s tým, aby reč rodná,
Svätá
Stala sa iba šupinou na človečenstva rybe,
Čo cez oceán večnosti ku večnosti sa hýbe,
Opŕchnu,
Spustnú na jeseň chlpaté háje-lesy,
Na jar však mladé pästičky lístie zas rozovrie si.
A keď reč moja predsa len umĺknie,
Nevyhynie,
Ani sa nikdy nestane podobnou latinčine.
Slová,
Kde každá hláska jak sýkorka preziabnutá
Cengoce,
Nikdy nezhynú
V priepasti zabudnutia,
Medicínskymi termínmi nebudú
Tieto slová
Budú sa musieť vytvoriť a naučiť sa znova
Aby sa dalo pochopiť,
　　Ako Rus moja Biela
　　Od jarného sa rozkvitu a kostí nepriateľa
　　Pod šarapatou svastikou
　　Za voľnosť svoju bila,

Ako sa štedro s bratmi a sestrami
Priatelila.
Do oceána ľudského
Ak moja reč sa vleje,
Bude jak teplý Golfský prúd prúdiť v ňom.
A mne zhreje
Srdce jej každé slovíčko
Vyrvané z nekonečna,
Bo moja
Bieloruská reč
Je ako život večná.

МОЯ МОВА

Стверджують історики і мовознавці,
Що поступово стираються межи націй
І, нібито як пережиток,
віджити повинна обов’язково
Ти, мово нені моєї – моя білоруська мово,
Та, що в мені пойменована – не анонімна,
Та, що в жилах тече моїх
сонним Сожем і Німаном.
Очікую часу дружби людської,
Та не згоджусь, що рідні мови лускою
Були на рибині людства
(хиба тут до полемічності?),
Яка у вічність пливе океаном вічності.
Листя осіннє жаріє, старечо жовкне,
Листя весняне кулачки розтуля з жагою
дитинною.
І коли навіть мова моя і замовкне,
То не зробиться мертвою латиною.
Слова, де кожнісінький звук
Мов мерзла синичка ронить між тернами,
Не стануть медичними термінами.
Цюю мову
Мусять вивчити знову,
Щоб дізнатися,
Як Русь моя, біла
Од весняного квіту
І кісток непроханої бридоти
З-під черепастих свастик,
Вільною волею дорожила,
Як з братами і сестрами щиро дружила.

Коли мова моя
Увіллється в загальний людський океан,–
Потече в ньому стрімко і стримано
Теплим Гольфстрімом
І буде мені серце гріти
Кожним збереженим словом
Споконвічна, як жито,
моя білоруська мова!

ПАНЯДЗЕЛАК

Ён не багаты на падзеі.
На свет глядзіць, нібы праз сон.
Здае пасуду панядзелак
І, хмурачыся, п’е расол.

Няяснай яснасцю надзелен,
Хацеў бы ён паўсюль паспець.
А ў галаве яшчэ нядзеля
Варочаецца, як мядзведзь.

Адвыкла глушыць цэх кавальскі.
І, як чаляднік, хмуры дзень
На гулкі дол балванку валіць,
Здаецца, вобмацкам ідзе.

Ах, панядзелак, панядзелак.
Хмурынка смутная сплыла.
А можа, не было нядзелі.
Не, ўсё-такі яна была!..

1963

ПОНЕДЕЛНИК

Ах, понеделникът във къщи!
След вчерашната веселба
кашон бутилки празни връща
и пие зелева чорба.

С неясни ясности населен,
мечтае сън зад три врати,
но и в съня му все неделя
подобно мечка се върти.

Със всичко живо сякаш скаран,
върви като с пречупен крак
и се мотае цяла заран
като последния чирак.

Ах, понеделник, понеделник!
Безкраен, сив, с това небе ...
Или пък –
              нямаше неделя?
И все пък –
              имаше я.
                        Бе.

ПОНЕДІЛОК

Він не багатий на події.
На світ глядить, як сонний віл.
Здає склотару понеділок
І п’є пожадливо розсіл.

У нього теплиться надія
Скрізь встигнути, усіх зустріть.
Та в голові іще неділя
Пручається, як той ведмідь.

Відвикло глушить цех ковальський.
І, як челядник, хмурний день
Із гуркотом болванку валить –
Немов навпомацки бреде.

Ах, понеділок, понеділок.
Смутна хмаринка відпливла.
А може, не було неділі?
А все-таки
вона
була!..

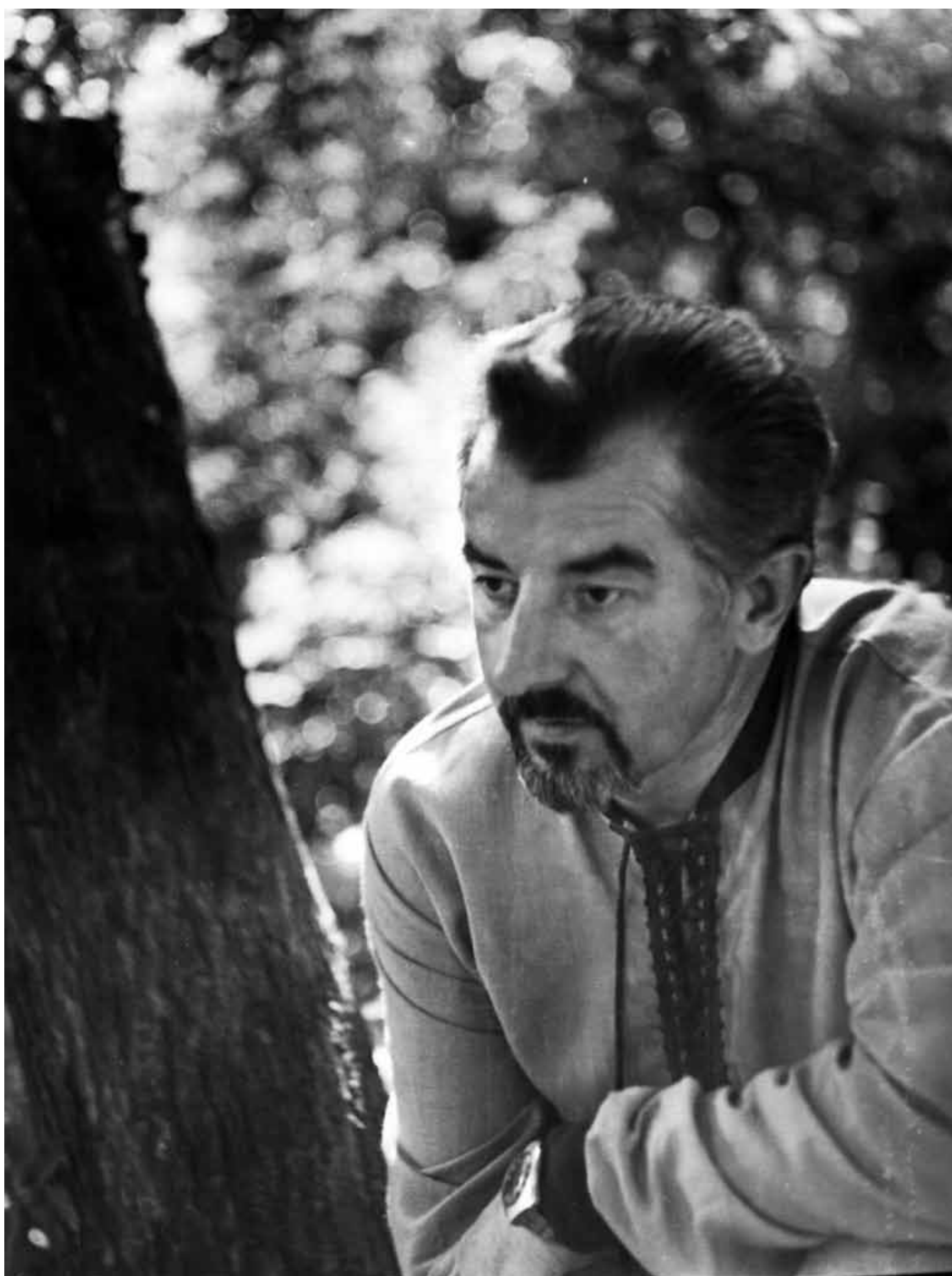
На ўкраінскую пераклаў Багдан Мельнічук

З Піменам Панчанкам і Генадзем Бураўкіным у Маскве.
80-я гады

З Міколам Аўрамчыкам. 60-я гады

Пад родным вязам. 70-я гады

ЗЯМЛЯ

Люблю твой нораў, сцішаны і грозны.
Таксама промню кожнаму жадзён.
Ты павядзеш плячом – шчабечуць вёсны,
Другім – завеі капыцяць загон.

Сама спаткала поўдзень высакосны
І мне паслала шчодры вырай дзён.
Хай будзе на лугах тваіх відзён,
Дыміць не аддыміцца след мой росны.

Я слухаю з табой пчаліны звон.
Дзявятым валам узняла барозны
І сына сейбіта ўзяла ў палон.
Абрусам руні маладой здавён
Заслана ты, як круглы стол шырозны,–
Для ўсіх павіней быць не цесным ён!

1964

ŽEMĖ

Aš mėgstu tavo ramų, rūstų būdą.
O ir kiekvienu spindulu džiaugiuos.
Tu krusteli pečiu laukai atbunda,
Tu krusteli kitu – pūga lauktuos.

Sugrįžo vėl vidudienis saulėtas,
Man čiulba paukščiai, grįžę iš dausų.
Te pievose tarp žvilgančių rasų
Ilgam paliks įšpaustos mano pėdos.

Gegutės balsą vėl girdžiu šile.
Vaga lyg devinta banga atrieda.
Tau į nelaisvę pasiduot ne gėda.
Gražiai tu apdengta vešlia žole
Ir žiemkenčiais – lyg staltiese žalia.
Tegu prie stalo šio visi susėda!

На літоўскую пераклаў Альгімантас Балтакіс

ЗЕМЛЯ

Люблю твой норов, сдержанный и грозный,
И щедростью твоею восхищен.
Ты поведешь плечом – щебечут весны,
Другим – метели бьются в небосклон.

Ты встретила свой полдень високосный,
И я твоим теплом не обделён.
Пусть на твоих лугах, среди копён,
Дымит – не отдымится след мой росный.

Я слушаю с тобой пчелиный звон,
Вдыхаю жадно запах сенокосный.
Сын пахаря, я взят тобой в полон.
Как скатерть, зеленя со всех сторон,
И вся ты словно круглый стол подзвездный.
Так пусть для всех не будет тесен он!

На рускую пераклаў Іван Бурсаў

ЗАМИН

Рӯҳи бебоки туро ман дӯст дорам,
Рӯи тобони туро ман дӯст дорам.
Дастҳоям парфишон андар баҳорат,
Боди сардат гарм гашта дар канорам.

Босахоӣ бо киёми нимарӯзат,
Додаӣ ту чанд рӯзи гарму хуррам.
Кош андар марғзорат ҷовидонӣ
Нақши пои ман бимонад мисли шабнам.

Дӯст медорам замини киштзорат,
Орувони марғзори шаҳдборат,
Сол то соле азизи ҷону рӯҳӣ.

Мисли хони сабзи базми пуршукӯҳӣ
Рӯи мизе зери ахтарҳои хушранг
Кош н-ояд аз барои одамон танг.

МАЯ БАЦЬКАЎШЧЫНА

З суседзямі падзелішся скарынкаю.
Адно не ўмееш з торбаю прасіць.
Як ластаўка,
з падстрэшша рук Скарынавых
Тваё крыляла слова па Русі...

Ты благаслаўляла даланёй кляноваю
Сваіх сыноў.
Слязамі дабяла
Бяліла лён на світку Каліноўскаму
І ў сны Ўрублеўскага ты Нёманам плыла...

Зеленакосымі, тугімі сеткамі
Злавіла Свіцязь юнакоў спакой.
Хоць ён пабраўся з песняю суседскаю,
Але вяснянкі не забыў тваёй...

Люблю цябе
у веснавых праталінах,
У белай хустцы маладых снягоў.
Як на грыбы,
багата ты на таленты –
Пільней глядзі і нерушы знаходзь.

Радзі, зямля,
ты – шчодрая і сціплая.
Каб толькі маразоў не знала рунь!
Імя тваё нашчадкам з нетраў выплыве –
Сівых стагоддзяў рэха:
– Бе-ла-русь!..

1964

БЕЛАРУСЬ

Еще и в те былинные, старинные,
Далекие седые времена,
Как ласточки из добрых рук Скориновых,
На Русь
твои летели письмена.
Ты, осенив ладонями кленовыми
Своих сынов,
Слезами
Добела
Белила лен на свитку Калиновскому,
И в сны Врублевского
ты Неманом плыла...
Мицкевича на берегу русалочьем
Поймала Свитязь в солнечную сеть...
И хоть полячка Песня обвенчалась с ним, –
Он не забыл твою живую речь...
Люблю тебя!..
Люблю в апрельской просини,
В платке пуховом
молодых снегов...
Бесчисленны твоих талантов россыпи,
Как в древних пущах россыпи грибов...
Рожай, земля!
И пусть морозы сиплые,
Что губят всходы,
Сгинут поутру...
К потомкам дальним песней слово выплывет –
Седых столетий эхо:
– Бе-ла-русь!..

КАМЯНІ БРЭСЦКАЙ КРЭПАСЦІ

У скронях зямлі
Мы трывожнымі жылкамі стукаем,
Мы сценамі жывымі былі
Крэпасці непадступнай,
Гэта акамянеў
Наш гнеў,
Гэта мы згарэлі ў агні,
Мы – скрываўленыя камяні,
Мы хацелі для вас цішыні,
Людзі...

1964

THE STONES OF BREST FORTRESS

Like nervous veins we pulse
Upon the earth's temple.
We were once the living walls
Of a fort impregnable.
This is our wrath made known,
Turned to stone.
This is we who were burned in the fire,
We – the blood-soaked bricks and mire,
For you, only peace was our desire,
Good people....

ბრესტის ნამსხვრევები

ჩვენ, ნამსხვრევებად ქცეულებს უკვე
მიწით სავსე გვაქვს
ყველა ჭრილობა...

ჩვენს მრისხანებას
დუმილი ჰქვია,
ო, სისხლისფერი დაგვდებია
სამარადჟამოდ.
გაქვავებულა ჩვენი ტკივილი,

გაქვავებულა დაღვრილი ცრემლი ...

შენი სიმშვიდე გვინატრია
აწ და მარადის,
ადამიანო, სიმშვიდე შენი !!!

BRESTAS CIETOKŠŅA MŪRIS

Zemes deniņos spīvi
pulsējam, pulsējam mēs.
Reiz bijām akmeņi dzīvi
cietokšņa pamatnēs.
Stāv mūri. ..
Nē! Pārakmeņojies
stāv mūsu naids.
Reiz degām ugunis sūri
un asinis krāsoja mūs.
Mēs gribējām pasargāt jūs,
ļaudis ...

На латышскую пераклаў Віктар Ліўземніекс

ПЕТРЕЛЕ ЧЕТЭЦИЙ БРЕСТУЛУЙ

Пе тымплеле пэмынтулуй,
Звыкнинде ши ’нсынжерате,
Ка ниште вине вынжоасе
Ероик не збатем, не збатем.
Ши-атунчя, кынд жемем,
Мыния – не теме.
Ши стригэ мыния,
Атунч, кынд вуим.
Ной – пентру тине,
Линиште-албастрэ,
Ной пентру тине не-ам прэвэлит –
Ка ниште осташь –
Песте глобул рэнит!

KAMIENIE BRZESKIEJ TWIERDZY

Stukamy w skronie ziemi
Trwogą żył,
My – żywa ściana
Niedostępnej twierdzy.
To nasz zastygły skamieniały gniew
W jęzorach oszalałego ognia!
My – kamienie krwi
Tak żeśmy chciały ciszy
Wam, ludzie ...

САНГҲОИ КАЛЪАИ БРЕСТ

Мо ба хуни чаккаҳои курраи арз
Пурхурӯшу музтарибем,
Гарчи афтодем чун сарбоз аз по
Зиндагӣ кардем дар деворҳо,
Ҳаст хашми мо чунин,
Нола дорад хашми сангин.
Сӯхтем аз оташи ҷанги ҷаҳон,
Мо сиёх аз доғу дардем,
То шумо осуда бошед,
Одамон...

БРЕСТ КРЕПОÇĔН ЧУЛĔСЕМ

Эпир çĕр тăнлавĕнче
Юн тымарĕсем пек тапатпăр.
Салтакла эпир ӳкрĕмĕр
пĕррехинче,
Унччен чĕррĕн-сыввăн тăраттăмăр.
Ку пирĕн хаярлăх
Кăшкăрать чул купи пулса.
Эпир çунса кайнă вутра,
Эпир тĕтĕмрен те ыратуран
Юлнă çапла хура.
Эпир сирĕн пурнăçăр
Лăпкă пултăрччĕ терĕмĕр,
Çынсем ...

РУСАЛКА

Ноч бліскавіцы выкрасала.
Кракталі хмары крыгаталам.
У жыце бачылі русалку...
У жыце, чулі, рагатала...

Калоссе злымі асцюкамі,
Відаць, калола – не зважала.
І з цела белага сцякала
Вада халоднымі вужамі.

Калі дзень туманы насоўваў,
Залева ўспалася ў барознах –
Казалі, грэлася на сонцы
Праставалосаю бярозай...

Вятрэц гушкаўся на ракіце.
Цень бег сабакам за вазамі.
Вузлы знаходзілі на жыце –
Яна,
        вядома, завязала...

Дзяўчатанькі,
                                паверце слову,
Не йдзіце ў жыта за лясочкам –
У жыце вас русалка зловіць,
Яна залашчыць, заласкоча.

Я лепей сам пайду...

1964

RUSAŁKA

Krzesała nocka błyskawice,
Dudniło z chmur jak lód w przedwiośnie.
Rusałkę podpatrzono w życie...
Słyszano śmiechy jej radosne...

Chociaż najeżonymi ośćmi
Kłuły ją kłosy, nie zważała
I ociekała z jej nagości
Jak śliskie węże piana biała.

A kiedy mgły opadły z rana,
W bruzdach wyspała się ulewa,
Widziano, że jak rozczochrana
Brzózka na słońcu się wygrzewa...

Wietrzyk się huśtał na rokicie
I gonił cień jak pies za wozem.
Węzły poznajdowano w życie,
Co także
niezłym jest dowodem...

Dziewczyny,
radzę wam uczciwie:
Nie chodźcie w żyto na ubocze,
Bo tam rusałka was przydybie
I zacałuje, załaskocze...

Lepiej sam pójdę.

***

Ад
«не трэба, не трэба»
Да
«святло патушы»,
Як да сёмага неба,
Як да шчырай душы,
Як ад бліску маланкі
Да абложных грымот...
З вёраснёвай палянкі
Хмеліць вераснем мёд.
Ліўнем стомленым стыну
На захмарнай градзе...
Прага
смаглай пустыні,
Спёка
спелых грудзей.
Толькі змроку густога
Захмялелы мурог,
Толькі светлая стома,
Толькі месячка рог...
Ціха досвітак глянуў –
Стой,
імгненне,
замры!
Не спяшайся, бяглянка,
Мы адны на зямлі.
Можа, дзень пачакае.
Маладзік, пасвяці...
Ноч бывае такая
Толькі раз у жыцці...
Знелюбелы, нямілы
Дзень з-за мора ўстае.
Мне б вякоў не хапіла
Слухаць вочы твае...

1965

***

От
    „не бива, не бива“
до
    „поне изгаси“
една бездна се срива,
за която не си
ми открила, че тя е
мойто седмо небе.
Вис – от ада до рая.
Като малке рибе
сред безводна пустиня
дишам жаден и блед.
Ту изгарям, ту стина.
Ту съм жар, ту съм лед.
Само те ни намирят
тук, зад тази стена:
сенокосният мирис
и добрата луна ...
А навън просветлява.
Миг пленителен, спри!
Може би ще забави
денят свойте зари
и луната отгоре
ще поспре зарад нас ...
Че не ще се повтори
тази нощ, този час.
Но денят си пристига
и искрящ, и нелеп.
А на мен ми не стига
векове да съм с теб.

***

Desde
“no, no hace falta”
hasta
“apaga la luz”,
hasta el cielo más alto
que de pronto eres tú;
desde el límpido rayo
hasta el trueno infiel...
En el prado de mayo
me embriaga tu miel.
Chaparrón aún inerte,
una nube es mi lecho...
Avidez de desierto,
ya maduran tus pechos.
Sólo mil sombras densas,
se marea la hierba:
languidez clara, intensa,
y la luna, su cuerno...
Ya se asoma el alba,
¡alto, instante, alto, hola!
No te apures, mi alma,
en el mundo a solas.
Día, espera en la cuesta.
Luna, alumbra enseguida..,
Vi una noche como ésta
una vez en la vida...
Mas se alza el día
a pesar del enojo.
Siglos no bastarían
para oír a tus ojos...

***

Nuo
    „nereikia, nereikia“
Ligi
    „šviesą gesink“ –
Kaip nuo žemės lig kraigo,
Lig kregždės debesy.
Kaip nuo blyksinčio žaibo
Lig griaustinio skardaus...
Šilo viržiai nukeipo
Nuo kaitros ir medaus.
Kaip lietus neišlijęs
Aš padange skreddu.
Alpsta baltos lelijos –
Kauburėliai krūtų .
Tik tamson bėga kelias,
Tik beržų kuždesys,
Tik mėnulio ragelis,
Tik šviesus ilgesys...
Vėl aušra raudonuoja –
Valandėle, sustok!
Neskubėk, mylimoji,
Su manim parymok.
Mano žodžių klausyki,
Tepalauks rytmetys.
Tik vienintelį sykį
Tokia būna naktis.
Nelaiku saulė teka,
Degdama pavydu.
Amžių man neužtektų
Su tavim būt kartu.

***

Od
    „nie trzeba, nie trzeba"
Do
    „aby światło zgaś" –
Jak do siódmego nieba,
Jak zza gór siedmiu baśń,
Jak z cichych letnich błyskań
Grzechot raptowny grud...
Odurza z wrzosowiska
Pachnący września miód.
Jestem jak deszcz, co stygnie,
Na gór spadając garb...
Złakniony piach pustyni,
Piersi dojrzałej skwar.
Tylko gęstego zmierzchu
Odurzający stóg,
Tylko znurzenie pieszczot,
Tylko miesiączka róg...
Ranek zagląda wcześnie –
Chwilo, pozostaw ślad!
Uciekinierko, nie śpiesz,
Dwoje nas na ten świat.
Może dzionek zaczeka,
Roztocz,
            miesiączku, blask...
Toć taka noc człowieka
Nawiedza w życiu raz...
Nie czekany, nie luby
Dzień nas na dwoje tnie.
Ja bym i sto lat zgubił
Wsłuchany w oczy twe...

***

От
 «не надо, не надо»
И до
 «свет потуши» –
Как от робкого взгляда
До безумства души.
Как от ясной погоды
До грозы обложной...
Поздним запахом меда
Пахнет вереск лесной.
Непролившимся ливнем
Я плыву среди туч...
Жажда знойной пустыни –
Зной и сладок,
 и жгуч.
Только мрака густого
Охмелевший дымок.
Только губы в истоме,
Только месяца рог.
Новый день в отдаленье
Вспыхнул робко во мгле.
Так замри же,
 мгновенье, –
Мы одни на земле!
Не спеши, дорогая,
Не пробил еще час.
Ночь бывает такая
В жизни,
 может быть, раз...

ВЯСЁЛКА

Гультайкі
і папрашайкі,
Круцячы віражы,
Кружацца,
кружацца чайкі,
Цыганячы:
– Паваражы!..
Навошта
трынаццаць сутак
Ім, рыбакам, варажыць?
У моры мужчынскі смутак
Вярэдліва варушыць?
Іх суджаныя –
не русалкі,
На беразе тужаць адны.
За ўзгор'ямі,
за лясамі
Яны рыбакам не відны.
Прадзе туману ручайкі
Дасвецце на невады.
Ну, хопіць цыганіць,
чайкі,
Не навяшчуйце бяды...
Не чуюць нічога –
ў адчаі
Упарта гарлаюць адно.
...Вясёлка
пярсцёнкам вянчальным
Упала на звонкае дно.

1965

VARAVĪKSNE

Ai jūs, lūdzējas, lūdzējas sliņķes,
kam tādus vēl līkločus spēt!
Kaijas baltsvārces brēkdamas riņķo,
kā čigānietes grib pazilēt.
ко nu zvejnieks sev laimi zīlēs,
ja reiz devies tas tiklus likt?
Jūrā vīrus skumjas tur spīlēs,
un tās labāk neaiztikt.
Bet, ja skumst, tad ne jau pēc nārām –
tad domas pie vienīgās vien.
Tur aiz kalniem, aiz mežu ārēm –
vai tā gaida, vai gaida arvien?
Migla jūru linu palagos ietin.
Aust gaisma. Vīri vilkt tīklus iet.
Nu zīlēt jums, kaijas, pietiks,
ka vēl nelaimi nesabrēciet.
Kaijas nedzird. Kā lai projām tās nedzen,
kā var satrauktos brēcienus nemanīt,–
varavīksne kā laulību gredzens
jūras dibenā skanīgi krīt.

На латышскую пераклаў Віктар Лiўземнiекс

РАДУГА

Лентяйки
                    и попрошайки –
Вещуньи морской души, –
Над мачтами
                           кружат чайки,
Цыганят:
                   – Поворожи! –
Зачем ворожить,
                                  тоскуя
Тринадцать суток подряд?
Чтоб в море
                         печаль мужскую
Разбередить невпопад?..
Ведь суженые –
                               не русалки:
Дождутся ль конца путин?
А может быть, им не жалко
Того,
          кто застрял в пути?
Раскинул тумана пряди,
Как невода,
                        рассвет,
Эй, чайки,
                     цыганить хватит,
Не накликайте бед!
А чайки –
                   они отчаянно
Всё кричат об одном...
...Упала
               кольцом обручальным
Радуга
              с неба на дно.

РАНГИНКАМОН

Ёғувон
он коҳилу даръюзаҳои ломакон,
Ғайбдонони равону рӯҳи кулли баҳрҳо,
Гирд мегарданд гирди тири киштиву садо
Медиҳанд аз пешу пас мисли гадо:
– Фол бикшо!
– Фол бикшо!

Фол дидан ҳеҷ кор ояд магар.
Раҳ ба муштоқӣ супорӣ сездаҳ рӯзу шабон?
Дарди танҳоиву заҳдурии марди роҳпӯ,
Тоза пеш аз вақт гардад
дар дили баҳри дамон?..

Бас арӯсон аз париён нестанд, оё шаванд
Чашмдори роҳи шаҳ то вақти анҷоми шикор?
Раҳла ёбад каме шояд
сӯи дилҳояшон
Нисбати дармондагони интизори раҳсипор.

Мēғ мӯи хешро ҳарсӯ парешон кардааст,
Субҳ тӯри сайди моҳиро биёрад дар назар.
Ёғувон,
фаръёди худро аз саҳар камтар кунед,
Бим н-афзоед дар дил аз хатову аз хатар!

Ёғувонро заррае парвои олам нест, нест,
Дод яксон рӯи оби сард доранду фиғон...
...Сурати ангуштари навхонадорон, к-аз зар аст,
Таҳ фитод аз осмони бекарон рангинкамон.

КАЛЯНДАР

Я каляндар стары гартаю –
Вяртаюцца, як гусі, дні.
І голас выраю гартанны
Звініць у сіняй вышыні.

Хачу – і доўга будзе лета,
Прадвесне.
Дзякуй, каляндар,
За права казачнае гэта:
Я – году цэламу ўладар.

Дні непрыемныя мінаю,
Нібыта не было зусім,
Змарнованых не ўспамінаю,
Цяпер я – люты вораг ім.

Ну а яны глядзяць лісліва!
«Калісьці нас не праганяў...»
Няшмат жаданых і шчаслівых,
Непажаданых дзён – гайня...

Ару нанова, сею, лешу
Абшар сваіх пражытых дзён –
Сябе гульнёй дзіцячай цешу –
Кручу я млён пустых жарон.

1965

KALENDORIUS

Vartau aš kalendorių seną –
Sugrįžta po dienos diena.
Tarytum žąsys atgagena,
Išsirikiavę grandine.

Aš su laiku elgiuos kaip noriu.
Tai sustabdau, tai pavarau.
Tau ačiū, mielas kalendoriau,
Kad valdovu pasidariau.

Dienas nemalonias praleidžiu,
Lyg jų nebūtų niekados.
Ir neprisimenu beveidžių –
Pragyvenau jas be naudos.

Bet žvelgia jos žvilgsniu vylingu:
„Mes neatrodėm tau pilkai...“
Nedaug dienų lauktų, džiaugsmingų,
O nelauktų dienų – pulkai...

Vėl arti, sėti noras ima.
Guodžiuosi vaikišku melu,
Žaidžiu nepabaigtą žaidimą –
Nors girnos tuščios, o malu.

СТАРЫЙ КАЛЕНДАРЬ

Я старый календарь листаю.
Считаю прожитые дни.
Пронзительной гусиной стаей
В туман уносятся они.

Хочу – и долго будет лето.
И я шепчу календарю:
– За волшебство, за право это,
о календарь, благодарю!

Благодарю, хитрю, колдую,
пою, люблю! А между тем
дни бестолковые миную,
как будто не было совсем.

И вот они взирают льстиво –
мол, если б раньше нас прогнал,
своих желанных и счастливых
дней никогда б ты не узнал.

О дни мои! Ищу, стараюсь!
Дышу на числа и слова.
Игрою детской утешаюсь.
Кручу пустые жернова.

На рускую пераклаў Ігар Шкляраўскі

ТАҚВИМИ КӮҲНА

Карда тақвимро варақгардон,
Рӯзҳоu гузашта бишморам.
Рӯзҳо ҳамчу селаи ғозон,
Мебарад бар фазо маро ҳар дам.

Кош бошад дароз тобистон,
Ман ба тақвим мекунам изҳор:
– Баҳри афсуни соҳириҳоят
Бар ту гӯям ташаккури бисъёр!

Гарчи гӯям ташаккури бисъёр,
Зада тақвимро варақ чу китоб,
Рӯзҳое, ки бебарор гузашт,
Накунам ҳамчу рӯзи умр ҳисоб.

Лек он рӯзҳои беасарам
Сӯн ман мекунанд боз назар,
Мо набудем агар, ту медидӣ
Рӯзҳои барори хеш магар?

Рӯзҳо, рӯзҳои умрамро
Ман зи тақвим оварам бар ёд.
Хешро медиҳам тасаллое
Ман зи бозии баччагӣ шуда шод.

ЛІСТОК ВУШАЦКАЙ ВОСЕНІ

Раўчук заспаны вёў лагчынкай,
Залелі камянькі на дне.
Павесялеў мой шлях.
Ляшчыннік
Заднеў у сінім тумане,
Расой, раскідзісы, апырскаў –
Злую́.
Ды тут, як сябруку,
Лісток
цялячай мокрай пыскай
З даверам торкнуўся ў руку.
Раўчук
ужо звініць рачулкай,
Дарую мокрым верасам.
Так па-цялячаму
расчулены,
Што замычу, здаецца,
сам...

1965

ЛИСТОК УШАЦЬКОЇ ОСЕНІ

Дзюрчок-струмок веде чин чином
Зелені каменці на дні.
Повеселів мій шлях:
                    ліщинник
Завиднів в синім тумані.
Росою,
          сріблом цим іскристим,
До мене, сябрука,
                    проснувсь
Й листок цілющий мокрим писком
З довір'ям до руки торкнувсь.
Дзюрчок-струмок, як в дні минулі,
Вже річкою під небеса.
Так по-телячому розчуло –
Замукаю, здається, й сам...

***

Чаканы міг спакою.
І – паварот ключа.
Світае у пакоі
Ад смуглага пляча.

Трывожнага дыхання
Трывожны сухавей,
Трывожныя ў тумане
Пагляды ласкавей...

Прачнулася світанне –
Пакінулі пакой
Пачэснымі сватамі
І цішыня й спакой.

Прыцішаныя крокі.
І – паварот ключа.
Нырае ў сон таропка
Маладзічок пляча...

1966

***

The peace so long awaited.
The key has entry made.
The room is dimly lighted
By a honeyed shoulder-blade.

Excited sudden breathing,
Exciting sultry breeze,
Exciting in dim evening,
Caressing gentle gaze....

The new dawn is awakened –
The peace and calm and gloom,
Like honourable match-makers,
Have silently left the room.

The sound of footsteps dying.
The key has exit made.
In dreamland swift soes flying
The slim moon's shoulder-blade.

***

Молчанья миг. И трепет.
И поворот ключа.
И в комнате утреет
От смуглого плеча.

Тревожное дрожанье
Гордячкиных бровей,
Тревожного дыханья
Горячий суховей...

Рассвет синеет в раме –
Ушли в проем окна
Лукавыми сватами
Покой и тишина.

Ключ — и шаги по дому,
И вслед за тишиной
Плечо уходит в дрему
Серпчатою луной...

***

Жадана мить спокою,
І – поворот ключа.
Світає у покої
Від смуглого плеча.

Тривожного дихання
Тривожний суховій.
Тривожний у тумані
Добріша погляд твій.

Проснулося світання –
Залишили покій
Почесними сватами
І тиша, й супокій.

Ледь-ледь притихли кроки.
І – поворот ключа.
Пірнає в сон глибокий
Молодичок плеча...

***

Рэкі ўсхадзіліся – досыць,
спачылі!
На звонкія крыгі
апрыклы склеп!
На мокрым лузе
статак шпачыны,
Цвіце,
захлынаецца кураслеп.
Недзе ляціць спадарожнік
на Месяц.
Тут бусел,
спрадвечны, як белы свет,
Балацявінку зыбучую месіць,
Ідзе за цыбатым цыбаты след.
Баіцца жаўрук,
што яго не пачулі.
Спрадвечную песню пяе вада.
Кнігаўкі,
верныя звычцы матулі,
Адводзяць бяду
ад свайго гнязда.
Ранак вясновы.
Вясновы Айчыны.
Падзолістых скібаў
надзённы хлеб.
На мокрым лузе
статак шпачыны.
Цвіце,
захлынаецца кураслеп.

1967

***

Реки бунтуют не без причины–
Ломают постылый ледовый склеп...
На луговине – табор грачиный.
Взахлёб на сугреве цветёт курослеп.
Там где-то спутник спустился на Месяц,
Тут аист, извечный, как белый свет,
Теплое, зыбкое месиво месит,
Четырехпалый печатая след.
Боится жаворонок:
                                        не услышат, –
Звенит-заливается на лету.
Не распевается луговка слишком,
Чтоб на гнездо не накликать беду.
Светлое небо.
                              Цветет курослепа.
Мир по-весеннему гол и горласт.
Щедрой краюхой насущного хлеба
В поле
              под солнцем –
                                        подзолистый пласт.

СМЕРЦЬ ІГРУШЫНЫ

Упала з пагорка
галавою на захад,
і асірацела
                    роднае котлішча –
Верасовачка.
Патухла
майго маленства
                                зялёнае полымя.

Калі я ў калысцы плакаў,
прынес яе з лесу бацька
і папрасіў,
каб шумела мне ля вакна.

Не стала хаты,
бацька дамоў не вярнуўся,
а яна
так і не зацвіла ні разу.

Вартавала маё гняздо,
стамлёныя выраі
адпачывалі ў яе на плячы.
І толькі зусім нядаўна
паспытаў я першы гарчак
(не быў і ўспамін салодкі).

... Я так хацеў сёння
                                        ўчуць яе шум.
Няма ігрушыны –
упала галавою на захад.

Жыта пажалі:
куды ні зірні –
іржышча,
сарамлівыя пчолкі,
нахрапісты свінакроп,
бяссмертнік (яго бабуля Маланння
звала хараша “цьмян”),
пад галінамі некалькі каласкоў
(ледзь дакрануўся – пырснулі слезы)
і засохлыя гарчакі.

Начлежнікі некалі
разводзілі вогнішча,
і не вытрымала сарцавіна.

Здымаю шапку
Перад патухлым
полымем.

Адзін валун у латоцы
даляжыць да другога ледавіка.
Калі ён і зазелянее,
дык толькі ад моху.
Бывай, ігрушына,
Бывай,
зяленае полымя...

1968

KRIAUŠĖS MIRTIS

Nuvirto nuo šlaito
galva į vakaras,
ir liko našlaitis
                    gimtasis kaimas –
Veresovočka.
Užgeso mano vaikystės
                                žalioji liepsna.
Kai aš verkiau lopšyje,
ją iš miško parnešė tėvas
ir paprašė,
            kad oštų
                        prie mano lango.
Neliko trobos,
tėvas namo nesugrįžo,
o ji
taip ir nepražydo
                    nė karto.

Saugojo mano gūžtą,
                            nuvargę paukščiai
ilsėjos,
nutūpę ant jos pečių.
Ir tik visai neseniai
paragavau jos pirmąjį kartų vaisių
(ir prisiminimai nebuvo saldūs).
...Aš taip norėjau šiandien
                                    išgirst jos ošimą.

Neliko kriaušės –
nuvirto galva į vakarus.

Rugiai nukirsti:
                    kur tik pažvelgsi –
ražienos,
drovios bitkrėslės,

įžūlios kiaulpienės,
ilgaamžis šlamutis (jį senelė Melanija
gražiai vadindavo „pūkuotuku“),
po šakomis keletas varpų
(vos jas paliečiau –
                    ištryško ašaros)
ir sudžiūvę kartuoliai.

Naktigoniai kitados
po ja laužą užkurdavo,
ir neišlaikė medžio šerdis.

Nukeliu kepurę
prieš užgesusią
                liepsną.
Tik akmuo pakriūtėj
išgulės iki kito ledynmečio.
Jeigu ir sužaliuos,
tai tik nuo samanų.

Sudie, kriauše,
Sudie,
      žalioji liepsna...

КРАСАВІК

Красавік ішоў сялом,
Грэў прасторы ласкаю,
Як махнуў ён рукавом –
Вылятаюць ластаўкі.

Беражком ступаў сухім,
Па ярах караскаўся.
Рукавом махнуў другім –
Луг смяецца краскамі.

Закасаўшы рукавы,
Неба ўзняў вясёлкамі.
Рады пушчы,
Паплавы
Месяцу вясёламу.

1969

АПРЕЛЬ

Аралап айылды, талааны,
Алыстан суукутун карааны,
Ку-кулап куштардын үндөрү,
Жаз келет жаңыртып абаны.

Жээктеп токойду, шалбааны,
Көрбөгөн жерлери калбады.
Жамынып ак карды жаткан жер,
Жапжашыл. Гүлдөргө жайнады.

Желесин жез кемпир орнотту,
Жер жибип, шамалды ойготту.
Күүлдөп суу агып туш-туштан,
Күү чалып жаңыртты колоту.

АПРИЛ

Не-а'нкэлзит ши кымп, ши сат,
Не-а'нверзит вылчелеле,
Ку-о арипэ не-а кемат
Тоате рындунелеле.

Кынд априлу-а колиндат
Пе тоате кэрэриле –
Ку-о арипэ не-а кемат
Флорь дин тоате зэриле!

Куркубеул л-а вопсит
Сус, ку арипьоареле,
Яр суб ел ау ынверзит
Веселе огоареле!

На малдаўскую пераклаў Анатолій Чокану

АПРЕЛЬ

Апрель ае келә -келә,
Безнең янга ашыккан.
Кул селтәүгә, җиң очыннан
Тургайлар очып чыккан.

Каеннарның иңнәренә
Яшел шәлләрен япкан.
Бер елмаеп куз салуга,
Болыннар чәчәк аткан.

Аннан күмгән бар деньяны
Салават куперенә ...
Ул күпергә менел бассаң,
Ямьле җәйләр күренә.

СВЯТА ПЧАЛЫ

Вайцы

А ластаўкі белымі грудкамі
Высвечваюць рэчку да дна...
...А мне б да цябе пагрукацца...
...А ты ўжо даўно не адна...

Дарэмна я ахкаю, айкаю
У маладой журбе!
Русалка русявая,
Вайкаю
Не мненазываць цябе.

...Пагоднела неба спрадвечнае,
Аглухлае ад грымот.
І, нібы бурштын,
Прасвечвала
Праменне іскрысты мёд.

Зялёны мурог –
Настольнікам.
Навошта нам з дубу сталы?
Ваколле на мёдзе настоена:
Сягоння свята пчалы!

Эстонія сонца выслала,
Каб раніца дзень пачала,
Шчырэла пчала прамысловая,
Са святам цябе, пчала!

Тваё незамужняе прозвішча
Забыўся я – так ляпей!
А мужняе – пад пагрозаю...
А слова – не верабей!

Туга двухвясёлкавай лодкаю
Плыве ў дзень,
Наўмысна малы.
Чаму ж ты з гаркотай салодкаю,
Шчымлівае
Свята пчалы?!

1970

ПРАЗДНИК ПЧЕЛЫ

Реку белогрудые ласточки
Просвечивают до дна...
...А мне бы к тебе – да с ласкою...
...А ты – давно не одна...

Напрасно аукаю, айкаю,
Зову, как олень трубя!
Русалка русая,
Вайкою
Не мне называть тебя!

...Эстония солнце вызвала,
И промысел начала,
И сладостью соты выстлала
Утренняя пчела.

Погода была безупречная,
И солнце текло с высот,
Как желтый янтарь, просвечивая
Густой и прозрачный мед.

На сочной траве застолье нам, –
Зачем из дуба столы?
И даль на меду настояна:
Сегодня
Праздник пчелы!..

Девичью твою фамилию
Мне надо уже забывать,
А новую,
А немилую
Лучше не узнавать!

...А небо подернуто
Дымкою,
И запах не меда – смолы...
Чего ж твоя сладость
С горчинкою,
Припомненный
Праздник пчелы?!

СТАРЫ САД

Халодных сузор'яў
Позірк сляпы –
У веснавы карагод
Не збягуцца.

У сонным садзе
Трашчаць чарапы
Яблыкаў-самазагубцаў.

Ад зімавею
Хмурны лахман
Не абароніць
Вырай картавы.

Прыслухайся,
Як белагубы туман
Фыркае на атаву...

1971

БЕХАРОБ АХЕ

Зарагъурдал гогьорай,
Сурккуб кванолъl накъешди,
Ракъибичlе регlиболъl
Бакъандалъlай къокъалъlи.

Макьу кецlе кьигьанкваб
Ахикьийдя кьикьирда
Глечилъl рекваб гьерелъер.

Мичllироб хъаздалъl нухъе,
Лъелаб хlулил цlимичlе,
Ахе хъада итарай
Зебадагал щеборай.

Андукира, хал гегье,
Гьиншда гьанкьlул гьацlарай
Сункlибдакlел гьунчlалар
Итидя идоар хlохьел...

ПАД ВЕЧНЫМІ СОСНАМІ

Мана вясковай гаманы
Не ашукае болей.
Спыніўся твой адлік зямны,
Перажагнаны болем.
Мой цень –
Працяг твае вярсты.
Не вечны ён таксама.
Цяпер мяне чакаеш ты,
А я старэю,
                    мама...

1972

ПОД ВЕЧНЫМИ СОСНАМИ

Споткнулся год,
Верша свой круг –
В сугробах стынет поле.
Твой миг остановился вдруг,
Перекрещенный болью.
Лишь тень моя,
Как тень крыла,
Сквозь день летит упрямо...
Ты ждёшь меня,
Как и ждала,
А я старею...
Мама!

АДАМУ МІЦКЕВІЧУ

Litwo! Ojczyzno moja!
ty jesteś jak zdrowie...
Адам Міцкевіч

Паэты нараджаюцца ў карчме,
Каб іх пасля
Аплаквалі саборы.
Выгнанніку
Не ў спіну вецер дзьме, –
Ён носіць край абражаны
З сабою.

Хмар вырай
Свіцязі слязу страсе,
Як пава з песні,
Што праз сад ляцела.
На саркафагу ружы
У расе
Паэту –
Не пыхлівасці злюцелай!

Маўчы, ўсыпальня каралёў...
Вякі
Прыціхлі
Над геральдыкай нямою.
Спытае нехта:
– Быў кароль які,
Калі пісаў паэт:
„Ojczyzno moja...”?

1973

ADOMIU MICKEVIČIUI

Litwo! Ojczyzno moja!
ty jesteś jak zdrowie...
Adam Mickiewicz

Poetai kartais gimsta karčemoj,
Ir tik vėliau
Juos katedroj aprauda.
Kaip kuprą
Neša tremtinys tamsoj
Brangios gimtinės atminimą graudų.

Ir ašara
Į Svteyio bangas
Nukris iš debesio,
Švaraus kaip gulbė.
Ne dėl tuščios garbės
Padės kažkas
Ant kapo dainiui
Rožę arba tulpę.

Tylėkite, karaliai...
Rūsiuose
Jums laikas
Po heraldika
Sustojo.

Ar ne karalius tas,
Kurio dvasia
Lig šiol gyva giesmėj –
Ojczyzno moja?

ADAM MICKIEWICZ

Litwo! Ojczyzno moja!
ty jesteś jak zdrowie...
Adam Mickiewicz

Poeci rodzą się w karczmie,
Żeby ich potem
Opłakiwały świątynie.
Wygnańcowi
Nie w plecy dmie wiatr –
Dźwiga znieważoną ojczyznę
Ze sobą.

Chmur stado
Świtezi łzę strząśnie,
Jak ten paw z pieśni
Lecący przez sad.
Na sarkofagu róże
W rosie,
Poecie –
Nie próżności wyniosłe!

Milczą krypty królów...
Wieki
Umilkły nad heraldyką
Niemą.
Spyta ktoś:
– Jaki wtedy był car,
Gdy Poeta pisał:
Ojczyzno moja?...

АДАМУ МІЦКЕВИЧУ

Litwo! Ojczyzno moja!
ty jesteś jak zdrowie…
Adam Mickiewicz

Корчма співців породжує завжди,
Щоб згодом їх
Оплакали собори.
Вітри вигнанця не зметуть сліди,
Він край свій носить скривджений з собою...
Хмар вирій
Свитязя змахне сльозу,
Як пава з пісні,
Що крізь сад летіла.
На саркофаг поетові несу
В росі троянди –
Не пиху злютілу!
Мовчи, всипальне королів... Віки
Принишкли над короною німою.
Хтось поспита:
– А був король який,
Коли писав поет –
Ojczyzno moja?..

ЗЯМЛЯ БАЦЬКОЎ

Слязіна ўдзякі,
Позірк мглі,
Радзіце, каласы і травы.
Быць чалавекам на зямлі
Зямля бацькоў
Дала мне права.

З рэк піў,
Еў хлеб без асцюкоў,
Не даланіў меч,
Лашчыў рала.
Бацькоў
Дала зямля бацькоў.
Бацькоў
Зямля бацькоў забрала.

Яе, суровую, адну
Люблю я не па абавязку.
Прымаю, як і ў даўніну,
І гнеў нябёс,
І казкі ласку.

За дым кастра –
Паклон быллю,
Раллі –
За цёплы след каравы.

Зямлю бацькоў
Я так люблю,
Што ненавідзець
Маю права!

1973

ЗЕМЯТА БАЩИНА

Сълза замрежва
моя взор,
звънят жита
от луда радост.
На мене право
на простор
земята бащина
ми даде.
Ял черен хляб
до ручей бял,
не меч, а плуг
аз тук забивах.
На бащина земя
живял –
в земята бащина
отиваш.
Добра и нежна,
без предел
обичам твоя
светъл тътен,
като дедите си
приел
и твойта ласка,
и гнева ти.
Поля, треви,
простор дълбок,
земя –
завета ти ще пазя.
Поклон за твоя
строг урок:
какво да любя
и да мразя.

ЗАМИНИ ПАДАРОН

Ашки шодист равон
Дар замини падарон.
Хӯша пурбор бувад,
Сабз дашт асту дамон.
Дар замини падарон
Ман расидам ба камол.
Аз замини падарон
Хӯрдаам нони ҳалол.
Ташнагиҳои маро
Чашмасораш бишикаст,
Ҷои шамшер сипор
Ман гирифтам бар даст.
Ин замини падарон
Ҳам падар дод ба ман.
Ин замини падарон
Бар падар шуд мадфан
Ин заминро
чу ҳаёт
Дӯст дорам ҳамадам.
На ба хатчӯби касе,
Мекунам шукри абад
Балки бо амри дилам.
Ман ба ҳар сабзаи он.
Мекунам арзи сипос
Бар замини падарон.

ISADE MAA

Põld häilib kuldselt tinisedes...
Oh maa,
oh taevas.
Õnn ja piin.
Mu õigus olla inimene
on saadud
sellest mullast siin.
Söönd ausat leiba.
Hellitanud
ei ole mõõka ma,
vaid atra.
On isa maa jaoks
poja panus:
poeg kasvatada isaks
vapralt.
Siin iidse,
ränga mulla peal
mu hing on ärgand,
armund ellu.
On selles tundes
kõige seas
ka taeva raev
ja laulu hellus.
Oh tuule tee.
Oh inimrada.
Oh tuhat tänu,
annetaja.
Kes tõotand,
võtnud armastada,
peab vihkamagi,
kui on vaja.

***

У зажураным садзе
п’юць сінічкі гарбату.
Звоняць лыжачкі
ў ценькія сценкі шклянак.
Зноў адзін пакідаю
матчыну хату,
Ганак самотны,
журботны ранак.
З утрапёным даверам
гляджу навакола:
Серп сагнуўся,
ржавее пагбаная міска...
Надпіс прыгадваецца
на браме касцёла:
«Ціха, Бог блізка...»

1973

***

In the grievous orchard
tomtits are having tea.
Teaspoons are clinking
against the thin tea glasses.
From my Mother’s hut
again I suddenly flee.
The porch feels lonely,
‘cause the morning passes.

I am looking around,
like a faithful sad birch.
The moon has curved
and the bowl has grown rusty.
I remember the sign
on the gate of the church:
“Be quiet, God is approaching”.

***

Šešėliuotam sode
zylės geria arbatą –
Tilindžiuoja šaukštelis
į stiklinės kraštus.
Vėl palieku motulę,
netekusią žado.
Liūdesiu dvelkia
rytas ankstus.
Patikliu žvilgsniu
apsidairau dar kartą:
Dalgis atšipęs,
vartai išversti...
Prisimenu užrašą
ant bažnyčios vartų:
„Tyliau. Dievas arti...“

***

W zasmuconym sadzie
sikorki piją herbatę.
Dzwonią łyżeczki
o cienkie brzeżki szklanek.
Znowu opuszczam
matczyną chatę,
Ganek samotny,
markotny poranek.
Z dokuczliwą ufnością
spoglądam dokoła:
Sierp się wyszczerbił,
rdzewieje pogięta miska...
Przypomina się napis
na bramie kościoła:
„Cisza, Bóg blisko”.

***

Чаепитье синицы
в саду тенистом –
Тонко ложечка тенькает
в стенку стакана...
Вновь
Один
Покидаю
порог материнский,
Затихает крылечко,
тоской истекая.
Безотчетно пристрастен
мой взгляд невеселый:
Серп согнулся,
ржавеет измятая миска...
Надпись вспоминается
на вратах костела:
«Тише. Бог близко...»

***

Позлітались синички
в сад сумний чаювати.
Дзвонять ложками
в стінки тонюсіньких склянок.
Знов один покидаю
мамину хату.
Ганок самотній,
журботний ранок.
Із нестямним довір’ям
дивлюся довкола:
Серп зігнувся,
іржава жолобиться миска.
Напис пригадується
на брамі костьолу:
«Тихо, Бог близько...»

***

I

Вочы тваe
Нада мной узышлі
Сузор'ямі цішыні,
Сусветамі дабрыні,
Покуль ёсць яны –
Мне на зямлі
Светла,
мама...

10.06.1966

II

Цяжка запамінаю,
Як па бацьку завуць
Маці друга.
Ці таму,
Што лішні раз
Хочацца вымавіць
Балючае
І жаданае слова:
мама?..

11.05.1974

***

I

შენი თვალები
სიკეთეს და სითბოს აფრქვევენ
დთ მინათებენ
ნეტარ შუქით ძნელსავალ ბილიკს
და ვიდრე ვხედავ
მათ ზრუნვას და სხივჩამდგარ ღიმილს,
ჩემთვის ამქვეყნად
სინათლეა ყოველგან,
დედა ...

II

ვერ ვიმახსოვრებ
მამის სახელს მეგობრის დედის,
ალბათ, მსურს ერთი –
წარუშლელი ფრთამძიმე სევდით
ისევ წარმოვთქვა
უკვე შორი და სანატრელი,
ტკბილსახსოვარი
და ძვირფასი სახელი –
დედა.

На грузінскую пераклала Ніно Кіртадзэ

***

I

Tus ojos
aparecieron sobre mí
como constelaciones de quietud
y universos de bondad;
mientras existan tus ojos
en la tierra, aquí,
sentiré en el alma tu claridad,
mamá...

II

Recuerdo con dificultad
el patronímico
de tu madre, amigo.
¿Será, te digo,
porque deseo pronunciar
una vez más
la palabra dolorosa
y deseada,
“mamá”?...

***

I

Oczy twoje
nade mną wzeszły
światełkami cichymi,
świeczkami strzegącymi.
Dopuki tam świecą,
Jest mi tu na ziemi
Jasno,
        mamo...

II

Niełatwo przypominam,
Jak to inni
Matkę po ojcu
zowią.
Czy nie dlatego,
że ostatni raz
pragnę wymówić
tamto bolesne,
tak upragnione słowo:
                                        Mamo!

КОНЬ

Памяці А.К. Глебава

Стэп скапычаны, стэп гарачы
Перасмягла трызніць вадой.
Чорны воран у небе крача,
Воран кружыць
чорнай бядой.

Чуе стэп,
як далёка недзе
Уздыхае стомлена бой.
Ноч на клячы кульгавай едзе,
Забыццё вядзе за сабой.

Не дагоніш свайго атрада.
Засцілае вочы імгла.
І знямога
чорнаю здрадай,
Непрыкметная,
падпаўзла.

Маладзік пазірае крыва.
Абвуглена юначая скронь.
І,
вятрам даверыўшы грыву,
Над будзёнаўцам
плача конь...

1974

АТ

Туяктар жер оюп, чаң уюп,
Боз талаа суу кусоп муңканат.
Жамандык жышаанын туйгузуп,
Кузгундар куркулдап чуу салат.

Айлана үп, үлп этээр жел кайда!
Алыста зор майдан онтолойт.
Бул тозок бүтчүдөй таң атса,
Бирок түн кутүүнү ойлобойт.

Эскадрон күн сымал баткан соң,
Чавандес кареги тунарды.
Кайрат-күч каруудан кайтканда–сс!
Шылк этип ээринен куланды.

Ай көрүп энедей бөл түштү...
Кан ысык, алакан каарылган...
Айдарым сапырып көкүлдү
Ат боздойт ээсинен айрылган!

KOŃ

Step zadeptany,
                    step gorący.
Ni wody krzty łaknącym wargom.
Tam czarny kruk po niebie krąży,
Czarny kruk krąży
                         biedą czarną.
Step wietrzy:
                 kędyś bój trwa jeszcze,
Lecz dogorywa w oddaleniu.
Noc się na chromej szkapie wlecze,
wiedzie ze sobą zapomnienie.
Już swego pułku nie dogonisz –
mgła rozpościera się na rzęsach.
Już się niemocy nie wydronisz,
Co czarną zdradą
                        chyłkiem pełza.
Księżyc z niebiosów patrzy krzywo.
Czarna jak węgiel skroń powstańca
I
Wystawiwszy na wiatr grzywę
Nad budionnowcem koń zapłakał.

КІНЬ

Степ скопичений,
степ гарячий,
Спрагло марить водою земля.
Чорний ворон у небі кряче,
Чорним горем
ворон кружля.
Чути степові,
за далиною
Десь зитхає від стоми бій.
Забуття несучи з собою,
Ніч кульгає на шкапі старий.
Вже загону свого не догнати.
Заступає ночі імла.
І знемога,
мов чорна зрада,
Непомітно так
підповзла.
Скроня в хлопця обвуглена,
криво
Місяць зирить, одкинувши тінь,
І, довірившись вітрові гриву,
Над будьоннівцем
плаче кінь...

***

Кайсыну Куліеву

Няма народаў малых –
Бываюць малыя паэты.

Паэт – неспакою слых:
Ён чуе травінкі ўскалых
І грукат сэрца планеты.

Будзь сынам у шчасці й журбе,
Хай шчодрыцца сціплая праца,
Хай зайздрасць душу не шкрабе,
Народу сплаці, што табе
Дазволіў паэтам назвацца!

Залётнага ветру павеў
Не ўхмарыць крамянага лета.
Скептыка выпалі, гнеў, –
Каб вывучыць мову схацеў
І думаў на мове паэта!

Паэтава ймя нездарма
Край носіць, паэтам апеты.
А песня не носіць ярма.

Народаў малых няма!
Бываюць малыя паэты...

1974

***

Халкъе гьачIе микIоб –
Поэтди идя.

Поэт – рахIат бичIав,
Дуналлъихъ урхъув,
ЖимилъI гере-гъерер
Анлъидов гьекIва.

Рохел – къоралъерилъI
Вашалъе вукIу,
Мена гегьидобел
ГъеркIамлъе бикIу.

Итибисе жIахIдал,
РакIва къамалъа;
Гьебе халкъя гьерцIа
Поэткье кIIа-нихъ.

БичIабичIе къино
Лъелаб мучулал.
Бежур гьачIобалшуб
Гъира баъалъа
Поэтшуб биъáлъа
МацIIикIел ургъел,
Гьордоб идяб ссиме
ЦIагьевха кIIваба!

Поэтшул гьанкьайллъIи
КIIа гьеркIáм унщил
Зарда гьачIел гьошуб
Бегьидоб цIIери.

Халкъе гьачIе микIоб –
Поэтди идя...

***

Mazu tautu nav bijis, nav,
Tikai dzejnieki mazi gadās.

Dzejnieku – nemiers sauc:
Viņš sajūt, kā uzdīgst grauds,
Kā planētas sirds pukstot strādā.

Lai laime sāpīgi skauj,
Lai veicēju darbs tikai slavē,
Lai skaudības dvēselē nav, –
Atdod parādu tautai, kas ļauj
Tev saukties par dzejnieku savu!

Vētras, kaut negantas tās,
Nespēj vasaras gaišumu nomākt.
Lai skepse un naids zūd ass –
Ja gribi tu valodu prast
Un dzejnieka valodā domāt!

Dzejnieka vārdā tiek saukts
Novads, kur dziesmas tas radis.
Dziesma – prot pinekļus raut!

Mazu tautu nav bijis, nav!
Tikai dzejnieki mazi gadās . .

На латышскую пераклаў Яніс Сірмбардзіс

***

Mašyčiu tautų nėra –
Tėra tik maži poetai.

Poeto klausa gera:
Jis girdi, kaip aušta aušra
Ir plaka širdis planetai.

Džiaugsme ir nelaimėj turi
Laikyti plunksną kaip kardą,
Te siela išlieka tauri, –
Dėkingas būk tautai, kuri
Tau davė poeto vardą.

Ir joks debesis neužstos
Mums saulės,
Kur tėviškei švyti.
Rūstybe, išmokyki tuos,
Kas gėdijas savo tautos,
Poeto kalba mąstyti.

Ne veltui poeto vardu
Jo žemė gimta pažymėta.
Juk dainai – visur jai platu.

Nėra mažyčių tautu!
Tėra tik maži poetai...

***

Nie ma narodów małych –
Bywają mali poeci.
Poety słuch doskonały:
Słyszy, jak szemrzą podbiały
I bije serce w planecie.

Związany w doli, niedoli
Z ojczyzną , jej to służ sprawie.
Niech się laur innych nie boli,
Bądź wdzięczny, że ci łaskawie
Poeta swym być pozwoli.

Kaprys przelotnych deszczyków
Dojrzałych plonów nie zważy.
Gardź podrwiwaniem sceptyków,
Że myślisz w twoim języku,
Że słowem wieszczów twych marzysz.

Ich dzieła nie bez powodu
Lud chowa w wiernej pamięci.
Pieśń nie zna jarzma ni sądu.

Bo nie ma małych narodów!
Bywają mali poeci.

***

Нема народів малих –
Бувають малі поети.

Поет – то радар живих:
Він чує травини сколих
І гуркіт серця планети.

Будь сином у щасті й журбі,
Хай щедриться скромна праця,
Хай заздрість сконає в собі, –
Народу сплати, що тобі
Дозволив поетом назваться!

Зальотного вітру повів
Не схмарить високого лету.
Скептика випали, гнів, –
Щоб вивчити мову схотів
І думав на мові поета!

Імення співця недарма
Край носить в поетовім злеті.
А пісня ж не носить ярма.
Народів малих нема!
Бувають малі поети...

***

Долі інакшай не трэба зямной,
Сэрца пагоднее ад суцяшэння:
Родная мова ступала за мной
Ад калыханкі
Да галашэння...

1975

***

Labāka likteņa nebūtu bijis,
Sirds neko labāku nesastapa:
Dzimtā valoda pavadīja
Mani no šūpuļa
Līdz pat kapam.

ВОЗЕРА ЛЯ НЕБАСХІЛУ

Васілю Зуёнку

Быццам цяпла стае,
Сонца смяецца міла...
Сталыя дні мае –
Возера ля небасхілу.

Шэпчуцца дзён чараты,
Радасці гусі – ў вырай.
Хочацца дабраты,
Хочацца дружбы шчырай.

Грэюць спагады кастры.
Тлее адчаю прысак.
Хваляй з чала сатры
Прывід самотных рысак.

Зорнай маёй журбе
На недалёкай мілі
Ценем адбіцца ў табе,
Возера на небасхіле...

1976

ЕЗЕРО НА ХОРИЗОНТА

Слънцето знаело кога
раменете ми да стопли.
Моите дни са сега
езеро на хоризонта.

Падат листи. Слани ги слана.
Радостта далеч се мярна.
Жаден съм за добрина
и за дружба вярна.

Дългите битки искрят
и над уморения огън.
Махни от своя път
всяка тъмна тревога.

А моя смях и мойте сълзи,
и светлината на живота
ти в себе си отрази,
езеро на хоризонта.

EŽERAS, REMIANTIS DANGŲ

Saulė pačiam zenite.
Rodos, jau visko pakanka.
Švyti dienų pilnatve
Ežeras, remiantis dandų.

Meldus šiurena pietys,
Gervių nutolstančių gailis.
Trokšta gerumo širdis,
Ilgis draugystės ir meilės.

Šildo jautrumo ugnis.
Smilksta nuoskaudos smulkios.
Kaktą suvilgo vilnis,
Plauna vienatvės dulkes.

Rūpesčiai mano lengvi,
Liūdesio žvaigždės išblankę
Teatsispindi tavy,
Ežere, remiantis dangų ...

JEZIORO U NIEBOSKŁONU

Coraz się cieplej staje
Uśmiechów słońca poro,
A dni moje dojrzałe
U nieba jak jezioro...

Dni moich trzciny szepczą:
„Do ciepłych poleć krajów,
By znaleźć dobroć wieczną
I przyjaźń niekłamaną.

Popiół rozpaczy tli się,
Falą obmywaj z czoła
Gorących współczuć pilśnie,
Sen, który wciąż się wołał...”

Tęsknocie mojej gwiezdnej
Za chwilę, o radości,
Odbić się w tobie jednej
Jeziorem w niebieskości...

ОЗЕРО КРАЙ НЕБОСХИЛУ

Сонце у ці краї
Посмішку ронить милу.
Днини стійкі мої –
Озеро край небосхилу.

Шепчуть днин очерети,
Радості гуси – у вирій.
Хочеться доброти,
Дружби у згоді щирій.

Спогадів ватри. Вітри.
Тліє розпуки присок.
Хвилею з лоба зітри
Привид печальних рисок.

Зірній моїй журбі
На недалекій хвилі
Тінню відбитись в тобі.
Озеро на небосхилі.

JÄRV SILMAPIIRIL

Kellele antud, need näevad:
jätkub soojust päikese kiiris.
Mis on me küpsed päevad?
Järv silmapiiril.

Leht kukub oksalt nii lihtsalt.
Mõista rõõmude lõppu.
Mida kogu hingest veel ihkad?
Headust. Ja truud sõprust.

Tuge näe leekide rühis.
Tuhastub meeleheide.
Näo pealt minema pühi
mure kui ämblikuheie.

Kõrgete tähtede läitja,
pilku süütavais kiiris
peegelda ikka ja näita
järve silmapiiril.

На эстонскую пераклаў Арві Сійг

***

Ці прытулку шукае душа чыя?
Чаго ўслухаецца цішыня?
Захлыніся,
Турбот гайня!
Спакоем мяне сустракае
Вушаччына.

А дзе мой прытулак?
Зязюленька шэрая
За вечным борам.
З кім журбой павячэраю?
Ці мне ў сабе,
На сабе – як смаўжу –
Насіць гэту хату
З запалымі бёрнамі,
Дарогу ў выбоінах –
На Забораўна,
І смачна прыжмураную імжу;
Спакой, што на сітцах
Прасейваюць конікі,
І кветку-слёзку на падаконніку,
І гэту трывогу, якой даражу?

Шлях Млечны – прасекай.
Аблокі – яміны.
Сляды ад вялізнага пастала.
А можа, змятаюць рукі маміны
Крошкі хлебныя са стала?!

1976

अभिवादन

संभव है
तुम फिर ढूँढ़ने निकले हो शरण
किसी के कष्ट झेलते हृदय में ?

उस पर भी कान लगा रखे हैं खामोशी ने।
अपने मौन से मेरा स्वागत करती है उशाच्चिना।

कहाँ है मेरे लिए शरण ?
देवदार के जंगल में कूकती है कोयल।
किस के साथ बैठ
दुख बाँटते बिता सकूँगा यह रात ?

ढोता चलूं क्या मैं
घोंघे की तरह यह मकान
जिसकी सब ढह गई हैं दीवारें
ढह गयी हैं जो सड़क पर ?

टिड्डे जैसे छलनी में से
छान रहे हैं खामोशी।
ख्यालों में बहुत ऊँची भरी है मैंने उड़ान
जहाँ टिमटिमाते हैं तारे···
या जहाँ माँ के हाथ
मेज़ पर से
पोंछ रहे होते हैं जूठन।

***

Ілоне

Ганіце сум з ілбоў,
Дарэмна не тужыце,
Пакуль жыве любоў,
Як перапёлка ў жыце.

Жыве і жыць заве
Закладніцай нядзелі.
І жменькаю надзеі –
Яе гняздо ў траве.

Ад перайка яе
Шарэецца шарэнне,
Туман журбы ўстае,
Расце ў віроў карэнне.

Не давяраць бядзе
Расінцы промень раіць,
Паўдзён любоў вядзе,
Каханне помніць ранні.

Гарніце шум дубоў
І рэўнасць не тушыце,
Пакуль жыве любоў,
Як перапёлка ў жыце.

1977

***

Echen las tristezas de las frentes,
en vano no aflijan,
mientras viva el amor
como codorniz en los cereales.

Vive y llama a vivir
con su trino tierno.
Y vuelve a hacer nidos
con una esperanza desesperada.

De repente dejará caer una pluma,
la hará girar el viento.
¿ Está todo viejo en el mundo?
¿ O está todo nuevo en el mundo?

No en vano me enseña
a no pensar en la pena.
En ningún lugar, mientras yo viva
me aburrirá nada.

Echen las tristezas de las frentes
y no apaguen los celos.
Todavía vive el amor
como codorniz en los cereales.

***

Чорны вол маёй трывогі,
Белы вол маёй надзеі
Цягнуць лямку да знямогі,
Змрок турбот ані радзее.

Плыўныя аблокі,
Крыгі,
Маладыя снегапады,
Як заядлыя барыгі,
Загрузіць па дышаль рады.

Да апошняе дарогі
Іх пасу па чарадзе я –

Чорны вол маёй трывогі,
Белы вол маёй надзеі.

1977

***

El buey negro de mis cuitas,
el buey blanco de esperanzas,
nieblas de dolor no evitan:
van tirando con cansancio.

Témpanos,
nubes amargas,
citas, besos y ausencias,
poco a poco, pues, los cargan
hasta el tope, sin clemencia.

Llegaré a mi fin, contrito,
pastoreando entre mis ansias

el buey negro de mis cuitas,
el buey blanco de esperanzas.

***

Le bœuf noir de mon angoisse
Le bœuf blanc de mon espoir
Tirent le joug jusqu'à l'épuisement,
La pénombre des soucis ne se dissipe pas.

Nuage flottant,
Glaçons,
Jeunes chutes de neige,
Semblables aux charrois invétérés
Ils sont contents d'être lestés jusqu'à la gorge,
Je les fais paître tour à tour
Jusqu'au dernier des chemins.

Le bœuf noir de mon angoisse
Le bœuf blanc de mon espoir.

काला बैल, उजला बैल

काला है बैल मेरी चिंताओं का
उजला है बैल मेरी आशाओं का
मेरी राहों को स्वीकार है धूल
और घाटियाँ मेरी आँखों को।

फैलते हैं बादल
फैलते हैं खेत
फैलता है हिमपात
फैलता है आज का दिन
फैलता है बीता कल
खुश हैं सब
आराम से बैठेंगे घोड़ागाड़ी पर।

फैलती हैं मेरे रास्ते की दूरी
फैलता है उजला आलोक
फैलता है घना अंधकार···
काला है बैल मेरी चिंताओं का
उजला है बैल मेरी आशाओं का।

РОДНАМУ СЛОВУ

Было спрадвеку, слова, ты
Крыніцай цудадзейнай сілы,
Што вызваляла з нематы,
Айчыны ніву каласіла.

Ты наталяла смяглы рот
І выкрасала ўдар грамовы,
Каб сам сабою стаў народ,
Пачуўшы гукі крэўнай мовы!

1977

DZIMTAJAM VĀRDAM

Kopš sendienām, vārds, biji tu
Kā brīnumspēka vācelīte,
Lai spējam uzveikt mēmumu,
Lai tēvu zemi vārpas vītu.

Tu veldzēji, kad laiks bij grūts,
Tu grandi dobju pērkonzvanu,
Lai tauta savu spēku jūt,
Kad dzimto valodu dzird skanam.

На латышскую пераклаў Яніс Сірмбардзіс

СКНЯГА

Свет – той кірмаш,
Дзе купляе людзей
Шчасце, і гора,
І немач, і праца.
Толькі адна пазірае люцей
І не хвалюецца прытаргавацца.
І за цану, і за бесцань
Яна
Возьме агулам
І ў розніцу купіць.
І на базары ўжо іншым
Спаўна
Вечная скняга
За кожнага злупіць.

1977

SNÅLJÅPEN

Världen är som en marknad
Där människona köps
Av lycka, och sorg,
Och sjukdom, och arbete.
Det finns bara en som betraktar människorna
Utan att bry sig om att köpslå.
Både för pris och för en spottstyver
Ska han
Ta dem i gross
Och köpa dem i minut.
Och på en marknad, men på en annan,
Ska den eviga snåljåpen
Ta åt sig för varenda en
Tillfullo.

ПАМЯЦЬ БОСЫХ НОГ

Ёсць памяць босых ног,
І ўеліся ў яе
З ракі жыцця трыснёг
І жвір, што стому п'е,
Сцяжын перапалох
І ўпартасці жарства.

Парог
З усіх дарог
Сталіцай хараства
Ад першых крокаў стаў
Для босых хадакоў,
Не шкадаваў атаў
Спадманны луг вякоў.

Трыпутніку далонь
Гаіла боль бяды,
Шчымлівасці агонь
Бярог надзей сляды.

Хай памяць босых ног
Не страціцца нідзе
І на чужы парог
Цябе не завядзе...

1978

BÎRA LİNGÊN PÊXAS

Piyên xas bi bîr in.
Xîzên girên çeman
Tund pêve digirin.
Pûşên li ser rêyan.

Rêya zaroktiyam
Ya b’ axa pîjpîjî.
Çêreyên newalam
Bûn paytexta xweşî.

Ji yekemîn gavan,
Ji rêwiyên pêxas
Ma mêrga sedsalan
Û şiklê riyên xas.

Kefa dest dida ser
Wek belga bi derman.
Êşiya. Sot. Agir
Parast şopa hêv’yan.

Bila winda nebe
Bîra pêxas a pê
Û tucarî te nebe
Ber şêmîka xelkê...

ПАМЯТЬ НОГ БОСЫХ

Есть память ног босых.
Въедается в неё —
Песок холмов речных,
Обочное репьё.

Младенческой тропы
Колючая дресва.
Столица красоты —
Моих долин трава.

От первых тех шагов,
От ходоков босых —
Остался луг веков
И ость дорог родных.

Прикладывал ладонь
Целительный листок.
Болело. Жгло. Огонь
Следы надежд сберег.

Босая память ног
Пускай не пропадет.
И на чужой порог
Тебя не приведет...

На рускую пераклаў Ігар Шкляэўскі

नंगे पाँवों की याददाश्त

नंगे पाँवों की भी अच्छी होती है याददाश्त
उसमें बरसों तक अक्षुण्ण बने रहते हैं
रेत के टीले
और शलजम के खेत
यौवन की राहें
सौंदर्य का आरम्भ
और घाटियों की घास।

उन कदमों की पहली आहट
उन नंगे पाँवों का चलना...
अब भी बची है सदियों पुरानी चरागाहें
और पगडंडियों पर चला यौवन।

तैयार खड़ी रहती थी
दवाई के गुणों वाली पत्तियाँ—
पेट में दर्द हो या जलन
सब बीमारियों का वे होती थीं इलाज।

व्यर्थ नहीं जायेगी
नंगे पाँवों की याददाश्त
भटकने नहीं देती वह
पराये द्वारों और पराये आँगन में।

***

Матчына песня,
Ты ў полі гарбела,
На маразах у чужыне гібела,
У баразёнцы на міг спачывала.
Болю не трэба было дабаўляць.
Рук ты не чула,
Але спачувала,
Што ў перапёлкі ножкі баляць...

1979

***

Māmuļas dziesma,
Tu līkņāji druvā,
Svešumā stingi puteņos, salā,
Atpūties brītiņu vagas galā.
Sāpēm mācēji pāri kāpt.
Rokas tu nejuti,
Toties jūti,
Kā irbes bērniņam kājas sāp.

***

Cîntecul de mamă străbate cîmpia,
Cîntecul de mamă se aude prin ger,
Cîntecul de mamă este tristeţea neagră,
Dar ea nu s-a plîns niciodată.
Doar am auzit-o zicînd:
„Din nou este lovită prepeliţa
Şi plînge ...“

На румынскую пераклаў Стэліян Груя

***

Материнская песня,
Ты в поле корпела,
На чужбине холодной – немела,
В борозде на миг засыпала,
Боли хватало, брела наугад.
Но и тогда ты
Не забывала, –
«У перепелки ножки болят...»

ЧОРНА-БЕЛЫ НАПАМІН

Генадзю Бубнаву

Чорнагаловікам з-пад снегу
Выточваўся з паслявайны
Я, школьнік-вачапор спазнелы,
Грымот і цішы сувязны.
Яшчэ хапала галавешак,
Яшчэ хапала чарнаты,
І падаў
Белы снег на ўзмежак,
Чарнеючы ад нематы.
Ад згадак мама палатнела,
Чакала белага ліста
Штодня з няўмольнага аддзела.
Імжа люцела
Ці ляцела
У вочы маміны траста?
Багатаю для райпасёлка,
Для выпаленай стараны
Была на колеры вясёлка.
Нібыта крама да вайны.
На дамавіну дошкі столяр
Стругаў, бо аднагодак мой
На міну стаў.
І стружак колер
Зліваўся з белаю зімой.
На чорным фоне дошкі класнай
За крэйду быў я сам бялей.
Лядок неасмялелы клаўся
На адсмылелы след саней.
Балюча вочы кроў калола.

У дзірках зор
Начы радно.
Скупое ўсё было наўкола,
Як чорна-белае кіно.
Ён чорна-белы,
Колер волі.
Адпалымнею, адсмылю –
Белагаловым дай мне, доля,
У чорную сысці зямлю.

1979

बर्फ के नीचे से

बर्फ के नीचे से
कुकरमुत्ते की तरह काला सिर उठाये
मैं बड़ा हुआ युद्ध के वर्षों में।
मुझे सुनाई नहीं दिये अपने ही ठहाके
खामोशी और गर्जनाओं के बीच फंसे हुए।

अब भी बची थीं सुलगती लकड़ियाँ
अब भी बचा था काला कोयला
गिरती रही सफेद बर्फ
गूँगेपन में स्याह पड़ते बादाम के पौधों पर।

दरवाजे पर दस्तक होते ही
माँ के मुखड़े पर रोशनी आई
उसे सपनों में दिखा था
खामोश कोनों में फड़फड़ाते पत्तों का उजलापन।
यह बर्फ़ीला अंधड़ था क्या
जो गुजरा उसकी आँखों में
या ठण्ड में ठिठुरता कोई मन्दिर ?

गाँव के बाहर अकेला इन्द्रधनुष
मेहराब की तरह
हमें दिखाता रहा रास्ता
युद्ध में से
झुलसे हुए देश के भीतरी हिस्सों में।

बाहर आँगन में हम देखते थे
पड़ोसी को ताबूत की लकड़ी तराशते हुए।
मेरे हमउम्र दोस्त ने
पाँव क्या रखा बम पर
चिद्दी-चिद्दी उड़ गयी उसकी पूरे आँगन में।

क्लास रूम की पृष्ठभूमि में
खड़िया से भी सफेद हुआ करता था मैं।
ठोकर खाकर मैं गिर पड़ा था जंगल में
हेल्मेट के नीचे
अपनी पूरी बत्तीसी निकल आई थी।

तुम्हारे लिए छोड़ता हूं
खेत के सब रंग
राख और धूल की तरह
उड़ता चला जाऊँगा।
तुम्हारे लिए छोड़ता हूँ सब कुछ
ओ उजले सिर वालो
मुझे दो ऐसी किस्मत
कि लेटने के लिए मैं पा सकूँ
थोड़ी-सी जगह तुम्हारी जमीन में।

***

Гадзіннікавы майстра
навобмацак чуе час,
Праз павелічальнае шкло
хоча высачыць бег
імклівы,
Каб хоць на міг запыніць імгненне.
А час праз пальцы цячэ і знікае.
Майстру падсвечвае,
павялічваючыся, лысіна.
У вакне Карадаг у застыглым спакоі.
Голы чэрап ягоны пасля ўтрапення
Абрастае паволі –
ўжо колькі стагоддзяў не злічыш.
Ластаўкі перад дажджом,
як аблудныя стрэлкі,
Не могуць знайсці свае цыферблаты,
Каб паказаць, колькі часу вечнасці.

1980

***

El relojero
palpa el tiempo,
a través de la lupa
quiere encontrar
los vestigios de su ímpetu
para detener algún instante
por un instante.
El tiempo se vierte
entre sus dedos y desaparece.
Al relojero le da luz
su calvicie creciente.
Por la ventana veo el Karadag en calma.
Después de la locura volcánica
el pelo le crece de a poco,
ni se pueden contar los siglos.
Las golondrinas presienten la lluvia:
como agujas de reloj errantes,
no pueden dar con su esfera
para indicar la hora de la eternidad.

***

L’horloger
Trouve l’heure à tâtons.
A travers la lentille
Il voit les instants qui fuient...
Il veut les arrêter.
Mais le temps
                Lui file
Entre les doigts...
Et la
calvitie de l’horloger –
                        S’étend de plus en plus.
Se fige à la fenêtre le mont Karadag.
Sa calvitie à lui décroît
Après les folies de la nature.
Les
hirondelles, avant la pluie,
                            Comme des flèches égarées,
Ne peuvent
             Retrouver leur cadran
Où tu verrais l’heure qu’il est
Dans l’éternité.

***

Kellassepp
määrab aega,
käsikaudu.
Ta näeb põgenevaid hetki
läbi suurendusklaasi
ja tahab neid peatada.
Kuid aeg
            kaob käest...
Ja kellassepa külas
                        suureneb üha.
Akna taga on Karadag.
Pööraste loodusjõudude tekitatud paljak
selle mäe peal
kattub aegamisi.
Pääsukesed vilklevad vihma eel
otsekui lenduläinud seierid,
mis otsivad taga omi numbrilaudu,
et näidata,
              mis kell on
                        praegu igavikus...

БАЛАДА ЖАХУ

Жвірам аслепіць адчаю вока
Просьба малых да ка́та:
– Не засыпай зямлёю глыбока,
А то нас не знойдзе тата...

1981

BALADA DEL HORROR

La desolación me enceguece de pronto,
pidieron los chicos al nazi, al bárbaro:
– Oh, no nos entierren tan hondo,
tan hondo,
papito así no podrá encontrarnos...

BALLADA GROZY

Zanim lęk dzieci piach ukrył w mroku,
Prośba dotarła do kata:
– Tylko nas w ziemię nie zakop głęboko,
Bo nas nie znajdzie nasz tata...

LE BOURREAU

Et l’œil rempli de désespoir.
Et l’enfant, qui du fond de la fosse, demande
– Monsieur,
Ne nous enterre pas trop profond,
Sinon nos mères
Ne nous trouverons pas.

***

Наведвайце бацькоў,
пакуль яны жывыя,
Пакуль дымяцца коміны –
нагрэйцеся ў бацькоў.
Калі адчай вякоў
гайнёй ваўкоў завые,
Не трэба анікому ён,
сум ля сляпых слупкоў.
Пішыце ім часцей,
спакоем ахінайце,
Як ахіналі некалі
яны ўсе вашы сны.
Без бацькавых надзей,
без ціхай ласкі маці,
Куды б ані заехалі,
вы будзеце адны.
Вы маладыя ўсе,
пакуль бацькі старыя
Жывуць няўмольным клопатам,
каб вам лягчэй было.
А на глухой страсе,
якую вецер крые,
Бацян забытым клёкатам
нясе ў гняздо цяпло.
Бацькі глядзяць на свет
шпакоўнямі пустымі,
Адкуль у вырай вымкнулі
вясёлыя шпачкі.
А крылаў лёткі след
трывогай жалю стыне,
І выбягаюць дымкія
сцяжынкі нацянькі.

Спяшайцеся паспець
душою разгавецца,
Пакуль, спагады просячы,
на выстылым галлі
Трымціць лісток ледзь-ледзь
бяссонніцай на вейцы,
Пакуль завеі ў роспачы
шляхоў не замялі.

1981

मिल आओ बूढ़ों से

मिल आओ बूढ़ों से
बहुत दिनों के वे मेहमान नहीं
जब तक आग हो चूल्हे में
गरमा लो अपने को पिता की उपस्थिति में।

और अक्सर लिखते रहा करो चिट्ठियाँ उन्हें
कम करो उनकी चिन्तायें
उसी तरह जिस तरह
वे भगाया करते थे तुम्हारे सपनों से डर।

पिता की आशाओं के बिना
इस बहुत बड़े संसार में
अकेले रहोगे जिधर भी जाओगे।
तुम बने रहोगे युवा
जब तक बूढ़े होते रहेंगे पिता।
तुम सुखी रहो
यही है उनकी एक मात्र इच्छा।

कभी-कभी साँझ में
प्रेतात्मा की तरह उठता है धुआं।
खुला है वह घर, वह घोंसला
कहीं उसे उड़ा न दे आँधी या तूफ़ान।

तोते मैना की तरह माता-पिता
देखते हैं इस दुनिया की ओर
इस बीच नन्हे-नन्हे उनके बच्चे
उड़ चुके होते हैं पूरा संसार।

बादलों के बीच
अटकी रह जाती है उनके पंखों की छाप
वे निहारते रहते हैं दूर-दूर
शायद लौट आओ तुम वसन्त तक।
प्यार कर सकेगा एक दिन
अपने बच्चों को फिर कभी—
इन्हीं आशाओं में
जी रहा है दूर एक घर।

फड़फड़ा रहे हैं
टहनियाँ पर उनींदे पत्ते
न जाने कब आयेंगे
घर से गये लोग घर वापस।

***

Не ведаючы тэорыі вольных вершаў,
Не чуўшы нічога
Пра факт існавання авангардызму,
Мама
Лісты мне пісала верлібрам
Без знакаў прыпынку,
Без абавязковых вялікіх літар.
Падчас у радок
Прарываліся самі рыфмы,
Як вецер зімовы ў комін
Ці восеньскі той,
Што далічваў лісты на яблыні.
А рыфмы не вытыркаліся вельмі,
Яны перагукваліся па сутнасці:
«Мой сынок, каласок, васілёк,
Баравое зеллейка,
Мой каласутанька...»
І ў кожным радку
Столькі было зямлі і неба,
Лесу і мурагу,
І столькі мне добрага напрарочана,
І кожны радок
Быў да сэрца прытулены,
Што Біблію слова матулінага
Берагу.
Каб не сурочылі!

1982

***

Sin conocer la teoría del verso libre,
sin haberse enterado
que existía el vanguardismo,
mamá me escribía
sus cartas en verso libre
sin signos de puntuación
ni mayúsculas obligatorias.
A veces, sin querer,
en el verso aparecían las rimas
como el viento invernal en la chimenea
o el de otoño,
que contaba las últimas hojas del manzano.
Las rimas no sobresalían tanto,
más bien eran ecos:
“Mi hijito, arbolito, acianito,
tallo lozano
de trigo sano...”
Y cada verso
tenía tanta tierra y tanto cielo,
bosque y pradal,
y tanto bien me predecía,
y tan cordial era
cada verso,
que guardo en mi alma
la Biblia de las palabras maternas.
Para que no la maleficien.

***

Neko nezinādama par brīvās dzejas teoriju,
Nejauzdama neko
Par avangardisma pastāvēšanas faktu,
Māte man vēstules rakstīja verlibrā
Bez pieturas zīmēm,
Bez lielajiem sākuma burtiem.
Pašas no sevis pa reizei
Rindās uzradās atskaņas
Kā skurstenī ziemas vējš
Vai tas gaudotājs rudenīgais,
Kas saskaita lapas ābelēs.
Bet atskaņas nelīda acīs,
Kā sēņotāji tās sasaucās tālumā.
«Dēliņ mans, sproggalvīt, drosulīt,
Manu zēn, manu bezdelīdzēn . . .»
Un rindiņā katrā
Tik daudz zemes un debess,
Meža un pļavu,
Tik daudz laba bija man pareģots . . .
Un rindiņa katra
Bija iznēsāta zem sirds.
Mātes vārdus kā bībeli
Sargāju tagad.
Lai nenoskauž kāds!

***

Maman
Ignorait la théorie du vers libre,
Elle n‘avait jamais entendu parler
De l’avant-garde.
Elle m‘écrivait sans ponctuation
Des lettres en vers libres,
Sans les majuscules obligatoires,
Parfois dans les vers
Des rimes faisaient irruption
Comme le vent d’hiver dans le tuyau du poêle,
Ou celui de l’automne
Lorsqu’il a fini de compter les feuilles du pommier.
Mais les rimes ne se haussaient pas trop du col,
Elles se répondaient simplement
« Mon fiston
Mon épi,
Mon garçon,
Mon chéri... »
Et dans chaque vers
II y avait tant de terre et de ciel,
D’herbe et de forêt,
Tant de bonnes choses à moi prédites,
Et de chaque vers ma mère fut grosse
Et la prière des paroles de ma mère,
Je la préserve du mauvais sort.

***

Рабіце ўсё, што абяцалі
Сваім знаёмым і сябрам:
Яны нябожчыкамі сталі,
І абяцанае не вам,
А ім належыць,
Гэта значыць –
Належыць вечнасці,
Яна
Таўром маўчання хлуса значыць
І праўду дастае са дна.

Не забывайце, што жывыя
І вы датуль, пакуль за іх,
Як вол той,
Цягне ваша шыя
Турботны воз,
Пакуль не сціх
У вашых душах голас сябра
Напамінаннем вышыні,
Каб праведная ўсмешка д’ябла
Не далічыла вашы дні...

1982

***

Pour vos amis et connaissances, faites
Tout ce que vous aviez promis.
Ils sont terre, déjà.
Toutes les promesses leur appartiennent,
A eux qui ne reviendront pas.
Pas à nous. A leur éternité, elle,
Qui se tait,
En deuil parmi les sapins du silence,
Elle, qui pourtant tire la vérité des tréfonds.
N'oubliez pas,
Vous êtes vivants
Tant que d'eux vous gardez mémoire.
Tant que votre encolure tire
Le charroi grinçant des soucis terrestres.
Et, de nouveau,
Ils élèveront la pensée,
Ils exigeront des actes
Pour que la lèvre torve du diable
N'arrive pas au terme de vos jours.

***

Смачна зяхае печка
і засланяе рот
(з языком агнявістым
і зубамі бярозавымі)
чорнаю даланёю засланкі.
Толькі згадаю –
і захочацца цёплага хлеба
з прамяцінамі
пальцаў аеравых...

1982

***

Le four bâille délicieusement
Et se cache la bouche
(Sa langue de feu
Et ses dents de bouleau)
Avec la paume noircie de sa grille.
Dès que je m’en souviens,
J’ai envie de pain chaud
Avec la marque des doigts
De la claie d’osier...

***

Душа баліць
Зусім не так, як сэрца,
Той боль не ўтаймаваць нічым,
Няхай маўчым,
Няхай крычым –
Душу праверыць боль-зняверца.

Той светлы боль
Нічым не ашукаць:
Ні шэптам, ані гаманою,
Той боль
Не тушыцца маною,
Бо ўмее полымем шугаць.

А ў полымі бязлітасным згарыць
На прысак марната любая.
Душы, што боль упадабае,
Захочацца загаварыць
Як на духу
З другой пакутацерпцай,
Зноў боль адчуць,
Нібы спярша...

Пакуль баліць душа,
З надзеяй
Можа біцца сэрца.

1983

***

The way the soul can ache and hurt
Is different from pain in our heart.
And none of remedy can kill this pain,
And we can cry or silence keep, alas, in vain.
This undeceiver-pain the aching soul
Can even simply remonstrate.

And no one thing
Can cheat that clear pain –
Either low whisper or hum are all in vain.
And lies can not subside that pain,
As it can turn into a burning flame.

That burning flame can be unmerciful,
And any misery can turn into the ash.
The soul
That will enjoy this pain
Will have desire to openly converse
With other tormented...

And feel that squeezing pain again
As if from scratch.

***

Душа болит
Совсем не так, как сердце,
И, может статься, от других причин.
Пускай молчим, пускай кричим,
Но боль не та
И не того размерца,
Чтоб зашептать ее, заголосить, –
Все голоса она переупрямит,
И ложью во спасенье погасить
Её не пробуй –
Словно пламя, прянет.

А в пламени до дна, дотла сгорит
Любая суета, тщета любая.
Боль эта – не глухая, не слепая,
Захочется – она заговорит
Как на духу
С таким же страстотерпцем,
Предчувствием спасения дыша...

Когда болит душа,
С надеждой
Может биться сердце.

魂は痛む苦しさは。

魂が痛む苦しさは
心の痛みとは異なるもの。
その苦痛は決して馴らせない。
口を塞ごうが
泣き叫ぼうが
痛みは信ずる魂を迷わせる。

囁いてみても怒鳴っても、
赤裸々なる痛みを
騙すことなどできぬ相談。
偽りの言葉で痛みは消えず、
轟々たる炎を噴き上げるはず。

容赦なく炎は燃えさかり、
あらゆる徒労は灰と化す。
魂は痛みを愛すもの、
懺悔のように率直に
同じ受難者と言葉を交わし、
痛みを始まりから
味わい直すのを望む。

魂が痛むとき、
心は希望に
高鳴るだろう。

ПРЫЦЕМАК

Каза сама свой валачэ ланцуг,
Старая – мех з падвялаю травою.
Спыняюцца,
Каб перавесці дух.
Жывуць удзвюх
Турботаю жывою.

1983

***

Une chèvre. Elle se traîne. La chaîne au cou.
Derrière elle, une vieille. Qui ploie
Sous un sac d'herbe.
Soudain, elles s'arrêtent. Toutes les deux.
Elles reprennent souffle.
Pour un instant, commun à toutes deux.
Du souci. De la vie.

***

Праз пакаленняў колькі
У індзейцаў гуляюць дзеці.
Падбіраюць асколкі,
Што ў мурагу гісторыі свецяцца.
Выклікаюць духаў вякоў
І вяртаюць наноў з нябыту
Чалавечых сваіх сваякоў,
З далоняў вечных пяскоў
Здзьмухнутых, змытых.
У раі ці ў пекле?
Няўжо гэта некалі
На нашых непадобныя дзеці,
Забыцця перамогшы зман,
Пасля
Намі выкліканых землятрусаў,
Як у індзейцаў,
Будуць гуляць у зямлян,
У літоўцаў, у беларусаў?

1984

***

Depuis tant et tant de générations
Les enfants jouent aux indiens.
Ils recueillent les débris de verre
Qui brillent dans les prairies de l'histoire.
Ils rappellent la mémoire des siècles.
Ils font revenir du néant
Les ancêtres effacés par les eaux
Et les vents de la paume
Eternelle des sables.
Où sont les âmes des indiens,
Au ciel ou en enfer ?
Ces enfants différents des nôtres,
Vainqueurs du mensonge d'oubli,
Pourront-ils encore
Après
Les catastrophes que nous aurons provoquées
Jouer aux Terriens
                    aux Lituaniens
                                    aux Biélorusses
Comme nous aux indiens?

ВЕТРАЎ СОН

Паклаўшы мех пусты пад галаву,
Сніць вецер стог,
Завеяны снягамі.
У сена маладзік
Залез з рагамі,
Яму крычыць хмурынка:
– Я плыву!..

Перазалее вецер да касцей,
Пацягнецца пад ранне,
Пустадомак, –
Сняжок з галін
Пасыплецца гусцей,
Па сухадолах –
Выстылых стадолах.

І доўга вытрасае цішыня
Начной трывогі крошкі
З кішаня...

1985

СОН ВЕТРА

Под голову сует пустой мешок.
И снится ветру стог,
Обвеянный снегами.
Из сена месяц
Выглянул с рогами,
И облачко кричит ему:
– Плыву! ..

Продрогнет ночью ветер до костей,
Потянется к утру,
Вздохнет, бездомный:
Век не найти ему
Приют укромный.
Снежок уже посыпался с ветвей.

И вытрясает тихая поляна
Ночной тревоги крошки
Из кармана...

***

Жвірынкі лірыкі на дне
Ракі
Па імені Жанчына.
Вір апраметна заглыне,
Прыветна хваля захлыне,
Сум ахіне,
Што аблачына.

Вынырвай,
Патанай,
Плыві,
Надзею май убачыць бераг,
Шчырэй да ламаты ў крыві,
Хоць будзе –
Плыні не крыві –
Твой лоб у гузаках,
Што ў бэрах.

Душу дарма не барані,
Калі да дна дапасці трэба,
Каб не баяцца глыбіні.
А вецер возьме з далані
Жвірынкі –
Папялінкі неба.

1986

***

Le sable des sentiments repose au fond
De la rivière.
Femme,
Tu disparaîtras dans les trous d'eau,
Amoureusement la vague te roulera,
La nostalgie te croquera
Comme une pomme.

Emerge,
Sombre,
Nage,
Cherche le bord,
Force,
Va jusqu'à la douleur,
Si tu le peux
Ne dévie pas
Même si ton front
Se trouve bosselé
Comme une pomme.

Ne protège pas ton âme, c’est en vain,
Quand il faut aller tout en bas
Sans craindre la profondeur.
Le vent le balaiera,
Ce sable
Comme la poussière et la cendre du ciel.

***

Люстэрка паказвае мне
Сівабародую стому.
Ды я яшчэ ў той старане,
Дзе смех уцякае з дому.

Ды я яшчэ ў той пары,
Ды я яшчэ ў тым узросце,
Дзе дрэвы
Усе ў бары,
Дзе ані сляда на бяросце.

Ад кулі – асвы сляпой,
Ад распушчонкі сякеры,
Дзе нераспачатай капой
Гады маладжавай веры.

Не страх і не смех,
А здзіў
Змаўкае з пытаннем скрушным:
Каго гэта час пасадзіў
Перад люстэркам двурушным?!

1986

***

Le miroir me renvoie
Une fatigue à barbe grise.
Je suis encore en ce pays
Où le rire fuit la maison.

Je suis encore à cette époque,
A cet âge,
Où les arbres
Sont intacts dans la forêt,
Nulle trace sur les écorces.

Trace de balle – guêpe aveugle,
Trace de hache qui se croit tout permis.
Et la meule est intacte,
Intacte la jeune foi.

Ni la peur ni le rire
Mais la surprise
Qui se tait avec une question triste:
Qui est celui que le temps a posé
Devant ce miroir hypocrite ?

МАРК ШАГАЛ

Жыццё працякала –
І не стараўся
Залапіць гарбаты дах.
Губляў галаву
І не спяшаўся
Яе адшукаць.
Ягоны сусед Макар
Пасвіў цялят
Недзе ў Маркаўшчыне
Ці на Пескавацiку,
А ён пераганяў коз
З Елісейскіх палёў
На Млечны выган.
Козы былі з Віцебска,
Дзе дагэтуль
На глухаватай вуліцы
Чакае яго мураванка
І на падваконні
Гараць бальзамінкі
Зоркамі малалецтва
У цёплым космасе
Незабытай Бацькаўшчыны.

1987

CASA LUI CHAGAL

Viaţa s-a scurs
Iar el n-a avut grijă
Să cîrpească acoperişul abrupt
De pe atelier,
Unde demult,
Sălăşuia amintirea.
Lucrînd, el îşi pierdea capul
Şi nu se grăbea să-l mai caute.
Îl visa adesea
Pe Makar, prieten din adolescenţă,
Care păştea viţeii
Undeva, dincolo de Markovka
Sau în Pescovatik.
Iar el, Chagal,
Pînă la ultima suflare
Şi-a mînat caprele.
De unde pînă unde?
Din Cîmpiile Elisee
Pînă la Calea Laptelui.
Caprele erau din Vitebsk,
Unde şi astăzi,
Pe una din strîmtele uliţi
Îi aşteaptă
Chioşcul ştiut,
Ca prin minune
Neatins nici de timp
Şi nici de război.
Aici, în fereastră,
Arde balsamul
La steaua copilăriei,
În cosmosul cald
Al casei părinteşti.

MARC CHAGALL

La vie passait
Sans qu'il réparât
Son toit troué.
Il perdait la tête
Mais ne courrait pas
Pour le retrouver.
Son voisin Makar
Emmenait ses veaux
Au diable vauvert
Au plus prèsb encore.
Lui menait ses chèvres
Des Champs-Elysées
A la Voie lactée.
Chèvres de Vitebsk,
Là depuis toujours
Dans une rue perdue
L'attend sa maisonnette.
A la fenêtre flambent
Des balsamines,
Etoiles de mon enfance,
Dans le cosmos intime
De sa patrie inoubliée.

На французскую пераклаў Шарль Дабжынскі

MARC CHAGALL

Livet gick vidare –
och han brydde sig inte om
att laga det sneda taket.
Han tappade huvudet
och hade ingen brådska
att söka rätt på det.
Hans granne Makar
vallade kalvar
någonstans i Markovsjtjina,
eller på Peskovatik
Men han drev getter
från de elyseiska fälten
till vintergatans betesmarker.
Getterna var från Vitebsk,
där ännu
hans lilla hus av tegel väntar honom
på den ödsliga gatan,
och på fönsterbrädena
brinner geranier
med de små stjärnorna från barndomen,
i en oförglömlig hemtrakts
varma kosmos.

На шведскую пераклала Кайса Ліндстэн

ЧУВАЦЬ...

А лета робіць выгляд,
Што нічога
Не здарылася,
Што няма бяды.
Шалее ярына,
Бяжыць дарога,
Хмялее сіла
Цёмнае вады.

Жарэбную чарнобыльскую хмару
Ажарабіцца асадзілі тут.
І ціхі кут
Прыняў чужую кару.
Каб спутаць жарабят,
Не хопіць пут.

Ад немых капытоў
Балюча долам,
Хоць туманом
Той боль перапаві.
Бадай што ў цішыні
Чуваць анёлам,
Як страх спалоханы
Іржэ ў крыві...

1987

ON ENTEND

Les années font l'air
Qu'il ne se passe rien,
Que les malheurs
Ne touchent pas notre fleur.
S'affolent les ravins,
Courent les chemins,
Coule l'eau morose
Sous le poids de sa force.

La grosse nuée de Tchernobyl
A pouliné dans nos lieux.
Notre doux coin a accepté le châtiment
Qui n'était pas le sien.
Pour empêtrer les poulins
Les entraves manqueront bien.

Des sabots sauvages
Font mal aux champs
Même si la brume lange le mal méchant.
Il paraît que dans le silence
Les anges entendent
Comment dans le sang
La peur effrayée
Se met à se rouiller.

DET HÖRS...

Och sommaren låtsas
Som om ingenting
Har hänt,
Som om olyckan inte fanns.
Vårvetet växer galet,
Vägen löper på,
Det mörka vattnets kraft
Blir rusig.

Tjernobyls fölsto till moln
Har satts här för att föla.
Och den tysta bygden
Har tagit en annans bestraffning.
För att binda fölen
Räcker inte tjuder till.

De stumma hovarna
Gör dalarna ont,
Må man med dimman
Lindra smärtan.
Så gott som i tystnaden
Hörs det för änglar
Hur den skrämda rädslan
Gnäggar i blodet...

聞こえる。

まるでなにも
起こらなかった、
災なんてないかのような、
夏はそんなふりをしている。
春小麦は狂い育ち、
道はひたすら急ぎ、
濁りの水のちからは
人を酔わせる。
チェルノブイリの黒雲は身ごもり、
この地に沈んで子馬を産んだ。
のどかな片田舎は
よそ者の罪を背負いこんだ。
子馬どもの足をしばるのは、
ひもの長さがどうしても足りぬ。

無鉄砲なひずめに
谷間は苦しみ、
せめて霧でも
傷口をおおってほしい。
静寂を通して
天使には聞こえるだろう、
追い立てられた恐怖が
血の中でいななくのを。

МАЛІТВА НАСТУПНАСЦІ

Хай свеціцца імя Твае,
Беларусь,
У стронцыі, цэзіі, ліціі!
Як і ва ўсе вякі,
Душу быць ласкавай змусь,
Дазволь слязам,
Ужо радыеактыўным,
Ліцца.

Хай свяціцца імя Твае,
У палыновым вянку,
Гара́тніца.
Хай цвіце твой дзядоўнік
Калючы, таму што безабаронны.
У цябе на слыху перагукваюцца
Радыяцыя і *Радаўніца*.
Чакаючы ў гнёзды буслоў,
Дагніваюць на ліпах бароны.

Хай свя́ціцца імя Твае,
Маці Сумная!
Хмару радыеактыўную
Хусцінай ад Бога
Ты на самыя вочы насунула –
Не чуеш, не бачыш
Нічога.

1988

A PRAYER

Let Your name glow,
Belarus,
In strontium and caesium.
As in all the times
Make your soul be kind.
Let your tears,
Already radioactive,
Shed and stream.

Let Your name glow
In the wreath of wormwood.
You, poor creature,
Let your thorny thistle bloom,
Though prickly but unprotected.
Radiation and *Radaunitsa*
Sound similar to your ear.
Waiting for storks to come home,
The harrows are rotting away here.

Sad Mother of God,
Let your name glow.
You have slipped on
Your heavenly shawl,
Like a radioactive cloud
To the very eyes,
And you see and hear
Nothing.

来るべき時代への祈り

ベラルーシ、
汝の名は栄光に輝く、
ストロンチウムとセシウムとトリチウムによって！
いつの時代もそうであったように、
魂をやさしさで縛り、
涙が流れるに
まかせよ、
放射能の混じる涙が。
汝の名は栄光に輝く、
ニガヨモギの花冠に飾られた
不幸な国よ。
ゴボウの花よ咲け、
弱いからこそ棘のある花よ。
放射能と招魂祭が
汝の耳で響きあう。
コウノトリが巣に戻るのを待って
菩提樹の上で馬鍬は朽ちる。
汝の名は栄光に輝く、
嘆きの母よ！
放射能の黒雲は
神様にもらったハンカチ、
その眼を隠してくれる。
何も聞こえず、
何も見えない。

З Генадзем Бураўкіным. 80-я гады

З Уладзімірам Лабанком і Петрусём Броўкам. 1979 г.

З Сяргеем Законнікавым. 70-я гады

АДДЗЯКА

Зянону

Месія не прыходзіць з Галілеі –
На гэтым і стаяў Ерусалім.
А Ён ішоў туды,
Дзе здрада тлее,
Дзе людзі – ворагі сабе самім.

Каб не памерці,
Зерне памірае.
Каб адцяніць святло,
Лютуе змрок.
З часін патопу ў ціхіх –
Хата з краю.
За схібны крок
Адказвае Прарок.

Ішоў на смерць,
А ўсе чакалі цудаў.
Ішоў перад шалёнай гаманой.
За ўсе пакуты
Пацалунак юдаў
Яму і быў аддзякаю зямной.

1989

EIN DANK

Der Messias kommt nicht aus Galiläa –
Daran hielt Jerusalem auch fest.
Er ging aber mal dorthin,
Wo der Verrat gewöhnlich schwelt,
Wo Menschen füreinander Feinde sind,
Um mal nicht zu sterben,
Müssen Körner sterben.
Die Finsternis grassiert gewöhnlich,
Um das Licht nun abzutönen.
Seit der Sintflut wollen
Stille Leute von nichts wissen.
Die Folgen trägt für
einen Fehltritt der Prophet.
Er ging dann in den Tod,
Alle erwarteten ein Wunder doch.
Er ging vor wütendem Gedränge.
Für alle Leiden war
ihm der Judaskuss
ein Dank auf Erden.

На нямецкую пераклаў Васіль Ермаловіч

ЯК У КАЗЦЫ

Казка робіцца явай сёння:
Бабка лю́бая ў зоне,
Тупаць не захацеўшы пехаць,
Можна ў госці ехаць
На печы,
Можна ў космас ляцець
На печы,
Як на ракеце,
І гасцяваць у Сусвеце,
Покуль здароўе трывае.
Бо ад Перуна ў сакрэце
Паліць печку сваю
Радыеактыўнымі дрывамі.
А дзеці і ўнукі
Лахі пад пахі –
І папкі –
І абтрэслі рукі
Ад радыеактыўнай бабкі.
А бабка
Радыё слухае,
Як яно лье з паслугаю
На патэльні маны
Ялей,
Дзе пякуцца абяцанак бліны.
Бабка жыве, як у казцы:
Чым далей, тым страшней.
І яшчэ даплочваюць бабцы
Трыццаць такіх нявінных
Рублёў дамавінных...

1990

AS IN A FAIRY-TALE

The fairy-tale has become reality.
And any Granny,
Who has no wish to travel on foot,
Can go on a visit
On her stove,
She can travel to space
On her stove
As on a rocket, to any place.
She can stay in another world,
Till she is fit and healthy,
’Cause, keeping it a secret from Piarun,
She is heating her stove
With radioactive birch logs.

Her off-springs, with
Files and other things
Under the arms,
Have shaken their hands off
Away from their radioactive Grandma.
And Granny
Is listening to the radio –
What will be her social ration?
On the deceitful frying-pan
There’s holy oil,
Where pancakes of promises are frying.

Granny lives as in a fairy-tale:
The longer the tale, the more terrible the end.
In addition, Granny is paid
Thirty roubles,
Innocent, ante-mortem roubles.

На англійскую пераклала Алена Таболіч

МАЛЕННЕ ЗА БЕЛАРУСЬ

Божа, пашлі Беларусі
Ласку з Тваімі вачамі,
Сэрцы суцеш у скрусе,
Злітуйся над крывічамі.

Знікнуць, Святы, не дай нам
Ад рукатворнага жаху,
Верыцьмем вечным тайнам
Руху Твайго і шляху.

Божа, вярні дадому
Блудныя душы з выгнання.
Поперак духу злому
Воля Гасподняя стане.

Хай беларус беларуса
Будзе любіць як брата.
Светлая Імем Ісуса
Наша крывіцкая хата.

Божа, на ўсіх раздарожжах
Нас ад напасцяў варожых
Твой зберажэ напамін.
Амін.

1991

PRAYING FOR BELARUS

Dear Lord, send to Belarusians
Your mercy with kind loving eyes,
Console our grievous poor souls,
Take pity on us, proud Kryvichans.

The Most Holy, do not allow us
To perish from man-made horrors,
We will believe in the secrets
Of Your deeds and eternal ways.

Dear Lord, send all prodigal Souls
Back to their homes from cold exiles.
Let the Lord's Will stand in the way
Of the callous and evil spirit.

Let all Belarusians love
One another like brothers.
And our Kryvichan home
Be as eight as the Name of Jesus.

Dear Lord, at all the crossroads,
Your reminder will defend us
From hostile misfortune's omen.
Amen.

На англійскую пераклала Алена Таболіч

ベラルーシへの祈り

神よ、ベラルーシに
やさしい眼差しを、
嘆く心に慈しみを送りたまえ。
クリヴィチの民を憐れみたまえ。

聖なる主よ、人の作った悪夢が
われらを滅ぼすことなかれ、
汝の事跡と道程の
永遠の神秘をわれらは信じる。

神よ、放蕩の魂を
追放から家に戻したまえ。
邪悪な魂の道を塞いで
主の意志が立ちはだからん。

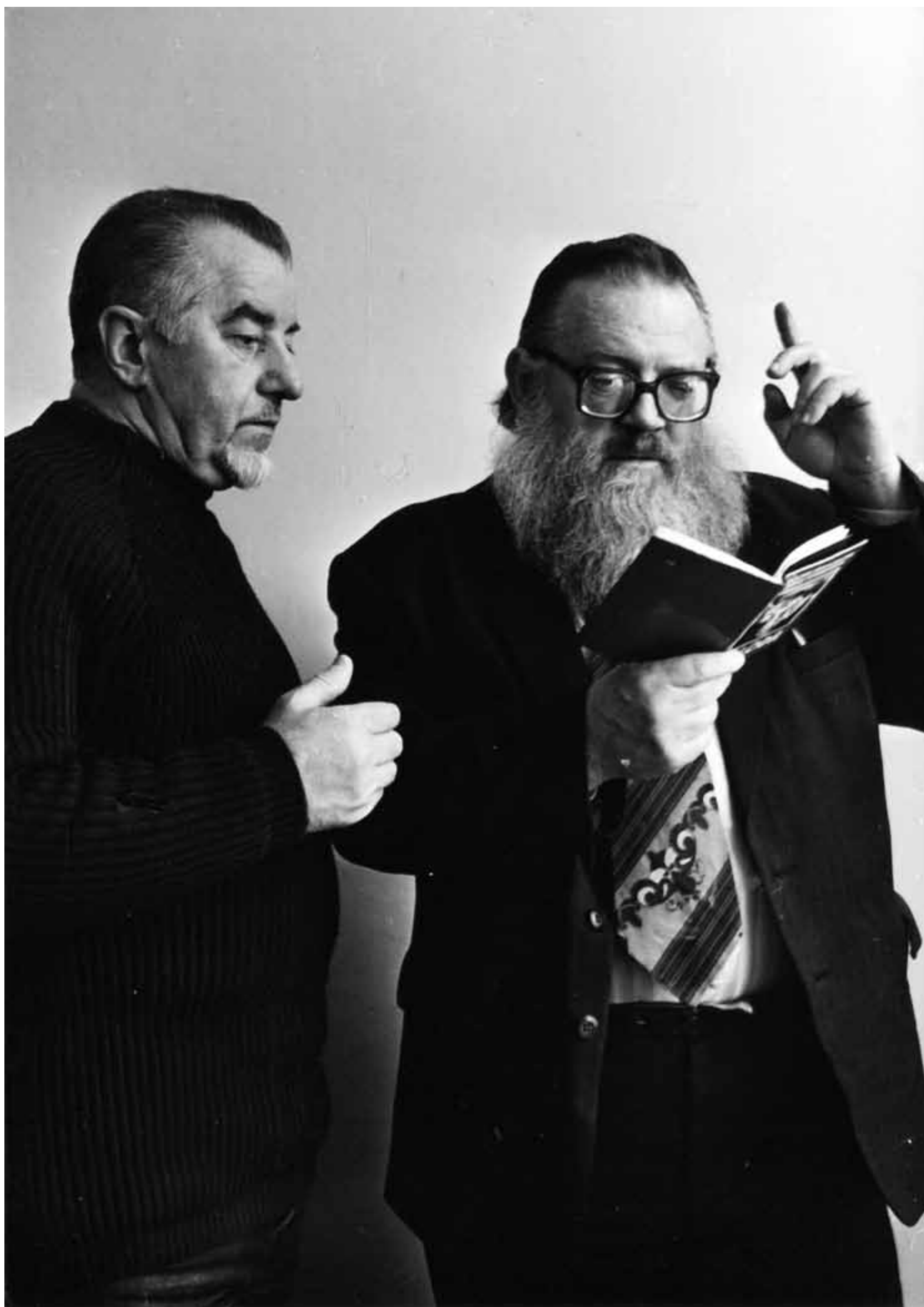
ベラルーシの人はベラルーシ人を
兄弟のように愛するがいい。
イエスの名によって
クリヴィチの家は明るい。

神よ、岐路に立つごとに
意地の悪い災厄から
汝の記憶によって守りたまえ。
アーメン。

一九九二年

На месцы знішчанай фашыстамі вёскі Ралля (Вушаччына). 1979 г.

З Янісам Сірмбардзісам. 1991 г.

З прэзідэнтам Латвійскага ПЕН-цэнтра Кнутасам Скуеніексам. 1995 г.

ПЛЕЧНЫ ШЛЯХ

Ёсць Млечны Шлях
І – Плечны Шлях:
У космасе бяды
Матулі
Зярняты неслі ў хатулях,
І немаўлят.
І шлях той гнулі
Адчай сляпы, відушчы страх,
І ўсемагутная хвароба.
Шлях Млечны –
Вечны зорны прах.
Шлях Плечны
Няньчыць хлебароба.

1992

STARVE WAY

There is the star way,
There is the starve way:
In mournful space
The Mother
Was carrying some grains,
And all her babies.
And this way to bother
Were blind despair and sighted fear,
As well as pungent morbid pain.
The Milky Way
Dwells on the celestial sphere;
The starve way
Brings up those who’ll grow the grain.

ЗАВОЗ

Генадзю Равінскаму

У млыне з сілікатнай цэглы
Як апошняе вытрасаюць.
Іскры белыя выкрасаюць
З зерня пад маразок набеглы.

І нясуць у мяхі на падводах –
Так нясуць хіба сонных дзетак.
Сумнай пляшкі зялёны ветах
Затрымаў самагонны подых.

Гулка.
Пыльна.
Завозна.
Золка.
Млын жыцця –
Ён таксама тлумкі.
Забярэш свае му́кі клумкі,
Запыліўшы крыло анёлка.

Двор прапах, як млынар, мукою.
Смачна квокча страха-чубатка.
З белай лысінкай жарабятка
Сыціцца трасянкай мяккою.

1993

L’ARRIVAGE

Dans un moulin en briques de silicate
On vide les restes.
Des étincelles blanches désertent
Les graines de froid couvertes.

On porte des sacs sur les charrettes
Comme des enfants endormis.
Le souflle de l’eau-de-vie
Arrête le croissement d’une triste bouteille verte.

Arrivage
Poussière
Humidité
Bruit
Le moulin à vie –
L’affolement.
Tu prends ta besace de tourments
En couvrant de poussière l’aile
De ton ange-gardien.

Comme un meunier la cour sent la farine
La toiture glousse comme une poule,
Le poulain à la cavitie blanche
Se régale de l’herbe fine.

На французскую пераклала Ніна Дзябольская

НАД ГАЛІЛЕЙСКІМ МОРАМ

Затрапятаўся, быццам Дабравесце,
Над Галілейскім морам галубок.
І ветру зажадалася прывесці
З маруднай рыбай сеткі трапяткія.
І ён бруёк блакітны павалок.
І дол сухі
Успомніў дотык кія.

Лянотаю зялёнай пальма млее.
Тут мусіў змаладзіцца свет стары.
І стала хроснай маткай Галілея.
І Капернаум чуе крок Хрыстовы.
І не змаўкае Слава на Гары.

Як наша каня,
Просіць піць прастора.

1993

ALOFT THE SEA OF GALILEE

Above the waters of the Sea of Galilee
It flitted, an evangel of a dove.
And nets of lazy fish, so slow and silvery,
All of a sudden wind desired to bring.
And so it hastened currents, and the staff,
Recalled
By desert sands, announced the King.

The palm-tree bathes in the lazy green.
Here old time commenced anew its count.
And Christ was christened by the name of Galilee.
Capernaum harkens still to holy pace,
The Word is still resounding on the Mount.

Like our lapwing,
Vasts are craving water.

НЯЗЛОМЛЕНАСЦЬ

А неба глядзіць з-пад зялёных стрэх,
І сосны ягоным даверам бадзёрыя.
Ігліца,
Сыплючыся на снег,
Праносіць раскрытае V –
V
 I
  K
   T
    O
     R
      I
       A

1993

STÅNDAKTIGHET

Och himlen tittar ut under de gröna taken
och tallarna blir morska av dess tillit.
Barret
som faller ner mot snön
bär med sig ett bevingat V –
V
I
K
T
O
R
I
A

***

У цяперашнім
меней і меней мяне,
у мінулым –
болей і болей,
у будучым часе
я ўжо неўзабаве
буду.
Жыву ў трохкутніку,
дзе кожны кут
няўтульны
і чужаваты.

1993

***

I nutiden
är mindre och mindre av mig.
I det förgångna
blir det mer och mer,
i framtiden
kommer jag snart
att vara.
Jag lever i en trehörning,
där varje hörn
är otrivsamt
och främmande.

АКРАЙЧЫК

Сп’янелы прыцемак хістаўся.
Хмыз ценяў
Трушчыў крык, як дзік.
І ад застолля дня застаўся
Акрайчык сонца –
Маладзік.

А там і дапілі й даелі
Ўсё на пакацістым стале
Усе, наколькі духу мелі.
І падаліся прэч.
Але

Пакінулі, каб разгавецца,
Акрайчык
Цішыні начной,
І хмарцы –
Збродлівай авечцы,
І туманам –
На сырадой...

1994

SLICE OF THE SUN

The tipsy dusk was swaying.
The shady shrubs
Crushed the cries like a boar.
The Feast of Day left only one reminder –
A tiny slice of Sun –
The waxing half of Moon.

All food an' drinks that lay on convex tables
Soon were finished.
After they threw themselves heart and soul
Into the meal, away they went.
But

To break the fast they left
The tiny corner
Of the dark night and calm
To the little cloud,
That wandering sheep,
To the mists –
For some fresh milk...

На англійскую пераклала Алена Таболіч

***

Пусці ў душу Хрыста
Ці зябнуць, ці сагрэцца,
Як валачобніка пусці.
Хрысту самотна ўсіх пасці,
Чаўнарыць на чаўнах
На вераломнай рэчцы.

На рэчцы, што плыве
З Старога Запавету,
Не абмінаючы вякі,
Дзе ўлоў пільнуюць рыбакі,
Прыцёгшы невады
З населенага свету.

Прасі ў душу Хрыста
Як госця-нехаджанца,
Каб свята села на куце...
Субожыўшыся ў мілаце,
Свае далічыш дні,
Як пацеркі ружанца...

1995

***

Let Jesus come into your soul
For Him to freeze or feel its warmth.
Treat as a wanderer your Lord.
As lonely our shepherd is
When sailing in his lonely boats
Down the perfidious river of life.

The river, rising
From the Old Testament,
And flowing through the centuries,
In which the fishermen keep watching
Their nets drawn from
All densely populated lands.

Pray for Jesus Christ to come into your soul
As an eagerly-awaited guest
For festive air to penetrate your home.
When blessing makes you humble
The final days of yours you'll count
As dim beads that rest in feeble shaking hands.

***

Laisse passer Jésus Christ dans ton âme,
Afin qu'il se réchauffe ou gèle,
Laisse le passer comme vagabond.
Ce solitaire à nous paître pour de bon,
A faire force de rames
Dans les eaux de cette perfide rivière.

Dans cette rivière qui prend sa source
De l'Ancien Testament,
Portant ses eaux par tous les siècles,
Où les pêcheurs gardent leur pêche,
Ayant apporté leurs boliers
De l'univers vivant.

Prie Jésus Christ dans ton âme
Comme visiteur éternel,
Pour que la fête s'installe chez toi...
Et avec notre
Dieu et la foi
Tu vas compter tes jours
Comme les grains du chapelet.

キリストを魂に迎えよう

キリストを魂に迎えよう、
そこは寒いか暖かか、
祭りの門付けのように迎え入れよう。
キリストは万人のための孤独な羊飼い、
信仰を蝕む川をくだり
ひとりで船団の舵をとる。

その川は流れる
幾百年を経て
旧約の書より流れる。
漁師たちが番をして
人の住む浮世から
綱を引く。

一度きりの客人として
キリストを魂に招き入れよ、
祭日が家に宿りますように。
美しく貧しき人となり
ロザリオの珠のように
最期の日々を数えるのがよい。

КАТ ЦІ АХВЯРА

Забойца – толькі выканаўца волі,
Ды так і не дазнаецца чыёй.
Не даражыць жывой вадой – крывёй.
Чужая кроў не змые грэх ніколі.

Забойца – зброя гневу ці адплаты.
Ці зброя міласэрнасці, ці зла.
Ахвяра ці забойца вінаваты,
Не скажа голас змроку, ні святла.

Кат ці ахвяра,
Хто бліжэйшы Богу,
Хто варты больш Ягонай мілаты?

Святла баяцца цёмныя краты.
Арлы да сонца ведаюць дарогу.

1996

AN EXECUTIONER OR A VICTIM

A killer only exercises someone’s will,
He’ll never even know whose will it was.
He doesn’t care about living water – blood.
Sins cannot be washed away by someone’s blood.

A killer is a weapon of rage or revenge,
An instrument of mercy or evil.
So is the victim or the killer here to blame? –
The voice of light and darkness will fail to say.

An executioner or still a victim?
Which of them is closer to God?
Which more deserves His kindest mercy?

Dark moles are known to be afraid of light,
While eagles know the pathway to the Sun.

КАМУ НАЛЕЖАЦЬ АБЛОКІ?

Каму належаць аблокі?
Адкажа крыло сарокі,
Што пер'ем мяняцца смела
З аблокамі захацела.
Каму належаць аблокі?
Адкажа блакіт далёкі,
Што водзіць за рукі аблокі,
Як тых унукаў на ўрокі.

Каму належаць аблокі?
Адкажуць нячутныя крокі,
Што зябнуць у зорнай знямозе
Слядамі на Млечнай Дарозе.
Як неслухі, збеглыя з дому,
Аблокі належаць
Нікому!

1996

WHOM DO THE CLOUDS BELONG TO?

Whom do the clouds belong to?
The wing of a magpie'll reply,
The one that would like to exchange
Its feathers with those of the clouds.

Whom do the clouds belong to?
The blue sky will give a reply
That leads the clouds by the hands
As grandsons are led to school.

Who is the owner of the clouds?
Inaudible steps will reply
That freeze in starry exhaustion
With its footprints on the Milky Way.
Like disobedient kids
That ran away from their home,
Clouds belong to no one!

***

Спіць Дамініка.
І лялька
Просіцца з ложка далоў.
Ноч мае форму яйка,
Не прызнае вуглоў.

Ноч –
Тое яйка, з якога
Вылупіцца святло,
Зробіцца многа
З нічога,
Рэчку ўзгадуе вясло.

Дзедзіна песціць і грэе,
Туліць у ціхаце.
Спіць дамавік і старэе,
Спіць Дамініка й
Расце.

1997

***

Daminica’s asleep
The doll
Strives from the bed to amble.
Night is shaped like an egg,
It doesn’t distinguish angles.

Night
Is the ovum
That hatches the flash,
Rises the harum-scarum
From zero,
Of the oar the rivers rush.

Tenderly hugs the native cradle,
Quietly cuddles,
Sleeps the brownie
And ages,
Sleeps Daminica ‘n
Grows up.

ХТО?

Хто старэйшы, думка ці слова,
Хто шчырэйшы з іх?
Даць адказ,
Можа, зможа чорнагаловы
Змрок спрадвечча, што доўга гас,
Покуль вёў са святлом змаганне.
Смутак слова гукаў,
І гук
Узышоў на нябеснай паляне.
Слова выпала ў Бога з рук.

Думка ўспыхнула невыпадкова
І святлу дадала святла.
Бог спачатку задумаў слова.
Сведкай гэтаму думка была.

1997

QU'EST-CE QUI?

Qu'est-ce qui est plus vieux,
La pensée ou la parole ?
Qu'est-ce qui est plus sincère ?
Donner la réponse peut-être,
Pourront les ténèbres noires séculaires
Qui s'éteignaient lentement
Pendant qu'ils luttaient
Contre la clarté
Depuis l'éternité.
La tristesse appelait la parole
Et le son a poussé
Sur une lisière céleste.
La parole est tombée de la main de Dieu

Ce n'est pas par hasard
Que la pensée s'est enflammée.
Elle a donné au monde de la lumière.
Premièrement Dieu a conçu la parole.
La pensée en était le témoin oculaire.

На французскую пераклала Ніна Дзябольская

ІСЦІМЕ...

Айцу Аляксандру Надсану

Ажно маладзеюць сцены старыя,
Лягчэе з адвечнай скрухай кулёк.
Трымае Сына
Дзева Марыя,
А ў Немаўляці ў руцэ –
Васілёк.

У ціхай свячыцы святая праца,
Што свенціць свет
Незямным святлом.
Святло разгарыцца,
Каб мог спрачацца
Наш дух вячысты
З вачыстым злом.

Полымнакрыла б’ецца трывога
Нікім не спалоханым матыльком.
Душа беларуская йсціме
Да Бога
З нябеснаю свечкаю –
З васільком.

1998

PŮJDE

Dokonce i staré stěny mohou mládnout,
věrtel z odvěkého žalu lehčí je.
Synáčka v náručí chová
Marie Panna,
a děťátko v ruce
drží chrpy květ.

Před světicí tichou svatý úkol stojí –
nadpozemské světlo
má osvítit zem.
Až to světlo vzplane,
pak se utká v boji
duch, který je věčný,
s bystrozrakým zlem.

Plameny křídel na poplach buší
motýlek neohrožený.
Půjde vstříc
Bohu
běloruská duše
s kvítečkem chrpy, světlem nebeským.

На чэшскую пераклала Францішка Сокалава

АЙЧЫНА ДУМКІ

Айчына думкі.
Ува мне яна
Паўсюль, дзе быў
І дзе яшчэ не буду.
Здарожаная думка мне звідна
І дацямна
Укленчыць раіць цуду.

Цуд непачуты на зямлі расце,
Якая й называецца Айчынай.
Таксама на здарожанай вярсце
Сустрэцца мусяць
Вынікі з прычынай.

Айчына думкі
Ахіне мяне,
Як роднага,
Здарожанай маркотай.
Малечы плач,
Што спаў у палыне,
На вушка нешта
Смеху скажа ўпотай...

1998

THE MOTHERLAND OF THOUGHT

The Motherland of thought.
It is in me,
Where I have been,
Where I shall never be.
Since dawn until nightfall, worn out by flee.

This thought suggests the miracle to kneel.
The miracle, unheard, grows on the ground,
This precious ground Motherland it calls.
Through tiresome miles somewhere can be found
The consequence
When having met its cause.

The Motherland of thought of me takes care,
Embraces me, jaded, as a loving sister.
The childish weep,
That slept in wormwood there,
In laughter's ear a word shall softly whisper.

***

Сказаць мне слоў апошніх не змагла.
Я не пачуў, што гаварылі вочы.
А ў мамы позірк быў такі сірочы.
І шыбы сталі з матавага шкла.
І хату ўсю завалакла імгла.
І толькі чуўся ў садзе гвалт сарочы.
Прыйшлі, як і суседкі, тыя ночы,
З якімі доўга гутарку вяла.

Была хвароба прыжывалкай ціхай,
А не было каму падаць вады.
Быў вецер злы, агонь у печы з пыхай.
Смялела немач, немата панела.
Як некалі сустрэнемся, тады
Перапытаю, што сказаць хацела.

1998

***

You had no chance to say your parting word.
I did not feel what eyes had me to teach,
The mother's lonely glance nowhere could reach.
The window glass became mournfully blurred
The mortal shadows all the house have slurred.
The garden's screaming with the magpies' screech,
The neighbours came to say the farewell speech
Along with nights that lastingly recurred.

The illness dwelled as sponges in the heart,
But no one came to quench my mother's thirst,
The evil wind fanned ill fire in the hearth,
With brash disease and muteness thriving well.
Should only once we meet in heavens, first
I'll ask again what you desired to tell.

АДКАЗ РЭХУ

– Якую ўспамінаеш маму?
– Добрую.
– Якую шукаеш маму?
– Светлую.
– Якую гукаеш маму?
– Шчырую.
Бог пасылае маці
І забірае,
Каб сыну да апошняга дня
Шукаць,
Гукаць,
Успамінаць,
Упарта верачы, па-чалавечы,
Што станецца Дзень сустрэчы.

1999

ANSWER TO THE ECHO

– How do you remember Mum?
– She was kind.
– What Mum are you looking for?
– Fair-haired.
– What Mum are you calling back?
– Sincere.
God sends mothers
And takes them back,
Thus making their sons
Look for...
Call back...
Recollect,
Having a strong belief
That sooner or later they will meet.

На англійскую пераклала Алена Таболіч

БЫЦЬ!

І. Г.Сарокіну

Быць Беларусам –
Гэта значыць,
Свайго ні гуку не забыць,
Усё чужое перайначыць,
Каб Беларусі вечна быць!

Быць Беларусам –
Гэта значыць,
Вясёла з сумнай долі кпіць,
Да Бога сцежку верай значыць,
Нагбом з карца надзеі піць.

Быць Беларусам –
Гэта значыць,
За родны Край згараць на дым,
Па-беларуску чуць і бачыць
На гэтым свеце і на тым.

1999

TO BE!

To be a Belarusian
Means
Not to forget a single native sound,
To change the world around us,
For Belarus to live for ever!

To be a Belarusian
Means
To cheerfully mock at saddest fate,
To pave the path to God with faith,
To drink from the scoop of Hope.

To be a Belarusian
Means
To burn to ashes down for our native land,
To hear and see in a Belarusian way
Both here and when we pass away.

BÝT!

Být Bělorus, co to má být?
Svůj jazyk v srdci zachovat
a cizí po svém přebírat,
aby zem mohla věčně žít.

Být Bělorusem, co to je?
Žertovat nad svou vlastní bídou,
jít cestou k Bohu s pevnou vírou,
lačně pít z korbele naděje.

Být Bělorus, co to má být?
Na popel za svou zemi shořet
a běloruský cit a pohled
na tom i na onom světě mít!

На чэшскую пераклала Францішка Сокалава

であるために！

イーハル・サローキンに捧ぐ

ベラルーシ人であること
それは
自分の立てた物音を忘れぬこと、
他人のものはかたちを変えること、
ベラルーシが永遠であるために！

ベラルーシ人であること
それは、
幸い運命を笑い飛ばすこと、
信ずる心で神の道を示すこと、
柄杓を傾け希望を飲み干すこと。

ベラルーシ人であること
それは
祖国のために燃え尽きること、
ベラルーシの耳と眼を保つこと、
この世でもあの世でも。

***

Вось і першы дождж веснавы
Шэпча нешта нябеснае долу.
Я дажыў да зялёнай травы –
Дзякуй ахоўцу-анёлу!
І да жаўталісту цяпер,
І да белых зорак завеі
Я дажыць маю пэўны намер.
І намерам тым маладзею.

1999

***

Гьабайля регIиболъI гьечIе ссигис цIIай
РешинолъI балъголъер щущеда унщя.
Шукру дуа БетIергьан, дибай малайкдал,
Вуххала чIаго ден гIачолъер боххил.

Гьера обил кьере кьIалиба тIамил,
Мучулал рахьулас гьацIарай цIвабди,
Цеб идя кьучIIаб хьул – чIаго вуххалъа.
Гьоб хьулил идя ден гIолохъанайдал.

***

La première pluie de printemps
Murmure des mots célestes aux champs.
Je vois l'herbe verte enfin –
J'en remercie mon ange-gardien!

J'ai une ferme résolution d'hier
De revoir les feuilles jaunes,
Les étoiles blanches de notre hiver.
Cette solution m'aide à me sentir jeune.

З Ігарам Шклярэўскім. 70-я гады

З Іванам Бурсавым. 70-я гады

Перакладчык на англійскую мову Уолтэр Мэй. 1999 г.

ВЯСНОВЫ ДЗЕНЬ

Вясновы дзень быў радасцю даўгі,
Ды скарацеў, зрабіўшыся зімовым.
Цяпер даўжэе ноч маёй тугі,
Яна не падуладная замовам.

Я разумею ноч, а мне яна
Не паспрыяе, не паспагадае.
Тады было святло, была вясна,
Цяпер азябла цемра галадае.

А ўсё таму, што вас няма са мной.
А вы былі калісьці ці ніколі?
Былі маёй зялёнаю вясной,
Вясёлаю бярэзінаю ў полі.

Як той бяздушны вецер, я п'янеў,
І быў зялёны я ў сваім наіве.
Быў добры першы гром, і першы гнеў,
І першы след на некранутай ніве.

Штоноч даўжэе ноч маёй тугі,
Радзей вясновае світанне сніцца.
Звіняць майго адчаю ланцугі.
Самота – беспрасветная цямніца.

2000

ВЭСНАКІРО ДЫВЭС

Сыр сыс длэнго вэснакіро дывэс,
Яця ёв кротко пэ годы сыр мэнта,
Длугёла мірі туга пэ ило,
Со нашадём мэ бахт адякэ крэнто.

Мэ ѓалёвава рат, нэ ёй нісыр,
На дэла васт, і духо на ѓаздэла,
Адякэ тэ рісёл э вэсныца сашты,
Мэ тэ кхарав палэ, ёй рада дэла.

Дава саро, со ту ужэ гиян,
Мэ на джином, сыр набут санас манца,
Вэснакіро ілыткэс ракирдян,
Сыр брэзыца пэ фэлда ранца.

Балвал пурдэлас, ту лэс на шундян
І мэ патяндыём сыр тыкно біято,
Мардя о громо, сыр тэды ту гіян,
Чхаво наівно сомас пэскрэ датэ.

Тугатыр рат барьёла дывысэндыр
Нанэ бутыр вэснакірэ сунэ,
Шунава фэні звоно састырэндыр,
Ілэстыр мыслі мрэ калэ.

АНЁЛ, ЯКІ НА ЛЮТНІ ГРАЕ

Ён будзе мроіцца тады,
Анёл, які на лютні грае,
Калі забытыя сляды
Згадае сцежка маладая.

Калі гады, нібы дзяды,
На прызбу стомы сядуць з краю,
Ён будзе мроіцца тады,
Анёл, які на лютні грае.

Калі не позірку бяды,
А зноў душа паверыць раю,
Ён будзе мроіцца тады,
Анёл, які на лютні грае.

2000

THE ANGEL WHO PLAYS THE LUTE

There, in your daydreams
Will be the angel playing the lute,
If a new path
Recollects the forgotten steps.

When the years, like grandfathers,
Sit at the edge of the porches of tiredness,
There, in your daydreams
Will be the angel playing the lute.

If not in the glint of misfortune
But in the paradise the soul believes,
There, in your daydreams
Will be the angel playing the lute.

DER ENGEL, DER DIE LAUTE SPIELT

Er träumt mir dann, der Engel,
Wenn er die Laute spielt.
Wenn ein neuer Pfad mich
An vergessne Spuren erinnert.

Wenn die Jahre, wie Greise,
Sich auf den Erdwall hinsetzen,
Er träumt mir dann, der Engel,
Wenn er die Laute spielt.

Wenn ich dem Unglück entrinne
Und an Paradies die Seele glaubt.
Er träumt mir dann, der Engel,
Wenn er die Laute spielt.

ANDĚL, CO NA LOUTNU NÁM HRAJE

Pak se nám ve snách objeví
anděl, co na loutnu nám hraje,
až ve zmizelých kročejích
mladí zas cestu prošlapají.

Až léta jak starci šediví
zmoženě usednou na práh zkraje,
pak se nám ve snu objeví
anděl, co na loutnu nám hraje.

Až duše ne už bědám svým,
ale zas začnou věřit ráji,
pak se nám ve snu objeví
anděl, co na loutnu nám hraje.

На чэшскую пераклала Франціішка Сокалава

БЕЛАРУСЬ –
ТЫ МОЙ СОН ВЕЛІКОДНЫ

Беларусь – ты мой сон велікодны,
Сон, што сніцца анёлам вясной.
Зрок і слых мой табою галодны,
Дух жыве мой табою адной.

Гэта ведае неба ды Мама –
Без цябе не бывае мяне.
І душа жыць не можа без храма,
Цяжка ёй у чужой старане.

Адусюль да цябе я імкнуся
Быць у шчасці з табой і ў бядзе.
Чысцінёю тваёй прычашчуся,
Сорам твой на мяне хай падзе.

2000

BELARUS,
YOU ARE MY EASTER DREAM

Belarus, You are my Easter dream,
The dream that angels see in spring.
My feelings now are more than extreme,
O’er my soul You are the only King.

Only Heaven an’ Mother know my trouble,
I can live here only with Your grace.
No soul can exist without a temple.
It’s hard to dwell in a foreign place.

I am longing for You, lost in my daydreams.
To share Your joys, sadness and sorrow.
To take communion with Your, pure, means
To take Your shame, now and tomorrow.

На англійскую пераклала Алена Таболіч

BALTARUSIJA – MANO VELYKE

Baltarusija – mano velyke,
Angelų per sapnus regima.
Vien tave tegirdėt, tematyti
Trokšta siela išalkus mana.

Taip dangaus, taip ir Motinos lemta –
Nėr manęs ir nebus be tavęs.
Be šventovės dvasia negyventų,
Jai negera svečioj šalyje.

Iš visur į tave mano siekis
Laimėj būt su tavim ir varge.
Leisk tyruman tavan įsilieti,
Tavo gėda te slegia mane.

На літоўскую пераклаў Владас Бражунас

ベラルーシ、復活祭の私の夢よ

ベラルーシ、復活祭の私の夢よ、
春の天使の見る夢よ。
見る目、聞く耳がおまえを欲する、
私の魂が生きるのはおまえひとりのため。

知っているのは天国と母さんだけ、
おまえがなければ私もないということを。
魂も聖堂なしでは生きられず、
異国の地では辛いだけ。

どこにいようと心はいつもおまえのもとに、
苦難のときも至福のときも。
おまえの清らかさが私の聖餐式となり、
おまえの恥辱は私に降りかかるがよい。

КАБ НЕ ЗЯБЛА...

Кожны крок на зямлі выпадковы.
Мройным зоркам
Зайздросціць жарства.
Ветрам нашы развеюцца словы.
З праху ціхая ўзыдзе трава.

Наабгон з вечарамі старэем.
Маладзее цярпліва труна.
Ці жывем,
Ці зямлю гэту грэем,
Каб не зябла ў Сусвеце яна?..

2001

CHE NON SENTA FREDDO

Ogni passo sulla terra è fatto a caso.
La passione invidia
Le stelle sognanti.
Con il vento svaniscono le parole.
Dalla polvere l'erba cresce pian piano.

Lasciando le stelle indietro
Ci invecchiamo.
Con pazienza aspetta la bara
Viviamo.
Oppure scaldiamo la terra.
Che non senta il freddo?

На італьянскую пераклала Кацярына Івановіч

ПРАПАЖА

Похапкам паліць Пярун
Лучыну нервовую бліскавіцаў,
Каб у цемрачы адшукаць
Пярсцёнак,
Які прымяраў на мезінчык.
А той пакаціўся, круглы, як рэха,
У далёкае некуды.
Пярун толькі бачыць,
Як бліскаюць босыя пяткі дажджу.
А ён, зніцелы, худы,
Уцякае куды?
Што шукае?

2002

LOSS

Thunder is burning now and again
The nervous splinter of lightning
To find the ring
In the darkness,
The ring that was on a little finger
The round ring went rolling, like an echo,
Somewhere far away.
Now the thunder can only watch
The barefoot rain, thin like a thread,
Running away.
What is it looking for?

На англійскую пераклала Алена Таболіч

БОЛЬ

І камень, і дрэва, і дым –
Жывыя яны.
А таму
Каменю молат баліць,
Дрэву – сякера,
Дыму – агонь.
Вядома, баліць таксама
Молату – непадуладнасць каменя,
Сякеры – ашчаднасць дрэва,
Агню – няшчаднасць дажджу.
Боль усё жывое трымае.
Болю не чуе смерць.
Смерць нямая...

2003

IL DOLORE PAG

Sia pietra, legno, fumo
Sono vivi.
E perciò
Di martello soffre la pietra.
Di ascia-il legno.
Di fuoco-il fumo.
Certo che soffre pure
La pietra non sottoposta al martello.
Il legno moderato all’ascia.
La pioggia implacabile al fuoco.
Il dolor tutto tiene.
Di dolori non soffre la morte.
La morte è muta.

На італьянскую пераклала Кацярына Івановіч

ЯК ДУМКА...

Палілі царкву.
І драўляны Хрыстос
З гарышча ўцякаў
З вяроўкай на шыі.
Агонь даганяў, як зняверaны лёс,
І храм
Ані гром, ані дождж не тушылі.
І рухнула
Абяззвоненая царква.
Хрыстос дагараў
На паваленым плоце.
І аддальвалася абгарэлая галава,
Як думка,
Далей ад ліповае плоці...

2003

AS A THOUGHT...

The church was on fire.
And the wooden Christ
Escaped from the burning place,
His neck with a thick rope.
The fire ran down like disappointed fate.
Neither thunder
Nor rain gave the temple its hope.

And the church with the singing bells
Crashed down.
Christ was burning out
On the broken old palings.
The burnt head fell off with the crown
From the linden flesh, wailing...

На англійскую пераклала Вольга Гапеева

КАБ РУНЕЛА ДУША...

Каб рунела душа,
Кожны крыж свой нясе
Ад народзін да скону.
Усявышні сказаў
Не стамляцца красе,
Свету даўшы ікону.

На балючым крыжы
Нам нябёсы ўзняло
Рук Хрыстовых раскрылле.
Аступілася зло
Ды ўваскросла святло.
Ройна на небасхіле.

Вучаць лётаць крыжы
Крумкача і арла.
Дол чакае, вядома,
Каб на крыж,
Развітаўшыся з намі,
Магла
Абаперціся стома.

2003

FOR A SOUL TO BE IN BLOSSOM...

For a soul to be in blossom
One has to carry his own cross
From one's birth to his departure.
The order given by the Lord to Beauty
Was to never feel fatigue,
And Icon was presented to the world.

On a very painful cross
The hands of Jesus were raised
Up to Heaven.
Evil has retreated at a loss,
Light has resurrected
On the mute horizon.

Crosses teach how to fly
Both an eagle and a clever raven.
But the ground's standing by
For the time
When Fatigue, having bid farewell to us,
Could have rest on the cross.

POUR QUE L'ÂME ÉCLORE...

Pour que l'âme éclore
Chacun porte sa croix
Dès la naissance jusqu'à la mort.
L'Être Suprême a dit à la beauté
De ne pas disparaître,
Et il a donné l'icône aux prêtres.

A la croix de martyre
Les cieux nous ont reproduit
Les mains de Jésus Christ.
Le mal a reculé,
La lumière est renée,
Tout est en équilibre.

Les croix apprennent à voler
Aux corbeaux et aux aigles.
La Terre attend que la faiblesse
Puisse s'appuyer
A la croix
Qui nous laisse.

魂が春の芽生えを迎えるために

魂が春の芽生えを迎えるために、
ひとはみな自分の十字架を担い行く
生まれおちてから死ぬときまで。
全能なる神は命じられた
聖像を世に与えたときから
美が疲れおとろえることのなきようにと。

痛み苦しんだ十字架の上
天がわれらの前に押し上げられる
翼なるキリストの御手によって。
悪はしりぞき、
光はよみがえった。
天空は賑わう。

カラスとワシに
飛びかたを教えるのは十字架。
それでも最後に待つのは大地、
お別れのときが来たならば、
十字架の上に
よりかかり
疲れを癒し休めるように。

***

Ойча праведны, памажы
Быць пакорным Тваім іспытам.
Адвядзі мяне ад мяжы
Між жыццём і спаміж нябытам.

Павядзі мяне па жыцці,
Па трыпутніку і ажыне,
Памажы мне сцежку знайсці,
Што не кіне мяне на чужыне.

Памажы мне застацца сабой –
Быць з душою сваёй у згодзе,
Жыць і радасцю і журбой
У Тваёй трывалай гасподзе.

Колькі дзён Ты мне ні дасі –
Буду ўдзячны і заўтра й сёння,
На зямлі й на небясі
Шчыра ўкленчу святой іконе.

2004

***

Боже правий, допоможи
Із випробувань вийти
з честю.
Відведи мене від межі,
Де зійшлися життя
зі смертю.

По житті мене поведи:
Дай іти по такій стежині
Між ожини та лободи,
Щоб не кинула на чужині.

Дай спокою душі моїй,
Дай лишитись самим собою
І в оселі Твоїй міцній
Жити радістю і журбою.

Скільки днів мені не даси,
Вдячний буду я миті кожній.
На землі і на небеси
Помолюся іконі Божій.

***

Aide-moi, oh juste Père,
A être docile à Tes peines.
Détourne-moi du chemin
Entre la vie et le néant.

Mène-moi à travers l'existence
Entre les fraises et les ronces.
Aide-moi à trouver le sentier
Qui ne me quittera pas l'étranger.

Aide-moi à rester moi-même,
A être en accord avec mon âme,
A vivre de joie et de tristesse
Dans Ton royaume comme dans une forteresse.

Que de journées Tu me donnes, n'importe,
Je Te serai reconnaissant
Aujourd'hui et demain,
Sur terre et dans les cieux où Tu me portes.

На французскую пераклала Ніна Дзябольская

***

Svatý a spravedlivý Otče, dej
nést tvoje zkoušky s pokorou
a od těch míst mne odváděj,
kde život hraničí s nicotou.

Rád se dám Tebou v žití vést
přes jitrocel i ostružiní.
Ať moje cesta není z cest,
co zrádně zvábí do ciziny.

Pomoz mně vždy sám sebou být,
žít se svou duší v dobré shodě
a v radosti, i v žalosti
být v Tvoji nebeské hospodě.

Jak chceš, ať trvají mé dny,
budu Ti vždycky vděčný za ně.
A na nebi i na zemi
Tvé ikoně se s úctou klánět.

***

Гасподзь! Затрымацца дазволь
На гэтай грэшнай зямлі.
Зрабі ласкавейшы мой боль.
Душы раўнавагу пашлі.

Праз ноч,
Што жыццём наракл,
Я йшоў на Твае святло.
Гублялася сцежка ў быллі,
Ды ў сэрцы світанне жыло.

Гасподзь! Прагані мой страх,
Што следам ідзе за мной.
Я, з праху зямнога прах,
Вінюся зямной віной.

Пачую Цябе і глухі.
Аддзячыць хачу стакроць.
Правіны мае і грахі
Даруй, літасцівы Гасподзь...

2004

***

Дай Боже, на грішній землі
Затриматись ще мені.
Вгамуй всі турботи й жалі,
Від сумнівів душу звільни.

Крізь ніч,
Що життям усі звуть,
На світло Твоє весь час
Я йшов – хоч губилася путь,
Та в серці світанок не згас.

Мій Боже! Розвій цей страх,
Що слідом йде все життя.
Я – праху земного прах
Й земне моє каяття.

Почую Тебе і глухий.
Стократ віддячити хочу.
Провини мої та гріхи
Пробач, милостивий Отче.

***

Seigneur! Permets-moi de rester
Sur cette terre de péchés.
Prends-moi ma douleur,
Remets-moi mon équilibreur.

A travers la nuit
Que l'on appelle une vie
Je marchais vers Ta lumière.
Le sentier se perdait dans les épines,
Mais l'aube vivait dans mon coeur meurtri.

Seigneur !
Chasse mes peurs
Qui courent sur mes pas.
Moi, poussière sur terre,
Je reconnais mes fautes à moi.

Les sourds sont sûrs de T'entendre
Je Te remercie cent fois.
Mes péchés et mes fautes à prendre,
Bon Seigneur, donne-les-moi...

***

Můj Pane! Ještě aspoň chvíli
pobýt mi na té hříšné zemi přej.
Ulehči bolest, vrať mi síly
a duši rovnováhu dej!

Tou nocí,
kterou žitím zvali,
mé kroky za Tvým světlem šly.
Ač cesta býlím zarůstala,
mé srdce žilo svítáním.

Můj Pane, odežeň ten strach,
který mi stále v stopách kráčí.
Já, který jsem jen prachu prach,
přiznávám svoje viny s pláčem.

Budu Tě slyšet, třeba hluchý.
Vše stonásobně zaplatím.
Má provinění, hříchy, dluhy
odpusť mi, Pane slitovný...

НЯЎСЕДНАЕ ЛІСЦЕ...

Дадаўшы самоце восеньскай суму,
Ветравей насмешліва ў гурбы змёў
Лісце няўседнае вераб'ёў,
Апалае з вечнага дрэва шуму.

2004

FOGLIAME VIVACE...

Reso l’autunno ancora più triste
Il soffio di vento con un sorriso
Ha raccolto in un mucchio
Il fogliame dei passeri vispi
Caduto dall’albero di eterno rumore.

ПРЫЛЯЦЕЛІ...

Гэта з вятрыстае Верасовачкі
Прыляцелі сарокі ў двор
Яшчэ раз мне нагадаць,
Што ад хутара нічога не засталося.
І цвеляць з імі ляцець
Сароку з зялёным крыллем –
Бярэзіну растрывожаную.
А ёй ніяк ад зямлі
Не адарвацца...

2004

THEY HAVE COME...

From my windy Verasovachka
Magpies have come to the yard
To remind me once again
That there's no trace of the farm.
They are tempting the alarmed birch
To fly with them,
Tempting this green-winged magpie,
But it cannot tear away
From the ground...

На англійскую пераклала Алена Таболіч

ПЕРАЗІМАВАЛІ...

Красавік ступае нетаропкай хадой
Па ўзроўю,
Па ўзваллю,
Па хлуду.
Вераб'і купаюцца ў лужыне маладой,
Шчаслівыя да перапуду.

На вадзе на ўвесь рот
Смяюцца кругі,
Як гукі на карнавале.
У вераб'ёў ані крыўды, ані тугі –
Не лёталі ў вырай.
Тут зімавалі...

2005

THEY SPENT WINTER HERE...

April is walking, like a slow walker,
Across the ditches,
Across the heaps of rubbish,
Across the brush of the farm.
Sparrows are bathing in the fresh water,
They are happy in alarm.

On the water
Circles are laughing happily to show
That they are at the feast.
The sparrows feel neither offence nor sorrow –
They did not fly to warmer climes,
They spent the winter here, in the east.

ЖАЎРАНАК КАХАННЯ

Акраверш

Ашукаўшы злыя халады,
Ласкаю чаканага світання
Абнадзеіць сэрца назаўжды
Сонцакрылы жаўранак кахання.
Абляціць пажоўклы ліст журбы.
Колас шчырасці нальецца сілай.
Адляцець да зорнай варажбы
Лёс дазволіць роспачы абнылай.
Одум ціха ўкленчыць вышыні
Ў неабвечарэлым парыванні.
Слова дападзе да глыбіні.
Кожны дзень багатым святам стане.
Адгукнецца жаўранак кахання
Яснавітай далечы жадання...

15 лютага 2005

ALLODOLA D’AMORE

Aver imbrogliato il freddo feroce
La forza gradita di alba tenera
Assicurerà il cuore per sempre.
Sole in ali d’uccello d’amore che
Attorno la foglia ingiallita volò.
Colma la forza la spiga sincera,
A tristezza permette di volar via
La fortuna fino all’infinito stellato.
Ogni pensiero si inginocchia di fronte ad
Un impeto di sera ancora in ritardo.
Sentite parole profonde dal cuore
Come la festa sarà ogni giorno,
Aspetto il ritorno d’uccello d’amore
Incantato di lontananza di vogli**A**.

На італьянскую пераклала Кацярына Івановіч

РОКЬИЛЪ1 ЩАКИБО...

Анзе – зарагъуря хIилладил гегье,
Лъираби хIереноб кванлъидоб гIужил,
Абадаля бежур беккелъIал ракIвá,
СусукIигал кунчIоб милъилял рекун –
Азал керще гогьоб рокьилъI щакибол.
Къоралъобал кьIала бекъуха ххерас.
Анищабдал къеру къуватолъI бецIáс.
ЛъарчIIу дуб эртавха цIIвабдахар баъас.
Оделъер пикрабалъI кутакоб болъIас.
Ургъел – пашманлъерел мучулал боъá,
Сипат – суратолъIел кьере бечелъас;
Къисматил зебади зухIматяр ссорáс.
Анлъалъайдяб хIохьел хьвагIайдоб лъирулъI,
Яшелъихар талихI бегье бехьвалъIоб...

На карацінскую пераклаў Хізры Асадулаеў

DIE LIEBESLERCHE

Auf die Zärtlichkeit der Dämmerung hoffend,
Lügt und betrügt die Liebeslerche böse Kälte,
Aber tröstet für immer sonnig das Herz.

Schwermut fällt ab, wie ein vergilbtes Blatt,
Aehren der Offenheit füllen sich mit Kraft.
Kummer und Verzweiflung gestattet das Los,
An weite Sterne davon abzufliegen.
Liebe, Bedenken verneigen sich vor der Höhe,
Obwohl es im abendlichen Anfall still ist.
Und die Worte beugen sich der Tiefe nieder.
So wird der Tag zu einem reichen Fest.
Klar wird die Ferne von der Liebeslerche und
Antwort gibt den Wünschen mit Gegenliebe.
Ja, alles ist hier wörtlich, aber echt.

ALOUETTE D‘AMOUR

Ayant trompé les froids cruels,
La douceur à l’aube du jour attendu
Apportera l’espoir pour toujours
Sous l’aile ensoleillée alouette d’amour.
Alouette survolera la feuille jaune de tristesse.
Caressera un doux vent l’épi d’amitié.
Atteindra la sorcellerie astrale, ce qui est
Le don du destin pour un être attristé.
Obéira la méditation aux cieux
Une passion tourmentée jusqu’à ce jour.
Sa profondeur exprimera la parole.
Chaque jour sera la fête somptueuse.
Alouette d’amour me rappellera
Innocent et subtil sentiment d’autrefois,
Auquel je reste attaché, comme à toi...

На французскую пераклаў Леанід Казыра

恋のひばり

あくどい寒さの裏をかき、
黎明の待ちわびた愛撫が
暖かな希望で心を満たす。
燦々たる日差しに羽ばたく恋のヒバリ。
哀れ黄色い枯葉は舞い散る。
闊達な心は力強く実る瑞穂。
あやしき運命に導かれ
落胆の影は星の卜占を求めて飛ぶ。
厳かなる高みの夜なき激情に、
内気な迷いはひざを屈する。
その言葉は深淵の底に届くだろう。
かくて日々は豊かな祝祭に変じる。
憧れの糸の結ばれし
悠遠のかなたに
挨拶を返す恋のヒバリ。

ХОЦЬ НЕШТА...

Маміны вочы слухалі неба.
Маміны рукі чыталі луг.
Маміны ногі гадавалі дарогу,
Каб, па ёй ідучы няспешна,
Мог прачуць я і скеміць
Хоць нешта...

2005

AT LEAST SOMETHING...

The eyes of my mother listened to heaven.
The hands of my mother read meadows and fields.
The feet of my mother reared the road,
So that slowly walking on it
I could feel and grasp something
At least...

QUELQUE CHOSE AU MOINS...

Les yeux de maman écoutaient le ciel.
Les mains de maman lisaient la prairie.
Les pieds de maman formaient le chemin,
Par lequel je peux marcher aisément,
Comprendre et saisir...
Quelque chose au moins...

На французскую пераклаў Леанід Казыра

せめてひとつは。

母の目が空の音を聴いてくれた。
母の手が草原を読み解いてくれた。
母の足が旅路を占ってくれた、
ゆっくりと道を歩きながら、
私の耳が聴こえ、頭が働くように、
せめてなにかひとつはと。

ЖЫВІ!

У вечнасці след на ілбе
Ад пацалунка бяды.
З сабою нават сябе
Не забярэш туды.

Час –
Човен на быстрыні.
Намеры –
Салодкі дым.
Жыві ў сягонняшнім дні,
Каб заўтрашні
Стаў тваім.

2005

ŽIJ!

Na čele věčnosti zůstal šrám
po hrůzném políbení.
Možnost vzít s sebou něco tam –
dokonce sám sebe – není.

Čas
je člun letící po vodě.
Tvé touhy
jen sladký dým.
To pamatuj,
žij dnešním dnem,
aby byl zítřek tvůj.

На чэшскую пераклала Францішка Сокалава

МАЛІТВА МАТЧЫНА

Гаючыя словы малітвы Матчынай,
Якія Ён шаптаў перад сном,
Ісус паўтараў на крыжы,
Як на няўлоўнай мяжы
Між чорнай ноччу і белым днём,
Світаннем святое крыві пазначанай.
І ў кожным з нас нерастрачанай спадчынай
Жывуць, ратуючы нашыя дні,
Вяртаючы душы да вышыні,
Балючыя словы малітвы матчынай.

2005

MOTHER’S PRAYER

The healing words of Mother’s prayer
Were prior to the sleep He sighed,
When crucified, Jesus rehearsed
On the boundary
Between bright noon and dark midnight,
That can’t be versed,
With holy blood was marked that day.
In each of us, like heirship, stay
And live our spirit to unchain,
Return the souls to God again –
The wrenching words of mother’s pray.

ЗДАРАЛАСЯ...

Генадзю Бураўкіну

А здаралася на Беларусі,
Малацілі сноп на абусе,
Блін пяклі на лязе сякеры,
Праснакі ў рыдля на далані,
Толькі не выракаліся веры
Ды крывіцкай сваёй радні.
Косамі да цвярдых мазалёў
І мурог, і сівец касілі,
І няпрошаных маскалёў,
Бо чужой не кленчылі сіле.
Жарсць любіла каса-літоўка,
Што крамяная семнастоўка.
І панеў сабе ў Беларусі
Хлеб гасцям на бялёвым абрусе.

2005

IT WOULD HAPPEN...

It would happen in Belarus
That sheaves would be beaten on butt ends.
And pancakes, fried on the edge of an axe
And unleavened cakes – on the shovel's blade...
But they would never relinquish faith
And the origin of Kryvichans
Their hard horny hands would heap
Any grass and unbidden guests
Because they would never kneel before enemies.
The Lithuanian scythe, filled with passion,
Was like a tender teenage girl.
And bread, served on a white table-cover,
Was like the Master among all its guests.

***

Божа, паспагадай усім –
І магутнаму, і слабому,
І відушчаму, і сляпому,
Каб у згодзе жылося ім.

Божа, паспагадай усім –
Каб вайной не ішоў
Брат на брата,
Каб ржавела сякера ў ка́та,
Каб вячэраю пахнуў дым.

Божа, паспагадай усім –
Каб цяплелі пагляды людскія,
Каб у старца не кралі кія,
Нічыіх не кралі радзім.

Да любові, да чысціні,
Да святла, да святога ўлоння,
Усявышні, і заўтра і сёння
Заблуканыя душы вярні!

2005

***

Боже, поспівчувай усім –
І здоровому, і слабому,
І видющому, і сліпому –
Щоб у згоді жилося їм.

Боже, поспівчувай усім,
Щоби брат не повстав
на брата,
Щоб ржавіла сокира в ката,
Щоб вечерею пахнув дим.

Всім, Всевишній, поспівчувай,
Щоби приязню очі палали,
Щоб у старця посох не крали
І щоб рідний не крали край.

До священних джерел
буття,
До любові, до благостині
Поверни, Боже, завтра і нині
Бідні душі, що збились
з пуття!

***

Dieu, aie de la compassion pour tous–
Pour le fort et le faible,
Pour l’aveugle et le voyant,
Qu’ils vivent en consentement.

Dieu, aie de la compassion pour tous,
Que les frères ne se battent plus,
Que la hache du bourreau se rouille,
Que la fumée sent un souper doux.

Dieu, aie de la compassion pour tous,
Que les regards humains s’attendrissent,
Qu’on ne vole pas aux vieux leurs bâtons,
Qu’on ne vole la Patrie à aucun.

Vers l’amour, vers le silence, vers le jour,
Vers la sainteté,
Dieu, fais revenir les âmes perdues
En hiver comme en été.

***

Slituj se, Bože, nad všemi,
nad silnými i slabými,
vidoucími i slepými,
ať žijí ve shodě na zemi.

Slituj se, Bože, nad každým,
ať nejsou války
bratrů s bratry,
sekery zrezivějí katům
a večeří jen voní dým.

Slituj se, Bože, nade všemi,
aby jim pohledy roztaly,
aby hůl starci nebrali,
nekradli lidem rodnou zemi.

Ke světlu, lásce, čistotě,
do svého lůna přesvatého,
Nejvyšší vládce světa všeho,
vrať zase duše zbloudilé!

На чэшскую пераклала Францішка Сокалава

28 ЧЭРВЕНЯ 2004 ГОДА

Гэта лёсам пасланая
Ласка Тварца,
За якую душа
Вечна кленчыць гатова.
Ў Вечным Горадзе
З вуснаў Святога Айца,
Як з нябёсаў,
Пачуць беларускае слова.

Шмат забудзецца,
Счэзне, зніцее, міне.
А да скону запомніцца
Абавязкова –
Папа Рымскі
Добраслаўляе мяне.
І ў Яго як свая
Беларуская мова.

2006

28 GIUGNO 2004

A star in ginocchio è pronto
L'animo mio
Per il favore che
Il cielo mi ha mandato.
Nella Città Eterna
Dalle labbra di Padre
Come dal cielo
Sentire il bielorusso.

Tanto si scorderà
Sparirà, sfuggirà, passerà
Ma resterà in memoria
Senz'altro
Il Santissimo Padre
Mi benedice
Nel bielorusso come
In madrelingua.

На італьянскую пераклала Кацярына Івановіч

ТРЫПЦІХ ЧЫРВОНАГА КАСЦЁЛА

Айцу Уладзіславу Завальнюку

I

Чырвоны касцёл

З Чырвоным касцёлам на «ты»
Вятры,
Што лятуць з Бэтлеему.
І рупіць прачыстаму небу
Дзяліць з ім святло мілаты.

Гасподзь яго верніцы ў сон
Паслаў
Як абраз летуценны.
Імёны Сымона й Алены
Вяльмуе прарочысты кон.

Бажэе ў вяках небадол.
І душы жагнае трывога.
У цемначы тлуму людскога
Світае Чырвоны касцёл...

II

Не згінаючыся...

Нарог нашай памяці
Мусіць араць
Аблогу зніклівасці
Ў высілках лютых.
Каб прывіднай радасці
Ўслед пазіраць,
Прыходзім у стомлены свет
У пакутах.

Ля зорак спагадлівых
Грэецца лёс,
Для душ нашых звіць
Намагаецца путы.
Крыжовы шлях,
Што пракладваў Хрыстос,
Нанова для кожнага
Значаць пакуты.

І кожны зможа
Сябе знайсці,
Мець спадзеў,
Што Госпадам будзе пачуты,
Калі ён здолее
Ў гэтым жыцці
Прайсці, не згінаючыся,
Праз пакуты...

III
Нябёсы веры

Нябёсы веры
Трымаюць свет.
Знявер'е горбіцца валунамі.
Зямныя дні,
Як вясновы цвет,
Спадаюць,
Каб паўтарыцца снамі.

Нябёсы веры
У вышыню
Кіруюць годна
Думкі й пагляды.
І зорным зернем
Поўніць сяўню
Світанню рупліваму рады.

Вачэе мудрасць.
І слепне зло.
У хаце споведнай –
Насцеж дзверы.
І апранаюць душу ў святло –
Каб не азябла –
Нябёсы веры...

2006

THE TRIPTYCH OF THE RED CHURCH

I
THE RED CHURCH

The winds that blow from Bethlehem
Are familiar
With the Red Church.
The pure sky is in search
How to share its grace with them.

The Lord sent the believers straight
To sleep
Like a pensive icon.
The names of Alena and Symon
Are honoured by prophetic Fate.

The skyline becomes holy with years,
Anxiety crosses the souls with its mark.
The Red Church shows through the dark
Of the people's chaos...

II
WITHOUT BENDING

The plough-share of our memory
Has to plough
The wasteland of extinction
In severe efforts.
To follow the steps of visionary joy,
We come to this weary world
In torments.

Fate is warming itself
Near the sympathetic stars,
It is trying to bind our souls
With fetters.
The way to Calvary,
That was made by Christ,
Again means to everyone
Torments.

Every man will be able
To find his way.
And he is full of hope
That God will hear his prayers,
If he, during his lifetime,
Strives and manages
To endure, without bending,
All the torments.

III
THE HEAVENS OF FAITH

The Heavens of Faith
Support the world.
Disbelief stoops like a boulder.
Our days on Earth,
Like spring blossoms, have curled
Later to drop,
And again to revive in daydreams.

The Heavens of Faith
Send their views and thoughts
With dignity
To the heights.
They are glad to fill in
The dawn's baskets
With star-like seeds.

The wisdom is recovering its sight,
And the evil is growing blind.
In the house of confessions
The door is always open wide.
The soul is dressed in some kind
Of light, lest it should be chilly,
By the Heavens of Faith.

КАСЦЕЛЬНЫ ЗВОН

Шунічы Ямашыта

Ад жаху пякельнага
У Нагасакі
Час аніяк
Не мог далічыцца дзён.
Разгублены задыяк
Свае пераблытаў знакі.
Апраменены небасхон
Сцяўся і анямеў.
Гэта Гасподні гнеў
Паўтарыў
Над зняверанным светам
Касцельны звон,
Які адзін ацалеў
З усяго, што жыло і трывала
Тут.
Каб клікаць на Страшны Суд.
Каб нагадваць, што розум
Быць мусіць цвярозым.
Бо з апрамецця пакліканы,
Атам
Робіцца катам
Заклятым....

2006

CHURCH CHIMES

From the hellish terror
In Nagasaki
Time-insomniac
Could not count all the days.
The embarassed Zodiac
Had confounded its signs.

The overturned skyline
Shrank away and grew numb –
That was the Lord's wrath
Which repeated
The church chimes
That had survived
From all that once lived and lasted
Here.
To summon to the Doomsday,
To remind that the mind
Ought to be sound and sober.
Because, called out from the hell,
The atom
Is becoming a sworn
Executioner-phantom.

ZVON Z NAGASAKI

Od těch pekelných hrůz
v Nagasaki
čas už dále
nepočítá dny.
Zvěrokruh zmatený
si plete svoje znaky.
Obzor se rozsvítil,
ve křeči oněměv.
A Hospodinův hněv
zas bezbožnému světu ohlašuje
zvon kostelní,
jediný ze všeho a všech,
kterému bylo dáno zkáze uniknout,
aby zval všechny na Poslední soud
a varoval,
že dar rozumu byl lidem dán,
aby byl ovládán.
Neboť ten atom,
lidmi z pekel přivolaný,
může být potom
jejich zapřísáhlým katem
nečekaným...

На чэшскую пераклала Францішка Сокалава

教会の鐘

山下俊一に

長崎の
地獄の業火の後で
時間はもう
日々を数えることはできない。
十二宮は狂い乱れ
星座をとり違う。
被ばくした地平が
縮こまって声を失う。
神の怒りが
信仰なき世界に
幾度となく打ち鳴らす、
この地に
生きて在りしものすべてのうち

教会の鐘を打ち鳴らす。
最後の審判に召しだすため。
健全であるはずの理性を
思い出すため。
地獄から召されて
原子は
仮借なき
死刑を執行する。

MATER ARTIUM NECESSITAS

Генадзю Мацуру

Маці ўсіх мастацтваў – неабходнасць.
Неабходнасць рупіцца,
Каб жыць.
Неабходнасць змусіць верагоднасць
Да задумы плён прываражыць.
Неабходнасць звыклае з'іначыць,
Прыкарміць святлом,
Як птушак, дні.
У падкове
Смех вясёлкі бачыць,
Чуць у слове
Крокі цішыні.
Сцежка да раскутасці крывая.
Лёс здаўна
Скупы ў сваёй дзяльбе.
Мастака па-над сабой трымае
Неабходнасць выказаць сябе...

2006

MATER ARTIUM NECESSITAS

The Mother of all arts is necessity.
It makes great efforts
To survive.
Necessity can force probability
To make a cherished dream alive.

Necessity can change the habitual flow –
It will feed our days,
Like birds, with light.
In a horseshoe
It can see a rainbow,
And in a word,
It can hear the quiet might.

The path to freedom charges a high price.
Fate has always been
Stingy to share things from the shelf.
Necessity demands an artist's sacrifice,
If he is eager to express himself.

АПОРА

Пятру Васючэнку

Ад сэнсу маючы ключы,
З мілосцю мудрасць спалучалі
Шляхетнейшыя палачане,
Харобрайшыя крывічы.
Аблогу цемры аручы,
Карчы валілі без адхлання
Разважлівыя палачане,
Даверлівыя крывічы.
...Насуперак чужой начы
Вы наша нашчыце світанне,
Галіністыя палачане,
Рэліктавыя крывічы...

2006

THE SUPPORT

The noblest people Polachans,
The bravest of the Kryvichans,
Have never been lazy or senseless,
They combined wisdom and kindness.

The sensible people Polachans,
The most trustful Kryvichans,
In rooting out stumps were restless,
As well as in ploughing the siege of darkness.

You, rich in relatives, Polachans,
You, suriving strong Kryvichans,
In spite of cold nights you are awake
For us to draw nearer the day-break.

НЯБАЧНЫ...

Не магу
Ад сябе адагнаць тугу –
Сваячку бедаў і ведаў.
А тут яшчэ
Сабака суседаў
На ланцугу
Ёкатам зябкім якоча,
Тугой са мной
Падзяліцца хоча.
А мне і сваёй даволі.
Смялей, суседзе, брашы.
Можа, зробіцца
Весялей душы.

Нябачны ланцуг у волі...

2006

INVISIBLE...

I cannot
Drive away my sad thought –
It's a sister of knowledge and troubles.
And a neighbor's dog
On a chain doubles
Inexpressible sorrow
By its yelping
As if asking me
For some helping.
But all my attempts are in vain.
Come on, my dear neighbour, do bark.
It may take you away
From the dark.

Freedom is on an invisible chain...

На англійскую пераклала Вольга Гапеева

ЯК ПА СУХОМУ...

Дзень, як сын дачаканы, падрос.
Ціша стому вярнула дадому.
І ступаў малады Хрыстос
Па вадзе, як па сухому.

Тыя, што над вадой
І ў вадзе,
Ўсе нямелі ў нябесным здзіве,
Ведалі,
Гэта Сейбіт ідзе
Сеяць душы
На горкай ніве.

Досвітак загараўся і гас.
І рабіліся блізкімі далі.
Хвалі ўрэшце дагналі час
І Хрыстовы сляды захавалі.

Ростань выкне вініць успамін.
У сустрэчы сцежка крывая.

Калі Госпаду верыш, як Сын,
Дык цябе і вада трымае...

24 лютага 2007 г., рэанімацыя

AS IF IT WAS LAND...

The day, like the long-waited son, had grown.
The quiet had returned fatigue, and
Young Christ was walking alone
On the water, as if it was land.

The people above and
In the water
Stood dumb in heavenly surprise,
They knew
Souls would be sown by the Sower
On the sad cornfield
Under the skies.

The dawn broke out and then died out.
And the distant expanses became close.
The waves caught up with the time, no doubt,
And kept the footsteps of Christ safe.

Parting blames memoir for what it has done.
The path of the meeting is crooked.

If you have faith in the Lord, like the Son,
Even by water you will be supported...

COME SULL'ASCIUTTO

La giornata si allungò
La stanchezza tornò a casa
Cristo giovane camminò
Sulle acque – sembrava strada.

Tutti quelli
attorno a lui
tacquero:
che stupore celeste!
Seppero:
sparse le anime Lui
su quel campo
non fertile, triste.

La distanza si avvicinò
Nacque e morì l'aurora
Ecco quell'onda che arrivò
Serbando le orme del Salvatore.

All'incrocio appari tu
I ricordi non danno tregua
Ma c'è Gesù con la sua virtù
E cammini sull' acqua tranquillo.

На італьянскую пераклала Надзея Кайроні

COMME S'IL MARCHAIT PAR TERRE

Le jour a grandi comme un fils désiré.
L'aube s'allumait et s'éteignait à son temps.
Le silence a fait revenir la fatigue chez elle.
Devenaient proches les lointains.

Le jeune Jésus sur l'eau marchait.
Les ondes ont rattrapé enfin l'heure.
Comme s'il marchait par terre sous le ciel.
Elles ont caché les traces du Fils du Seigneur.

Ceux qui étaient au-dessus
Le carrefour accuse la mémoire.
Et dans l'eau
Le sentier des rendez-vous est tortueux.

Devenaient muets d'étonnement ,
Ils comprenaient
Si tu crois à Dieu comme son Fils croit
Que c'était le Semeur
L'eau te tient sur son plateau brumeux.
Qui allait semer les âmes
Sur un triste champ.

ШЧЫРАСЦЬ

Але Сакалоўскай

За шчырасць
Толькі жарсць адна
Шчырэйшая
На гэтым свеце.
Жыццё нагбом –
І піць да дна!
Каб быць
У лёса на прыкмеце.

Згубіцца
Ў зманлівым жыцці,
Не чуць нічога
І не бачыць.
Пасля
Сябе ў сабе знайсці
І жарсці
Шчырасцю аддзячыць.

На неадступныя гады
Звяртаць увагу
Не жадае,
Бо пані Шчырасць
Заўсягды
І гожая і маладая!

15 лютага 2007

CANDOUR

Only passion
Is more sincere
Than sincerity
In this awful life.
We're in declining years –
Drink to the dregs. You hear?
To be noticed
By the fate which is rife.

To get lost
In this tricky life,
Neither hear
Nor see anything.
Later
To find yourself in strife
And to thank passion
For everything.

She doesn't wish
To pay attention
To persistent years,
'Cause Lady Candour
Is always young,
Her beauty moves to tears.

На англійскую пераклала Алена Таболіч

OFFENHERZIGKEIT

In dieser Welt ist
Nur die Leidenschaft
Am offenherzigsten.

Das Leben ist wie
Ein geneigtes Glas –
Man muss es
Bis zur Neige trinken!
Dann kann das Schicksal
Uns überall erblicken.

Man fühlt sich immer
Im trügerischen Leben
Ganz schnell verloren,
Und auch nichts sehen
Und auch nichts hören.

Dann muss man sich
In sich selbst mal finden
Und der Leidenschaft,
Wie es sich gehört,
Von ganzem Herzen danken.

Die unentwegten Jahre
Wünscht die Offenherzigkeit
Ganz und gar nicht zu beachten,
Denn man hat sie nach wie vor
Jung und geeignet zu betrachten.

CORDIALITÉ

Sur cette terre
Il n’y a que la cruauté
Se retrouver après
Qui est plus sincère
En soi que la cordialité.
Et remercier cordialement
Boire la vie
La cruauté hideuse.
Jusqu’à la lie !
Etre noté
Elle ne fait pas attention
Par la destiné.
Aux années
Pressantes
Puisque la Cordialité en personne
Se perdre
Est une belle et jeune passante.
Dans une vie trompeuse,
Ne rien sentir,
Ni ne voir.

ПЫТАННЕ

сабе

Каму патрэбны мае радкі,
Мой шэпт салодкі,
Мой лямант горкі?
Прыцьмелі зоркі,
Прыселі ўзгоркі.
Зямлёй зрабіліся землякі.

Адно рака забыцця цячэ,
А дно глыбее ў яе штохвіліны.
Лёс абяцаў мне
Даць мёд чмяліны,
Які ніхто не спытаў яшчэ.

І травы й кветкі ўсе дацвілі.
Зніцелі цені
Цемры ў дагоду.
Тым і жыву,
Што чакаю мёду.
Чаму ж злянелі мае чмялі?..

2007

A QUESTION

to myself

Who needs my lines of poetry,
My delicate whispers,
My bitter wailings?
The stars have mouldered,
The hills have lowered,
My friends have turned to dust.

Only the river of oblivion keeps running,
And the bottom is growing deeper.
The Fate promised
To give me a bumblebee's honey,
That nobody has yet asked for.

Herbs and flowers have withered
Shadows have gone away
To flatter the darkness.
I am still living and
Waiting for honey.
Why have bumblebees grown so lazy?

На англійскую пераклала Алена Таболіч

МАМІНА СЛОВА

І на пачатку Слова было,
І слова было ад Мамы.

Маміна слова
Мне свет гадавала.
Анёл далікатны самы
Браў слова маміна пад крыло,
Каб на яго
Ні дажджынкі не ўпала.

Мамiным словам
Малюся й хварэю,
Мамiным словам
Баюся й смялею.
Мамiным словам
Жыву!

2007

MOTHER'S WORD

In the beginning there was a Word,
And there was a word from Mother.

Mother's word
Taught me to weep and to sing.
The most delicate angel
Took Mother's word under the wing
Lest no drop of rain
Could fall on it.

With Mother's word
I pray and suffer from pain.
With Mother's word
I get stupid and sane.
With Mother's word
I keep on living!

На англійскую пераклала Алена Таболіч

МОВА КАМЯНЁЎ

З усіх забытых
І замоўклых моў
Трывае толькі
Мова камянёў.

Яна яднае
Змрок і чысціню.
На ёй стагоддзі
Думаюць глыбінна.
На мове камянёў
Упершыню
Загаварыла ўпартая лавіна,

Каб счысціць
З ранішняй зямлі датла
Праклён прадоння
І людское смецце.

Спачатку
Мова камянёў была.
Пасля –
Маўчанне ў стомленым Сусвеце.

2008

THE TONGUE OF STONES

From all forgotten,
Now silent tongues,
Only those of stones
Are alive, though not young.

They unite
All that is light and dark.
Ages have thought in them,
Their thoughts are deep and blanch.
The tongues of stones
Were the first mark
Of the obstinate avalanche.

To clear off
The dawning earth's bones
The human rubbish
And the chasm's curse,

First there was
A tongue of stones.
Later –
Silence in the worn-out Universe.

На англійскую пераклала Алена Таболіч

ТАКСАМА...

На пні спілаванай яліны,
Амаль заімшэлы, сяджу.
Плывуць успаміны.
Маўчаць аблачыны.
Спякота чакае дажджу.

Не хоча прамень забывацца,
Што быў нядаўна агнём.

...І гэта таксама праца –
Паціху рабіцца пнём...

2008

PURE...

Sto seduto sull'abete segato
Quasi fossilizzato pure io.
Veleggiano ricordi.
Tacciono nuvole.
Il caldo aspetta la pioggia.
Il raggio non vuole scordarsi
Che era da poco fuoco.
....Pure questo è un lavoro
A poco diventare un ceppo.

***

Я забыўся,
Як бульба цвіце
Безнадзейнадаверлівым цветам.
Як Пярун,
Развітаўшыся з летам,
Кленчыць кожнай зялёнай вярсце.

Я прыглух у чужой тлумаце.
Цішыня
Мне ўжо стала сакрэтам.
Пяўся
Паразумецца са светам,
А забыўся,
Як бульба цвіце...

2009

***

I’ve forgotten
How potatoes blossom
With their hopelessly naïve flowers,
How Thunder,
Having said goodbye to the summer showers,
Stands kneeling before each milestone.

I’ve become deaf in this alien chaos.
Silence
Has turned into secret towers.
I tried to learn the world powers,
But forgot how potatoes blossom.

На англійскую пераклала Алена Таболіч

***

Ich hab’ schon seit langem vergessen,
Wie hoffnungslos und vertrauensvoll
Die Kartoffelblüten aussehen.

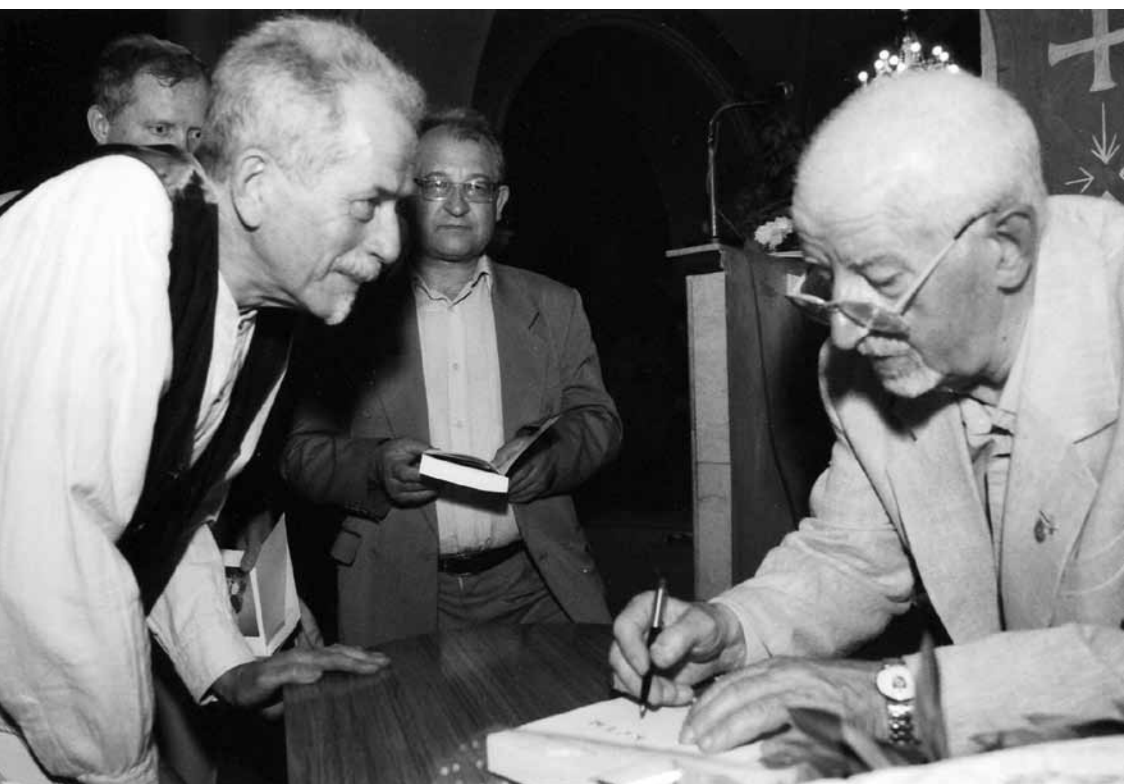
Wie der Donner, der vom Sommer
Schon Abschied genommen,
Jede grüne Werst anfleht.

Die Stille ist schon für mich
Zum Geheimnis geworden.
Im fremden Heidenlärm hab‘ ich
Mein Gehör halb verloren.

Ich versuchte mal,
Mich mit der Welt zu verstehen.
Dabei habe ich vergessen,
Wie die Kartoffelblüten aussehen.

З Андрэем Вазнясенскім і Васілём Быкавым. 1996 г.

З Сяргеем Панізнікам і Анатолем Вераб'ём.

З Карласам Шэрманам. 2001 г.

***

Люляюць старыя яблыні
Яблыкі,
Як унукаў.

Люляе блізкае неба,
Як унучак,
Зоркі.

Дзядуля-час
Маўчыць і ведае,
Што вечны
Толькі ён...

2009

***

The old apple trees are swaying
Apples
Like grandsons.
The nearest skies are swaying
Stars
Like granddaughters.
The Granddad-Time
Is silent – He knows
That only He
Is eternal...

ПАДЗЯКА

Айцу Уладзіславу Завальнюку

Слова пастыра душ людскіх
Запрасіць можа
Нават зоры
Спаднябесіць зямныя прасторы,
Рух ракі
Разняволіць ад крыг.

Рух ракі,
Што цячэ праз вякі,
Наталяючы смагу веры.
Ў хаце вечнасці
Вузкія дзверы
І грахоў цяжкія замкі.

Усятрымцу
За кожны міг,
Поўны ўкоптур
Жыццёвага смаку,
Вучыць,
Як узносіць падзяку,
Слова пастыра душ людскіх.

2010

GRATITUDE

The word from the pastor of human souls
Is able to invite
Even the stars
To raise the globe's expanse to the heavens,
To make rivers
Free of ice floes.
The rivers' flow,
That began ages ago,
Slakes our thirst for faith.
Doors to Eternity
Are narrow. Like sinful foes,
Heavy are their locks.
I wish the pastor
For his every deed
Plenteous pleasures in life
The pastor's word
Teaches us
To send gratitude to God.

На англійскую пераклала Алена Таболіч

DER DANK

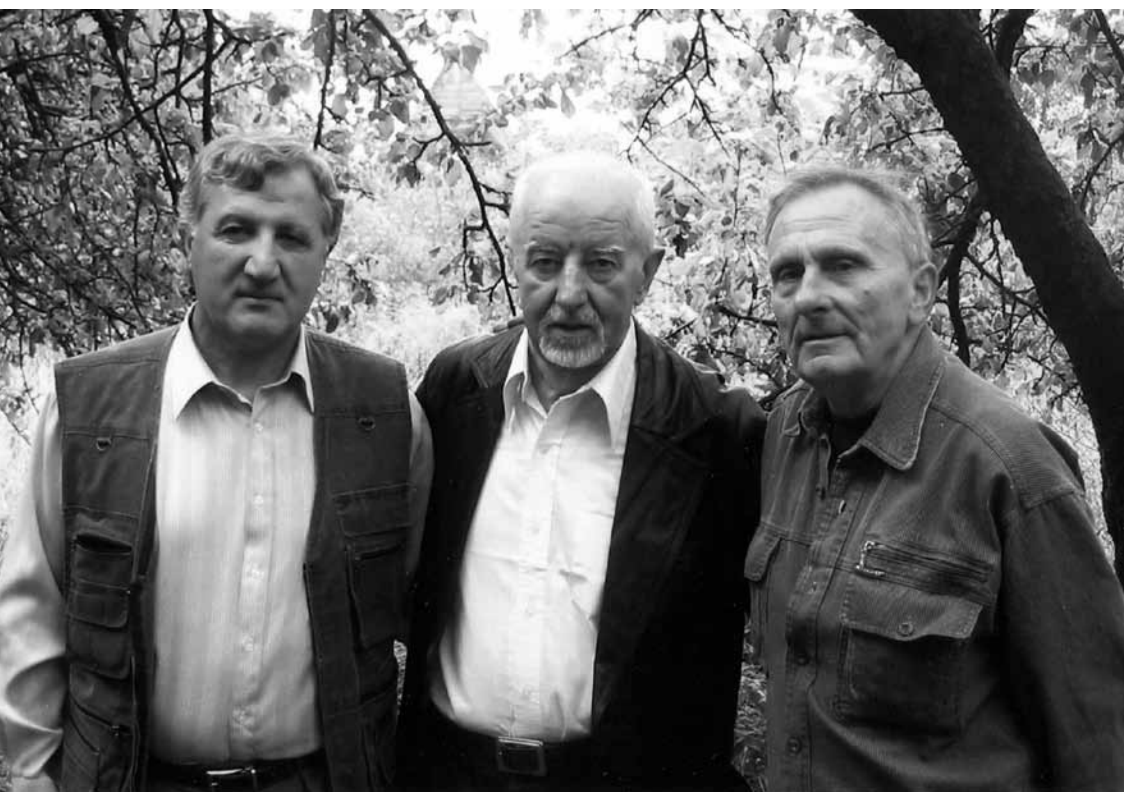
Das Wort des Menschenseelenhirten
Kann sogar die Sterne erbitten,
Den irdischen Raum
In den Himmel zu heben
Und den Lauf eines Flusses
Von Eisschollen zu befrein.

Den Lauf des Flusses,
der in Jahrhunderten fließt
und den Glaubensdurst stillt.
Im Hause der Ewigkeit
Sind alle Türen schmal
Und der Sünden Schlösser
Sind auch sehr schwer.

Wie man den Dank dem Allmächtigen
In den Himmel heben kann
Für jeden Augenblick,
der vom Lebensgeschmack
Ganz überfüllet ist.
All das lehrt das Wort
Des Menschenseelenhirten.

Злева направа: Гай Пікарда, Лёля Міхалюк, а. Аляксандр Надсан, Рыгор Барадулін, Вера Рыч, Вальдэмар Калінін. Лондан, Бібліятэка Францішка Скарыны. 1998 г.

З Ганадам Чарказянам і Валянцінам Тарасам. 2003 г.

З Хізры Асадулаевым. 2008 г.

***

Толькі калі пішу,
Дыхаю і жыву я.
Слухаючы душу,
Лечу сваю галаву,
Зношаную,
Сівую.

Раю пачуць святло
Думкам –
Заспанным совам.
Адно баюся,
Каб не было
Сорамна
Перад словам...

2010

***

Ce n'est que quand j'écris
Que je respire et vis.
Ma tête fatiguée,
Je la guéris
En écoutant
Mon âme.

A mes pensées –
Chouettes endormies. –
Je conseille de sentir la lueur.
Avoir honte
Devant la parole,
J'en ai peur...

***

Песня пеўня.
Серп маладзічка.
Годная шляхцянка
Брукаванка.
Тая ж
Тумановая фіранка.
Гулкая гамонка малатка.

Болей да спадобы
Малатку
Дах даладжваць,
А не дамавіну.
П’ю,
Пакуль не выпрастаю спіну,
Роднае паветра па глытку...

2010

***

Songs of the cock,
The sickle of the moon.
The worthy ladylike
Cobbled street.
The curtain,
Veiled with mist.
The resonant voice of a hammer.

The hammer
Would rather
Repair a roof
Than make a coffin.
I drink
My native air sip by sip
Until I quit this world.

ЛЯ ГРУБКІ

Прысмерак
З вакон не зводзіць вачэй.
Прыпамінамі
Грэюцца выпадкі.
Каб з палону
Ўцячы хутчэй,
Дровы ў грубцы
Гараць навыперадкі.

Распранаецца цішыня.
Дым-начлежнік
Аж душыцца пыхаю.
У расчуленага агня
Барада гарачая
Дыхае...

2010

NEAR THE STOVE

Twilight
Is staring at the windows.
Happenings
Are being warmed by memories.
To escape from prison,
As soon as possible,
Birch logs in the stove
Are burning. Who is quicker?

The calm is taking off its veil.
The visitor-smoke
With arrogance is choking.
The hot beard
Of the excited fire
Is breathing...

МАЛІТОЎНАЯ ПРОСЬБА ВАЛЯНЦІНЫ

Існы і ўвысі і доле,
Анёле,
Хай твае багавейныя крылы
Атуляць
Замроеныя небасхілы
Босай душы.
Цёплым снегам
Прыцерушы
Балючыя раздарожжы.
Хай прыцьмеецца
Позірк варожы.
Хай, як нядзеля святая,
Надзея світае.
Не пакідай без апекі
Жыццёвы сон.
Даверлівасць дзён
Не аддавай
У прыгон небяспекі
Ніколі.
Просьбу маю пачуй,
Анёле.

2010

VALIANTSINA’S PRAYER

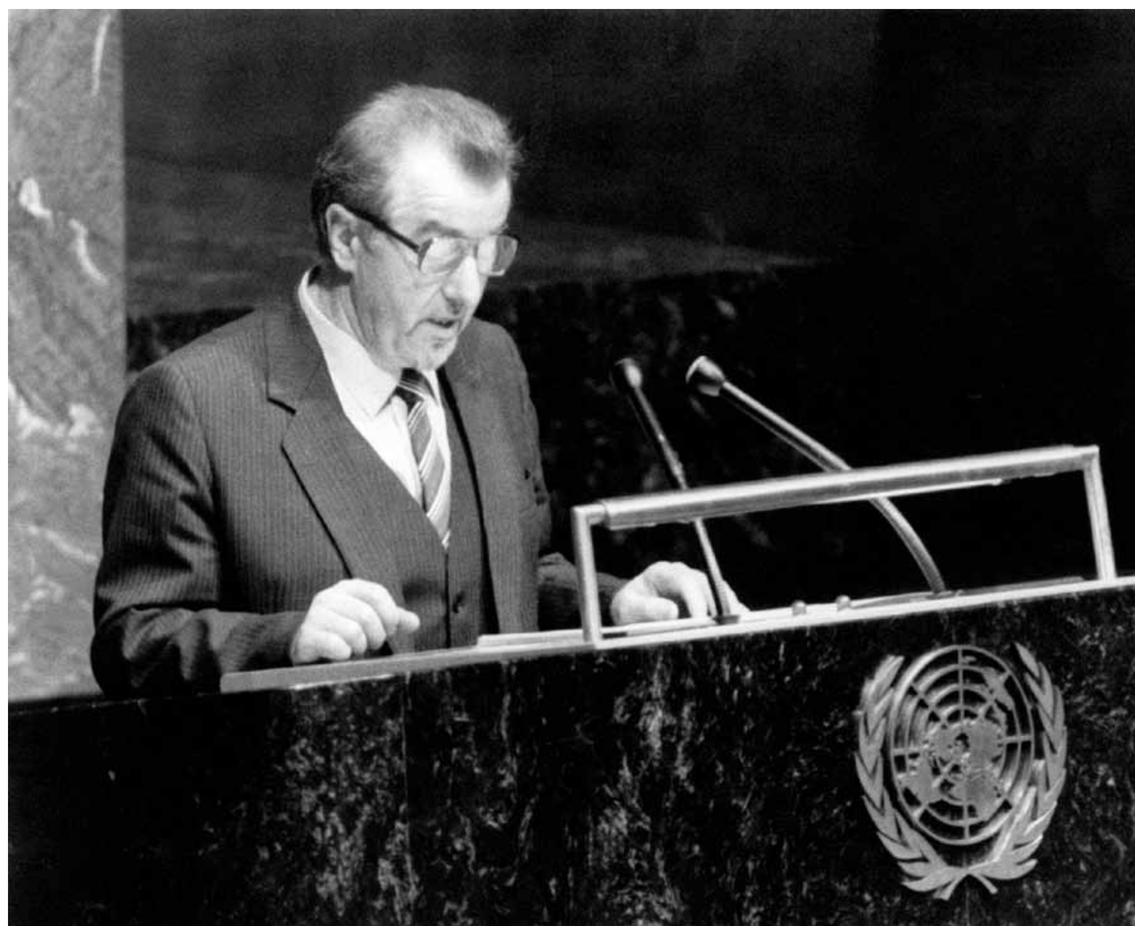
Dear Angel,
Living in Heaven’s cradle,
Let your blessed wings
Shroud and save
The pensive strings
Of my poor soul.
Cover with snow
Which will warm and console
My painful days and ways.
Let my enemies’ glance
No longer hostile stay.
Let my hope, like Holy Sunday,
Start dawning today.
Never leave without care
Dreams of my life,
Never give my naïve days
To dangers of serfdom that scare.
Do please hear my request,
Dear Angel!

На англійскую пераклала Алена Таболіч

VALJANZINAS GEBETBITTE

Wahrhaft bist du, mein Engel,
In dem Himmel und auf Erden.
Mögen deine göttlichen Flügel
Das träumerische Himmelsgewölbe
Der barfüßigen Seele ergreifen.
Bestreue mit warmem Schnee
Leidende Scheidewege.
Möge der feindliche Blick
ein wenig crlöschen.
Möge die Hoffnung,
wie der heilige Sonntag,
Wieder taghell werden.
Lass nicht ohne Obhut
Den Traum des Lebens.
Lass die Zutraulichkeit der Tage
Nie in der Unfreiheit der Gefahr.
Erhöre meine Bitte,
mein Engel.

На нямецкую пераклаў Васіль Ермаловіч

На XXXIX сесіі Арганізацыі Аб’яднаных Нацый. 1984 г.

На ўручэнні вышэйшай узнагароды Латвіі ордэна Трох Зорак. 1998 г.

З чытачамі. 90-я гады

***

Азяблы вецер
У чыстым полі
Шукае
Цяплейшую долю.
А доля,
І гэта засведчыць крыніца,
Не мае сама
Да каго прытуліцца...

2011

***

Un vent gelé
En ras campagne
Cherchait un sort meilleur.
Et le sort,
La source vous en témoigne,
N'avait personne
Chez qui se réfugier
A cette heure.

***

Крыж
Памкненнямі ўпёрся ў неба.
Раскінуў рукі
Абсяг абхапіць.

Непрыкметна ў зямлю ўрастае,
Мройліва спадзеючыся
Зноў зашаптаць лістамі...

2012

***

La croix
Aspire au ciel.
Elle déploie ses ailes
Pour embrasser l’espace.

Imperceptiblement
Elle s’enracine,
Rêveuse, en espérant
Entendre chuchoter ses feuilles
Encore longtemps.

***

Усё паўтараецца на зямлі.
Руплівасць корміць
Галодную стому.
Няўтульнае самае –
Гэта калі
Ты больш не патрэбны
Сабе самому...

2012

***

Tout se répète sur terre .
Le souci nourrit
La fatigue affamée.
Le pire
C’est quand
Tu es inutile
A toi – même...

ПРЫСВЯЧЭННЕ

Той край
Не проста край зямлі,
А цэнтр Сусвету.
Там некалі мяне знайшлі,
І дату гэту
На камені сівы груган
Накрэсліў дзюбай.
Там песціў цішыню туман,
Як перад згубай.
На лічбы
Там загадваў нуль,
Яго якая?
Там цень збянтэжаны
Дасюль
Мяне чакае...

2012

DEDICATION

That land,
That unusual land on Earth,
Is the centre of my universe.
There, I was found years ago,
And a grey raven
Scrawled the date of my birth
With its beak on the stone.
As if before a loss on woe
There peace was babied by mist.
The zero would like to know
What number was next
On the list.
There, a shadow, chary and wary,
Is still
Waiting for me...

На англійскую пераклала Алена Таболіч

***

Глухою, неразбуджанаю пушчаю
Спакусы атачаюць на зямлі.
Душа ўзнікае зоркаю відушчаю.
Грахі дымяць чарней, чым вугалі.

Каб вераломнасцю не аскароміцца,
Каб ад балота здрады адысці,
Павінна помніць пост душа-паломніца
І светлай да Ўсявышняга ісці...

2013

***

Dans des forêts épaisses ensommeillées
S’installent sur terre des tentations.
En étoile voyante l’âme disparaît.
Les péchés fument plus noirs que le charbon.

Pour ne pas être félonne,
Pour quitter le marais stagnant de trahison,
L’âme doit observer le jeûne
Et partir éclairée vers le très Haut.

***

Бясконцасць
Векавечыцца ў жыцці.
Бяздомнай,
Ісціна блукае ў свеце.
Знайсці, каб страціць,
Страціць, каб знайсці.
Балюча
Вернасць давярае мэце...

2013

***

L’infini
Est éternel dans la vie.
La vérité vagabonde
Sans feu ni lieu
Dans le monde.
Trouver pour perdre,
Perdre pour trouver.
La fidélité
Est en difficulté
Avec la raison.

***

Агонь глядзіць на дрэвы –
Бачыць дровы.
Адлезе ў снезе
Сніцца крыгалом.
На хутары маленства
Дрэмлюць совы.
Вятрак пагрэўся ў смак
З адным крылом.

Я цішыню
Даверу крыгалому.
Сівому ветраку
Падам руку.
Знянацкаму,
Дам тэлеграму грому,
Каб не спалохаў
Сонную раку.

2013

***

Le feu regarde les arbres –
Mais il voit du bois.
C’est d’un débacle que le dégel
Rêve sous la neige.
Dans le village de mon enfance
Sommeillent des hiboux blancs.
Un moulin à une aile
S’est réchauffé à son aise
Au débacle mourant.

Je vais confier le silence.
Et je tendrai ma main
Au vieux et grés moulin.
Je vais envoyer un télégramme-éclair
Au brusque tonnerre
Pour qu’il ne fasse pas peur
Au fleuve rêveur.

***

Ты вярнула мяне з забыцця,
Утрапёная Ала.
Непаўторных такіх
У зямнога жыцця
Засталося да здзіву мала.
Мне сустрэць цябе
Пашанцавала.

P.S
Хай яшчэ
Пачакае куцця...

15 лютага 2013

***

You have brought me back from oblivion,
You, passionate Ala,
In this world
Souls like you, Ala,
Are surprisingly few.
I am lucky
To have met you, Ala.

P.S.
Let a funeral repast
Wait for me...

***

Mi hai tornato da smemoratezza
Appassionata Ala.
Nel viaggio terreno
Così irrepetibili
Sono rimaste poche.
Beato io che t'ho
incontrata.

P.S. Mi aspetti ancora
La kutia.

***

Du gewannst mich, angebetete Ala,
Aus Vergessenheit wieder.
Auf Erden sind solche Einmaligen
Erstaunlich wenig geblieben.
Ich hatte Glück im Leben,
Dich einmal zu treffen.

P.S. Möge der Heilige Abend
noch warten...

***

Ma passionnée Ala,
C’est grâce à toi
Que je suis sorti
De l’oubli.
Il y a peu de pareilles à toi
Dans cette vie.
Quelle chance
De t’avoir rencontrée.

P.S. Que le repas funéraire attende
Mon décès.

З унучкай Дамінікай і жонкай Валянцінай. 2009 г.

З землякамі. 90-я гады

У Дудутках. 2002 г.

***

Жыць як апошнім днём,
Адужаўшы знямогу.
Патушаным агнём
Свяціць сабе дарогу.

Дарогу, што вядзе
Ў даўняе зніканне,
У плыткае пытанне,
Паром вяртання
Дзе?..

2013

***

To live as if the last day
Has come after prostration.
To dimly light my own way
With dead fire vibration.

The way
That leads towards
The bygone fading,
The taking-me-home ferry
I wonder,
Where it is?..

МАЛЬБА

Неба – трывалая столь.
Марна стараецца люць.
Госпад!
Ачалавеч мой боль,
Свойскі мой страх збязлюдзь!

22 лютага 2014 г.

ENTREATY

The sky is a solid ceiling.
The fury's efforts are vain.
Oh Lord!
Humanify my suffering,
And make me fearless again!

PRIÈRE

Le ciel est un solide plafond.
En vain la cruauté sue sang et eau.
Seigneur!
Rends humaine ma douleur,
Efface ma peur devant la mort.

На французскую пераклала Ніна Дзябольская

Псальмы Давідавы

Хай у далоні пляскаюць рэкі...
Псальм 97:8

На даланях у рэкаў
Няма віны,
Рэкі нічога нікому не вінны.
На даланях у рэкаў чаўны,
На даланях у чаўноў
Дамавіны.

Дамавіны ў далонях
Няволяць час,
У рэкаў з далоняў
Сплываюць аблокі.
З далоняў поймаў,
Адбыўшы папас,
Узлятае смутак глыбокі.

І калі ганец прынясе
Дасвеццю радасныя навіны,
У далоні пляскаць усе
Будуць
Не таму, што павінны.

Хай у долоні плещуть ріки
Псальма 97:8

На долонях ріки немає вини.
Ріка нічого нікому не винна.
На долонях ріки човни,
На долонях човнів – домовини.

Домовини в долонях неволять час.
З долонів заплави,
На яких його час пас,
Глибокий смуток злітає.

І коли принесуть гінці
Світанню веселі новини,
У долоні плескатимуть усі
Не тому, що повинні.

Няўжо не ўрымсцяцца беззаконнікі,
якія народ мой ядуць, быццам хлеб?
Псальм 13:4

Прыхадні разяваюць галодны рот,
Раскашуецца распуста й песта.
Як жытні хлеб,
Усе ядуць мой народ,
А ў дзяжы падыходзіць
Вясёлае цеста.

І з цеста пячэцца трывалы хлеб,
Якому на абрусах вельмавацца.
Снапы малоціць чужацкі цэп.
Хлеб спажывае халодная праца.
Ды чужакоў аднойчы змяце
Вецер цярпення маўклівы,
Бо дужы.
І ўзыдзе
Наш каравай на куце,
Асвеціць нашыя сасмяглыя душы.

Невже не вгамуються ті, хто чинить беззаконня,
хто народ мій їсть, як хліб?
Псальма 13:4

Хижацький, чужацький рот
Не стуляється, розбещений.
Їдять вони, як хліб, наш народ,
Хліб, спечений в нашій печі.

З веселого тіста веселий хліб
На обрусі б нашім пишався.
Але в нашім полі молотить сніп
Їхня холодна праця.

Колись хижаків-чужаків зметуть
Вітри мовчазні, терпливі, бо дужі.
І зійде наш хліб, і посяде наш кут,
І осяє наші зболені души.

Бо ў смерці няма пра Цябе памятання:
у магіле хто Цябе славіць будзе?
Псальм 6:6

Слаўлю Цябе
І жыву я Табой,
Госпад,
А смерці гэта няміла.
Толькі не можа
Вечны спакой
Даць мне сырая магіла.

Твой неспакой
Не пакіне мяне,
Ён у душы не загіне.
Твой неспакой
Цішыню прыхіне,
Жыціме ў мёртвай даліне.

І дамавіны глухая турма
Страхам душу не стрымае.
Будзе душа мая
Славіць сама
Госпада,
Нават нямая.

Бо в смерті нема пам’ятання про тебе,
хто ж славитиме тебе в домовині?
Псальма 6:6

Славлю тебе я, живу тобою.
Але смерті теє немиле.
Проте вічного супокою
Не дасть мені вогка могила.

Господи, твій неспокій мене
Не покине, в душі не загине.
Тишу смерті він сколихне
І в смертній долині.

Не скує домовина-тюрма
Страхом мою душу.
Душа тебе славитиме сама,
Славитиме, навіть німа,
Глуха й невидюща.

Высахла ад маркоты вока маё,
пастарэла яно праз маіх ворагаў.
Псальм 6:8

Бачыць далей маладое вока,
Вока старое глядзіць глыбей.
Ранняя вестка, як тая сарока,
З лесу хутчэй ляціць да дзвярэй.

Позняя вестка, як тая варона,
Глуха чарнее на голым суку.
Поўніцца вока старое бяссонна
Смуткам,
Як поўня на скразняку.

Высахнуць цяжка воку,
Як мору,
Толькі калі высыхае яно,
Здасца прадонным
Галоднаму гору,
Ціхаму небу пакажацца дно.

Висохло з горя око моє,
Постаріло воно з-за моїх ворогів.
Псальма 6:8

Молоде
Бачить далі око.
Глибше
Бачить око старе.
Рання звістка, мов та сорока,
З лісу вмить домчить до дверей.

Звістка пізня, мов та ворона,
Глухо чорніє на голій сосні.
Повниться око старе безсонням,
Наче повня в пустелі нічний.

Око сохне довго, як море.
Та коли висохне врешт і воно,
Прірву побачить голодне горе.
Тихому небу відкриється дно.

Вычарпалася ў скрусе жыццё маё і
леты мае ў стагнотах...
Псальм 30:11

Прыгоршчамі маладзіка й веташка
І даланёю поўні
Вычэрпвае дні мае скрухі рука,
Дапаўшы да апошняе схоўні.

Вычэрпвае,
Як з чаўна ваду,
Вычэрпвае й дно выскрабае.
Я следам за ценямі дзён іду.
Вярнуць іх надзея слабая.

Спяшаюцца цені,
Знікаюць яны,
Не ведаючы ляноты.
І застаюцца са мною адны
Скруха мая ды стагноты.

Вичерпалося в скрусі життя моє
і роки мої в стогоні.
Псальма 30:11

Пригорщами молодика
І долонею повні
Вичерпує дні мої скрухи рука
Уже з останньої сховні.

Вичерпує до самого дна
І дно вишкрібає.
Іду я за тінню дня,
Тінню, вже ледве бачною.

Квапиться тінь, поспішає вона,
Не знаючи стоми.
І зостається зі мною сама
Скруха моя і стогін.

Дзень дню перадае слова, і ноч
ночы адкрывае веды.
Псальм 18:3

Ноч з галавы,
А дзень жыве з вачэй,
Ноч грэшна бавіць час,
А дзень пацешна.
Ноч думае,
А дзень сабе хутчэй
Стараецца ўсё выгаварыць
Спешна.

Дзень перадаць
Наступніку свайму
Спяшае недамоўленае слова,
Сэнс грэецца ля зорак
І таму
На долы абніжаецца часова.

Як ні шапчы,
Як крычма ні крычы, –
Сэнс рэдка адгукаецца на словы.
І веды ноч перадае начы,
А ў ведаў зірк
Прыхмарана суровы.

Як не сляпы,
Той зірк убачыш ты.
Калі й сляпы,
Адчуеш зірк душою.
Відушчым зробішся ад віднаты,
І станецца сваім табе чужое.

День дневі переказує слово, і ніч
ночі відкриває віди.
Псальма 18:3

Ніч з голови живе.
День живиться із віч.
Ніч – темний гріх.
А ніч – ясная втіха.
Таємну, довгу думу дума ніч,
День виговорюється спіхом.

Наступникові квапиться свому
Недоговорене договорити.
Сенс гріється побіля зір. У тьму,
На землю сенс спускається лиш зрідка.

Сенс, живучи біля високих зір,
Нечасто озивається на слово.
Ніч ночі відкриває віди. Зір
Тих видів – хмарний і не многомовний.

Як не сліпий, зір відів бачиш ти,
Якщо сліпий, його душею чуєш.
Видющим робишся од видноти.
І вже нема світів для тебе чужих.

Ненавіджу шаноўцаў
марных ідалаў...
Псальм 30:7

Шаноўцы марных ідалаў,
Яны
Шануюць больш сябе
Ды свой дастатак.
І гневу халастыя перуны
Абрынуць любяць
На астатні статак.

На тых,
Што не паспелі дапаўзці,
Каб з ідалавых жалабоў
Напіцца.
У масць лыч да лыча,
Поўсць да паўсці.
Хвалу ўздаюць
Лявіца ды правіца.

Растануць ідалы,
Як тая мга,
І зменяць хваласпеў на момант
Плачы.
І ўжо да новых ідалаў чарга
Цягнуцца будзе,
Быццам хвост сабачы.

Ненавиджу шановців
марних ідолів.
Псальма 30:7

Шановці марних ідолів, вони
Шанують перш себе і свій достаток.
І вергнуть гніву холості громи
Перш не на себе, а на решту стада.

На тих, хто не потовпився
За ними –
З ідолових жолобів напитися.
Спішать – до рила рило, повсть до повсті –
Колонами. Хвалу йому приносять
Лівиця і правиця.

Своєму ідолові. А розтане, мов юга,
То хвалоспів на хвилю змінять плачі.
До чергового ідола черга
Потягнеться,
Неначе хвіст собачий.

Яліны – пад жытло буслам...
Псальм 103:17

Яліны –
Зялёныя скініі,
Прыстанак прысталых крокаў.
Нябёсы на стрэхі ім скінулі
Буслоў,
Як акрайкі аблокаў.

Сціха́ адхінаюцца клёкатам
І цішаю клямчацца дзверы.
Зямным і нябесным клопатам
Буслы
У ялін у даверы.

І позірку ўроіцца смелае:
Прыняўшы дасвецця палоны,
Стаіць,
Ад чакання здранцвелая,
Яліна –
Як бусел зялёны...

Ялини – житло буслам.
Псальма 103:17

Ялини мов скінії.
Притулок блукальців-днів.
Небеса їм на стріхи скинули
Буслів.

Відчиняють двері і вікна.
Хазяйновито кльокаючи.
Буслам ялини довірили
Земний і небесний клопіт.

А самі, а самі вони,
Прийнявши полон весни,
У чеканні зніміли.
Ялини – зелені буслі.

На ўкраінскую пераклала Мая Львовіч

З улоння дзянніцы падобнае
да расы Тваё нараджэнне.
Псальм 109:3

І за расу, і за слязу нічога
Чысцейшага няма.
Раса сама
Нагорнецца на вока Пана Бога,
Не разбурыўшы воблік абраза.

І на зямлі, далёкая ад бруду,
Раса зайздросціць
Зерню на сяўбе.
Падлеглая паўторанаму цуду,
Расінка
Сонца носіць у сабе.

Раса й краса
З нічога не ўзнікае.
Лёс крочыць пеша.
Воз сябе вязе.
І радасць,
Як рачулка гаваркая,
Смяецца і ў расінцы,
І ў слязе.

Вераадступніка чакае згуба.
Самапрысуд –
Як брытва ў два лязы.
Пяшчоціцца ў расінцы
Сонцу люба,
І ўтульна роспачы
На дне слязы.

Подібне до роси народження Твоє.
Псальма 109:3

Роса й сльоза. Чистішого нічого
Нема. Сама навернеться сльоза,
Роса не вернеться на око Пана Бога,
Не оскверникши Божого лиця.

Роса позаздрить одному – єдино –
Роса позаздрить зерню на сівбі.
Під владою повтореного дива
Росина сонце носить у собі.

Ніщо з нічого вирости не може.
І пішки доля йде. Нема кому везти.
І радість, ніби говіркий струмочок,
Сміється у росині і в сльозі.

Хай на відступника чекає згуба,
Хай будуть зрадники покарані усі.
І у росині променеві любо,
І розпачеві затишно в сльозі.

Пастаў над імі бязбожнага,
і д’ябал хай стане праваруч яго.
Псальм 108:6

Над тымі,
Што назваліся людзямі
І рохкаюць галодна ля карыта,
Пастаў бязбожнага,
Няхай яны
Плывуць ракою забыцця ладдзямі,
Няхай спяшаюцца парнакапыта
Падставіць хілы хіб пад бізуны.

І праваруч ад самаўладцца-хама
Самога д’ябла ў чорным ахінале
Пастаў,
Няхай пасведчыць чарадзе
І светласць хама,
І сваю таксама.
Каб дзякуй і за кратамі казалі
Бязбожніку,
Што ў шчасце іх вядзе.

А тое шчасце –
Мешанка густая
І рэдкая,
А тое шчасце ў спрыце,
У звадах за харчы перамагчы.
Абы не хутка ўбачыць
Дно ў карыце.
А дасць мароз,
Як адарваць лычы?

Постав над ними безбожного,
і диявол хай стане праворуч.
Псальма 108:6

Постав безбожного над нібито-людьми,
Що, рохкаючи, пнуться до корита.
Пусти їх поміж річки береги.
Рікою забуття нехай вони
Пливуть собі. Нехай парнокопито
Наввипередки мчать під батоги.

Праворуч хама, їхнього пак пана,
Диявол стане хай у чорнім запиналі,
Нехай засвідчить їм і доведе
І світлість хама, і свою так само.
Аби спасибі і за ґратами казали
Руці, яка до щастя їх веде.

А щастя – мішанка густа.
А щастя – сприт
Братам і родичам дорогу перекрити,
Дорватися самому до корита.
Бува, мороз ударить. Що робити?
Таж від корита не відірвеш рил?

Пройдзе над ім вецер, і няма
яго, і мейсца ягонае ўжо не
пазнае яго.
Псальм 102:16

Век чалавечы –
Як снег на галінцы,
Дзень чалавечы –
Як помах крыла.
Толькі за зёлкай
Паспеў нахіліцца –
Выпрастаць спіну
Труна памагла.

Кожнаму хочацца
Ліха аб’ехаць.
Лёс залагодзіць,
Чым нельга і льга.
Раніца хмар наахапчыць
На вехаць.
Пачырванее за вечар смуга.

Дол прыхарошыцца
Травамі гожа.
Сподзеў і страх –
Чалавеку свае.
Вецер дыхне – і няма,
І яго ўжо
Мейсца ягонае не пазнае.

Пройде над ним вітер, і нема його,
І місце його не впізнає його.
Псальма 102:16

Вік людський –
Наче сніг на гілці.
День людський –
Наче помах крила.
Щойно за квіткою нахилився –
Випростатися труна помогла.

Усяк приміг би, багно об'їхав.
Усяк би – чим мав і чим не мав –
Долю власкавив. Доля – туман.

А всяк – приміг би, об'їхав лихо.
Долина трави плекає гожі,
А син людський сподівання своє.
Вітер дихне – і нема. І його вже
Місце його не впізнає.

А тыя, што нас паланілі,
песняў ад нас патрабавалі,
а нашыя прыгнятальнікі –
весялосці...
Псальм 136-3

Заваёўнікам трэба песняў
Ад нас,
Прыгнятальнікам – весялосці.
Толькі песня, яна –
Не вясельны кутас,
Каб дрыжэць у застольнае млосці.

Песня вольная
Вольную мае душу,
Не пяецца ў няволі ніколі.
Прастагнаць заваёўнікам
Можа імшу,
Зачасаць на магіле ім колле.

Весялосць захлынецца ад смеху,
Калі
Прыгнятальнік навек захлынецца.
І ўздыхнецца з палёгкаю
Роднай зямлі –
Аж ад радасці дол скаланецца.

> А ті, що нас полонили,
> пісень від нас вимагали,
> А наші гнобителі веселощів.
> *Псальма 136:3*

Завойовникові од нас
Веселої пісні треба.
Але пісня –
Не весільний кутас,
Аби трепетати трепетно.

На вільну лиш кладеться струну,
Не співається в підневіллі.
Простогнати може йому відхідну,
Затесати кіл на могилі.

Похлинуться веселощі сміхом, коли
Він навік захлинеться.
І зітхнеться рідній землі –
Аж від щастя здригнеться небо.

Не сплю і сяджу, як
адзінокая птушка на даху.
Псальм 101:8

Адзінокая птушка на даху –
Дах вартуе,
Ці дах яе
І трымае, й бароніць
Ад страху.
Птушка прыцемкаў
Сумна пяе.

Адзінокая птушка на даху –
Ад падумкі той аднае,
Што крылу не стае размаху,
У пляніцу сябе аддае.

Адзінокая птушка на даху –
Забываецца песні свае.
За халодную апранаху
Вечару свой цень прадае.

Не сплю і сиджу
на даху, мов самотня птаха.
Псальма 101:8

Самотня птаха на даху.
Чи для неї дах, чи для даху вона –
Захист, оборона від страху?
Вечірня птаха сумно співа.

Самотня птаха на даху
Від самої думки, що не стає
Крилам її вільного маху,
Птаха у бран себе віддає.

Самотня птаха на даху
Забула мелодію і слова.
Вечорові пісню продавши,
Самотня птаха вже не співа.

Уздыманне рук маіх –
як ахвяра вячэрняя.
Псальм 140:2

Вячэрнюю ахвяру прыношу –
Уздымаю рукі свае,
Яны
Трымаюць яшчэ сырую пакошу
З лугоў раскайнасці і віны.

Вячэрнюю прыношу ахвяру –
Узношу рукі свае,
Яны
Трымаюць, як ношу,
Цёмную хмару
Неўсвядомленае маны.

Не плоцячы вечнаму смутку
Мыты,
Прашу спагады ў наступнага дня.
Малюся,
Самім сабою забыты.
А можа, ўспомніць мяне
Вышыня?

Здіймаю руки до неба –
мов приношу офіру вечірню.
Псальма 140:2

Вечірню офіру приношу –
До неба руки здіймаю свої.
Тримаю ношу – вологу покошу
З лук із гріха і вини.

Вечірня офіра. Руки здіймаю.
До неба здіймаю руки мої.
Ношу тримаю – важку хмару
Неусвідомленої мани.

Не плачу я мита вічному смуткові.
Ласки прошу в наступного дня.
Молюся, сам собою забутий.
Може згадає мене вишина.

На ўкраінскую пераклала Мая Львовіч

І просяць хлеба з руінаў сваіх...
Псальм 108:10

Жабраваць па сваіх руінах –
Тое,
Што сябраваць з дварамі.
У забыўлівых прыпамінах
Кленчыць неіснуючай браме.

Жабраваць па сваіх руінах –
Тое,
Што сябраваць з вірамі.
Па абразах ісці й па кпінах
І гавець у разбураным храме.

Вандраваць па сваіх руінах –
Тое,
Што сябраваць з вятрамі,
Што нясуць на далёкіх спінах
Прах дзяржаваў
З рабамі й царамі...

I благають хліба з руїн своїх.
Псальма 108:10

Жебрати на своїх руїнах –
Те саме, що дружити з дворами
У забутливих спогадах-тінях.
Те саме, що схиляти коліна
Перед давно зниклою брамою.

Жебрати на своїх руїнах –
Те саме, що дружити з вирами,
По образах іти, по кпинах
І говіти в розкиданім храмі.

Жебрати на своїх руїнах –
Те саме, що дружити з вітрами,
Які несуть на далеких спинах
Прах держав з рабами й царями...

Дні чалавечыя – як трава...
Псальм 102:15

А веку таго –
Ад касы да касы,
Таму так спяшаецца раскашавацца
Надзея ў руні на каласы,
Надзея ў рэха на галасы.
Траве застаецца адно –
Хваляванца.

Травой зарастуць
І разлогі, й лугі.
Адскочыць атава
Спаткацца з касою.
Як восень, пажоўкне
Трава ад тугі.
Успыхнуць зялёнааблочна
Стагі,
Загарыцца расе
Паўтарыцца красою.

Дні людські мов трава.
Псальма 102:15

А віку того
Від коси до коси,
То поспішає розкошувати.
Сподівається рунь на колоски,
Сподіваються луни на голоси.

Траві залишається хвилюватися,
Затрав'яніють луги-береги.
Відскочить отава на зустріч с косою.
Трава, наче осінь, пожовкне з журби.
Спалахнуть, мов зелені хмарки, стоги.
Загориться росі повторитись красою.

Хай памножацца смуткі ў тых,
што цякуць да бога чужога...
Псальм 15:4

Пілнаваціся кожны мусіць
Роднага Бога,
Пілнаваціся кожны мусіць
Роднай зямлі.
Не цяплее душа
Ля цяпельца чужога,
Каласіцца туга
На чужой араллі.

Толькі ў роднага Бога
І шчырасць, і ласка.
Родны Бог – родны бацька,
Бог чужы – як айчым.
Дома суха і ў багне,
На чужыне й на ўзгор'і гразка.
Некалькі ў ваднаго
Не бывае айчын.

Хай множаться смутки в того,
хто пливе до бога чужого.
Псальма 15:4

Хай пильнується кожен свого Бога,
Хай пильнується кожен своєї землі.
Не зігріється серце біля вогню чужого.
Лише туга
На чужій забуяє ріллі.

Лише в рідного Бога
Щирість и ласка.
Рідний Бог – рідний батько.
Чужий Бог – то вітчим.
На своїм і болоті сухо,
На чужій і горі грязько.
Один мати не може
Кілька Вітчин.

Каб не заснуў я сном смерці...
Псальм 12:4

А сон жыцця
Кароткі, як жыццё.
Сон у жыцця –
Трывожны, клапатлівы.
І чалавек – капрызнае дзіця –
Ў кароткім сне
Спакойны ды шчаслівы.

У смерці сон
Даўжэйшы за яе,
Сон беспрабудны,
Цёмны, страхавіты.
Ніколі ён назад не аддае,
Хто зябкай павітухаю спавіты.

І, кватарант жыцця,
Пакуль жыве,
Ён ад жыцця
У сон жывы ўцякае,
Каб спадабацца
Смерці-удаве.
І спіць жыццё.
А іншы сон чакае.

Щоб не заснув я сном смерті.
Псальма 12:4

А сон життя
Короткий, як життя.
Непогамовна, вередлива,
У сні життя
Людина, як дитя,
Спокійна і щаслива.

А смерті сон довший за Саму.
Сон темний, страховитий.
Не збудиться ніколи з того сну,
Хто смертію сповитий.

І мешканець життя
Тікає од яви,
У сон живий тікає.
Аби сподобатися смерті-удові.
І спить життя. А інший сон чекає.

Дабрашчасны, хто возьме і заб’е
немаўлятак тваіх аб камень!
Псальм 136:10

Хай сабе ён і ворагаў –
Чэрап дзіцячы,
Ён – маленькае неба,
Дзе небасхіл няпэўны
Трымаецца на радасным плачы,
Чэрап будучага пастуха
Ці царэўны.

Хай жа камень праклёну
Мяккай падушкай стане
З летуценнага пер’я
Залётнае аблачыны.
Хай аб наканаванні
Дзіця папярэдзяць здані,
Хай здымуць камень з сэрца
У змрочнай прычыны!

Блажен, хто візьме і розіб’є
немовляток твоїх об камінь.
Псальма 136:10

Хай собі і дитя ворога...
Але череп дитячий –
Маленьке небо,
Де небосхил нерівний
Тримається
На радіснім плачі,
Череп
Майбутнього пастуха
Чи царівни.

Хай би камінь стався пір’їною
З легкої мрії-хмарини,
Хай би дитину
Застерегли привиди,
Хай би з серця знявся тягар
Похмурій причині!

Народ, якога я не ведаў,
служыць мне...
Псальм 17:44

Там,
Дзе паншчаны гаспадары,
Пасуцца выслужнікі табунамі.
Ім лёгка чужых
Называць панамі,
Аднолькава ім
Ці ў хляве, ці ў дварах.

Ім роднага бацьку
Замяніць айчым,
Якога палюбяць
За скібку хлеба.
Па звычцы
Яшчэ патурбуе патрэба
Назвацца народам.
Але якім?

Народ, якого я не відав,
служить мені.
Псальма 17:44

Там, де господаря знищено, там
Пасуться вислужники табунами.
Їм просто – чужих називати панами.
Однаково, хто. Аби їсти їм дав.

Їм рідного батька замінить вітчим.
За скибочку хліба любити будуть.
Потреба, за звичкою, потурбує
Народом назватися.
Лиш яким?

Чалавек падобны дыханню...
Псальм 143:4

Бог уздыхнуў
Над стварэннем слабым.
Бог уздыхнуў –
І ўдыхнуў дыханне.
Дым, як туман,
І туман, як дым,
Папераблыталіся ў тое ранне.

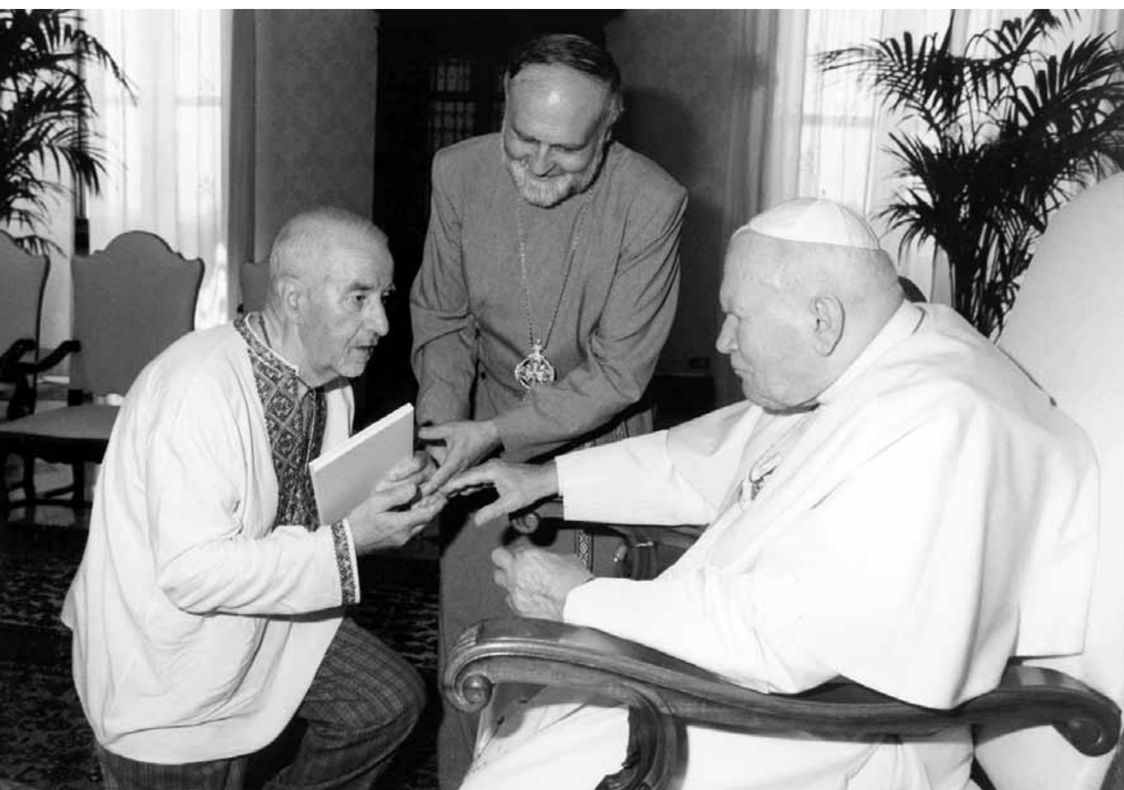
Першая недзе звінела аброць.
Конь неаб’езджаны
Цешыўся з волі.
І, чалавека пакінуўшы доле,
Сумна
Падаўся ў неба Гасподзь...

1997–1998

Людина подібна до подиху.
Псальма 143:4

Бог зітхнув над створінням слабким.
Бог зітхнув – і вдихнув дихання.
Дим, мов туман, і туман, мов дим,
Перемішалися того рання.

Десь перша дзвеніла оброть.
Кінь необ'їжджений тішився з волі.
І, людину покинувши долі,
Сумно подавсь у небо Господь.

На аўдыенцыі ў Папы Рымскага Яна Паўла II у Ватыкане 28 чэрвеня 2004 г.

*З ксяндзом Уладзіславам Завальнюком у Вушацкім касцёле.
22 ліпеня 2009 г.*

У Стакгольме з Алай Сакалоўскай. Красавік 2006 г.

Ахвярынкі

*
Пачынаецца дарога з парога.
Якую ні выбірай –
Усе дарогі вядуць да Бога.

*
All your roads begin from the doorstep.
Whichever you choose,
It will lead you to the Lord.

*
У сэрцы ці ўзімку, ці ўвесну
Богу й маці няцесна.

*
Either in winter, or in the fall
To Mother and God, your heart has no wall.

*
Кожны ўзводзіць
Сваю Вавілонскую вежу
У дакор бязмежжу.

*
Every man is the builder
Of his own Babylonian Tower,
To reproach the boundless power.

*

Бог задумаў птаства, відаць,
Каб пра неба душы нагадаць.

*

God has created some birds (larks and ravens)
To remind our soul of the Heavens.

*

Няволя цвеліць ахвоту.
Цяжэй за ўсё трымаць у сабе
Злосць і пяшчоту.

*

Necessity chafes our desire.
It is very difficult to hide
Kindness and ire.

*

Лужына – акіяну радня,
Ад якой адмовілася глыбіня.

*

The ocean’s relative is a pool,
But the depth denies it, as a rule.

*

Мулкая дужа
Клетка сям'і,
Збітая з рэбраў мужа.

*

The family's cage,
Made from the Man's ribs,
Is too trashy.

*

Знелюбелая жонка – халодная печ.
Конь скапыціўся. А дровы ў лесе...

*

A disgusting wife is like a cold stove.
The horse is stumbling and the wood is in the forest...

*

Зямное жыццё – для душы астрог.
Панаваць над душой
Вольны толькі Бог.

*

Life on earth is a prison for the soul.
Only the Lord is free
To dominate the soul.

*

Бог апошнім падзеліцца ў кожнай долі
І пра гэта не напомніць ніколі.

*

The Lord will give you the last drop of fortune,
And in His reminders He'll never importune.

*

Белую аблачынку вішні,
Здаецца, выдыхнуў Усявышні.

*

The Almighty seems to have breathed out
The cherry trees' white cloud.

*

Дагэтуль сніцца начлег.
Хата маміна...
Падушка – як цёплы снег...

*

Until now I dream of the night
In my Mother's hut –
The pillow like snow, warm and light.

*

З аблачыны жыта нябёсам
Усміхаецца горка
Васілёк – залётная зорка.

*

From the cloud of corn, a cornflower,
A fleeting star smiles and smiles
Bitterly and sadly at the skies.

*

Чалавек не памірае,
Зямныя адбыўшы дні,
Ён вяртаецца да цішыні...

*

A man does not pass away
After his earthly life's caprice,
He returns to solitude and peace...

*

Ад смерці ратуйся,
Але рыхтуйся!

*

"Try to avoid death,
But be ready", the proverb says.

*

Жыць –
Значыць Богу аддаваць даўгі
За ўвесь свой род, пакутамі даўгі.

*

To live
Means to pay the Lord all your kin's debts,
Though their life was full of sufferings and threats.

*

А час не затрымаць
Ні днямі, ні вякамі.
Бяжыць, спяшаецца і – не знікае...

*

Neither days nor ages
Can slow down the time –
It keeps on flying and cares not a dime...

*

Не перажывеш нікога злосцю.
Перамога чыніцца мілосцю.

*

You can't outlive anyone when in anger.
A victory is gained only by mercy.

*

Ясней па часе робіцца ўсім –
Сяброў у старасці, як валасоў:
Ці дужа рэдка, ці гола зусім...

*

In the course of time it's clear to all:
We have as many friends as hairs in old age –
Either very few or none at all...

*

Мы – толькі пыл на далані пустыні.
Здзьмухнецца пыл –
І даланя астыне...

*

We are like dust on the palm of the desert.
The palm will cool off,
As soon as the dust is blown off...

*

У чыстым небе спаміж вершалінак
Павук шчырэе без адпачынку,
Каб выткаць хоць ценькую аблачынку.

*

The spider, hard-working and proud,
In the clear skies, at the top of the tree,
Is trying to weave a delicate cloud.

*

Гэты гром і ночы прысніцца.
А пакуль у капытковым слядку
Хай адстоіцца навальніца.

*

The night will see thunder in its dream.
In the meanwhile, let the shower of rain
Settle in the hoof's footprint.

*

Мароз цвікі забівае без малатка.
Дарога санная грэецца ў лесе.
Змяняецца ўсмешка маладзіка.

*

The frost is driving nails with no hammer.
The sleigh road is warming itself in the woods.
The smile of the half moon changes into clamor.

*

Босыя на снезе вароны.
Хоць ты кожную ў валёнкі абуй.
Аж самому ў ногі сцюдзёна.

*

There are bare-pawed crows on the snow.
If only they could put on felt boots!
Even my feet are getting cold, oh no!

*

Лілея на лісту, як на плыту.
Здаецца, што нахабнаю рукою
Касу ў вясёлкі зараз распляту.

*

The lily on a leaf feels just like on a raft.
I wish to unplait the rainbow's plait,
While doing my insolent handicraft.

*

Сакавік хварсіць белакутаса.
Хата маміна стаіць адна –
Толькі пад прыглядам Валапаса.

*

March shows off with its white trusses,
My Mother's hut is desolate.
Only Boötes takes care of it.

*

Туман вечарніцу кволіць у рукаве,
Каштан высока трымае свечкі –
Пярсцёнак згубіла вясна ў траве.

*

The mist is slaving the evening star in its sleeve,
The chestnut is holding its candles high.
The spring has lost its ring in the grass. How naive!

*

Цыбата ў забытай хаце
Ісці па ўспамінах,
Як басанож па гаці...

*

It's hard to carry the memory's load
In the forlorn hut. The same as to walk barefoot
Along the brushwood road.

*

Ніткай, трошкі таўсцейшай за гук,
Човен мой разам з возерам хоча
Прывязаць да хмурынкі павук.

*

The spider is eager to tie
My bark and the lake to a cloud
By a thread, a bit thicker than a sound.

*

Позна прыйшоў я сказаць прабач.
За сасной, недалёка ад мамы,
Селіцца на магільніку свежы плач.

*

I've come to beg forgiveness.
Not far from my Mother, behind the pine tree,
Is settling down a wailing, her new gravemate.

*

Галодны досвітак снедае рэхам,
Пацягваючыся ў сне.
Бяздомны сабака грэецца брэхам.

*

Stretching itself and slice sleeping,
The hungry dawn is having an echo for breakfast.
A stray dog is warming itself with barking.

*

Гэта ўсцешыць вока і Прароку:
Гронка бэзу, як грудка цнатлівая,
Вырываецца з кофтачкі змроку.

*

The sight will console even the Prophet:
A bunch of lilacs, like a virgin's little breast,
Is coming loose from its spring outfit.

*

Дажджу зялёнаму хочацца ліцца –
Рассекла купчастую хмару лістоў
Бярэзіны белая бліскавіца.

*

The green rain is eager to keep on falling.
The curly cloud of green leaves was cut apart
By the white birch's lightning.

*

Ма-ма –
У двух паўтораных гуках
Свет увесь у радасці й муках.

*

Mam-my.
In two repeated sounds
The world with joys and tortures resounds.

*

І сцяжыны сыноўняга лёсу
Ціха ў гэтым свеце пралеглі,
Як маміны чорныя косы.

*

And the pathways of the son's fate
Have quietly run in this world,
Like Mother's long black plaits.

*

Задумаўшы ля перуна абвіцца,
Агністая сястра халоднай думкі –
Згарае нецярплівая бліскавіца.

*

The fiery sister of a cooling thought ,
Having plans to embrace the thunder,
The lightning is impatient and taut.

*

Звышні дыктоўку гатовую
Ўсім адну і тую дыктуе.
Ды кожны па-свойму яе занатоўвае.

*

The Most High dictates the same dictation
To all of us,
But we take notes according to our vocation.

*

Ад млявай асалоды стогнучы,
Язык на ветры
Сушыць вогнішча.

*

Moaning with languid pleasure,
The wind is working as a skillful dryer
For the sharp tongue of the fire.

*

Сам сябе даганяць спрабуе свет.
І, паўтораны ў сваіх нашчадках,
Чалавек самотны, як Сусвет.

*

The world is trying to catch up with itself.
Man, reduplicated in his successors,
Feels very lonely, like the Universe.

*

Вецер нешта рабіне на вуха
Гэткае прашаптаў,
Аж зачырванелася маладзюсенькая...

*

The wind whispered something
Into the ear of the rowan,
And the young tree went red in the face...

*

Радасці ранішняе ваконца
На гэтым свеце аслепла –
Закацілася мама, як сонца.

*

The morning's window of fun
Has gone blind in this world –
Mother has left, like the sun.

*

Ні ў радасці, ні ў бядзе,
Ні на Страшным Судзе
Не адракуся ад Беларусі.

*

Neither in joy, nor in sorrow,
Nor on the Day of Judgement
I will forswear my Belarus.

*

Я цяпер, як апошні колас.
З самых родных яшчэ засталіся
Бацька Бог ды ад мамы Голас.

*

I am like the last ear of corn now.
Only Father God and my mother's Voice
Of all the kin are still with me.

*

Юда атрымаць рады
Трыццаць срэбранікаў
Па курсе здрады.

*

Иъудайдя хlадуров
Хиса́лъа
Лъабацlада гlарсил шагьи
Хlалихьалъерил багьа́.

*

Мама! Я выйшаў з цябе, а пасля
Ты ўвайшла ў мяне, і жывецьмеш,
Покуль носіць мяне зямля..

*

Баба! Мена гегьиляда ден,
Диб ракlвалъlир еъа мен,
Дилъlи идяй йикlвалъа дунал дена бешдиляс.

*

Чорт у коміне скажа,
Што белая сажа...

*

Тавхани дагlбас шетlан
Гьацlаб идякье къетlан.

*

Яны – пастухі чалавечых сутак:
Уранні – радасць,
Увечары – смутак.

*

Релъада – къоралъер, рагьада – рохел
Релъа – зебу бикка́
Ихьвалъеряйдя.

*

Вечная толькі вечнасць,
А рэшта –
Рэха, і цень, і пярэстае нешта...

*

Даимлъил бикlуда абадайлъlдала;
Лъарчlly, анччу, жlиргъоб, klopklоб–
Гьоб гидабдал – бихxубдала.

*

Прафесіяй рабіць не трэба злосць.
Прафесій іншых
Шмат на свеце ёсць.

*

Хъулухъалъе бебисе бишдил бикьlелъер;
Чамилдя дуналлъя
Хьогьоб ришанхъер.

*

І Верабей чырыкае
Пра нешта сваё
Вялікае.

*

Щакибдалъlел бикlуда индобда,
"Чlири-чlи"-кье басиндоб
Кутакоб пикру.

*

І турма
Не корміць дарма.

*

Туснахъилгвал гьашдада
Инквайдячlе цевегоал.

*

Чую,
Як абрываюцца карані
Ад цішыні глыбіні.

*

Гьекьбай, оделъерилъl
Зантlурилъlигал,
Анлъидайдя гьиншда ратlуда идоар.

*

Ціха з памяці адыходзяць імёны
Дрэў, птушак, сяброў.
Жоўтым робіцца колер зялёны...

*

Цllерабийдя раъанлъla гъадуъалъlигал,
Речеча раххуха, цеб-цеб биккевха:
Рошбадалъl, щакибдалъl,чокъбадилорайл.
Гlачоб жими идя обилъl болъlида.

*

Журба не забывае
Родны край.
А весялосці й на чужыне рай.

*

Бечечийчlе балагья
Гlагароб унщи.
Рохелоа алжан идя гьинге идоарел.

*

Стары –
Тое ж дзіця,
Толькі прагнае да жыцця.

*

Вохаровдя –
Гьовда макlе,
Гlурмихъ иншуб хlенкъер цllикllов.

*

Над мапай шатрую далоні:
Беларусь – лісцінка кляновая,
Якую аб′елі суседскія коні...

*

Мадугьалдилоб хьванил
Гьала къамоб рошиля
Балълъемхвайдя Беларусь.

*

Стыне гарачага лета след.
Зябкі, па-вяснавому вясёлы,
З яблынь зімы аблятае цвет.

*

Бокьидоб къинолъIдя лъалда биссиндя.
Зарагъурил, ххерда гигинел идя,
Цциберол рошбадалъI, регIибадахъа.

*

Жыць – нялёгкая праца.
А куды падацца?

*

ГIурми гегьер – гьеркIам захIмат.
Гьиндирди баъанс?

*

Маладыя толькі
Сонца й мама.
Радасць яшчэ маладая таксама.

*

Гъиндагlаги мичабай –
Милъеклел иля.
Гъошдобда цебелел рохелел идя.

*

А ці смяюцца дзеці
Не ў гэтым свеце?

*

Релъехидала макlи
Цебел дуналлъя?

*

Мы ёсць датуль,
Пакуль жыве пытанне,
Ці ўзнагарода нам жыццё,
Ці пакаранне?

*

Илъlи идя баклвалъа,
Суъалоа жlваб бисилас,
Гlурми сайгъаткьедийдяб,
Гlазабяди беккейдяб?

*

Родны кут на зямлі
Чалавеку даецца на тое,
Каб было куды крыўдзе ісці пехатою.

*

Инсаня тIурáла
Баъанлъа беккоб
МакIвайдя Аллашул гьаб унщя букIун.

*
У кожнага грахі свае,
Душа за цела не адказвае.
І нават вецер гнёзды ўе.

*
Chacun a ses péchés, pis encore,
L'âme ne répond pas pour le corps.
Même le vent construit des nids.

*
Зямля бацькоўская радасцю прывячае.
І ўбачыўшы, як пастарэла радня,
Адчуеш, які ты стары – да адчаю.

*
Le pays natal nous reçoit avec joie.
Ayant vu ses proches vieillis,
On se sent vieux, on est en proie au désespoir.

*
Хлусня раскашуецца, як гаспадыня
У цёплай хаце ў шумлівых шаўках.
А голая праўда на вуліцы стыне.

*
La menterie vit en maîtresse
Dans une maison chaude, vêtue de soie de Perse.
La vérité nue se refroidit dans la rue.

*

Нябёсы чуюць тугу калосся.
Сягоння – гэта згаданае ўчора,
Дзе ўсё, што мелася збыцца, збылося.

*

Le ciel sent la douleur des épis.
Le jour d'hui c'est le jour d'hier revenu
Où tout ce qui devait venir est venu.

*

Жыццё – багажня, час – ручная кладзь.
Душа звыкаць да крыўды пачынае,
Але не звыкне крыўду даравацъ.

*

La vie est une consigne
Pour y mettre notre bagage – le temps.
L'âme s'habitue au mensonge pourtant
Mais elle ne s'habitue pas à le pardonner.

*

Могуць вымераць карані
Глыбіню цішыні.
Цішыня глыбіні
Можа выслухаць карані.

*

Les racines mesurent
La profondeur du silence.
Le silence de la profondeur
Ecoute les racines en pleurs.

*

Сваю праталіну знойдзе грак.
У ветра кожнага свой вятрак.

*

Chaque freux trouve son chemin.
Chaque vent a son moulin.

*

Рака быцця ў небыццё ўцякае –
Ад жыцця ўцякае.

*

Le fleuve de l'être se jette dans le néant –
Il fuit la vie en courant.

*

Галінка трымае расу навісу –
Баіцца абразіць зямлёй красу.

*

Une branche tient suspendue la rosée
Pour que la terre ne salisse pas sa beauté.

*

А ў каго запытацца наапаслед,
І чаго ты прыходзіў
На гэты свет?

*

A qui demander à la fin des jours
Pourquoi dans ce monde
Ai-je fait mon séjour ?

*

Ні ў зялёны гушчар, ні ў карчы
Ад самога сябе не ўцячы.

*

On ne s'enfuit pas de soi
Ni dans les souches, ni dans le bois.

*

Не адкажа й залева,
Трымаецца дрэва за вецер
Ці вецер за дрэва.

*

Personne ne le dira, même mon gendre :
L'arbre attrape le vent
Ou le vent attrape l'arbre ?

*

Я да скону заручаны з той стараною,
Дзе мама, як зорка,
Стаіць нада мною...

*

Je suis prisonnier du pays
Où ma mère brille comme une étoile
Au-dessus de mon lit.

*

Не зважае трава на равы.
І ў травы свае наравы.

*

L'herbe ne pousse pas dans les fosses.
Même l'herbe a ses moeurs.

*

Часам у недасяжным горы
І нізінам зайздросцяць горы.

*

Aux heures de malheur profond
Les monts envient les dépressions.

*

Колькі важыць душа –
І зорка не ведае,
Якая трымае нябёсы ветлівыя.

*

Même les étoiles
Qui tiennent les cieux accueillants
Ignorent le poids de l'âme.

*

Восеньскі ўзмежак сыры
Жагнаюць крылы сарочыя,
Каб вятры-севяры яго не сурочылі.

*

En automne sur une lisière humide
Les ailes des pies voudraient
Que les vents froids ne les envoûtent pas.

*

Лёс перапялёс.
І шчасце
Не аднае масці.

*

Le sort change.
Même le bonheur
N'est pas toujours de la même couleur.

*

Бог чалавека стварыў,
Каб было,
На кім прымерыць дабро і зло.

*

L'homme par le Dieu a été créé
Pour le bien et le mal lui essayer.

*

Гавеюць вернікі.
Жыруюць душы гіблыя.
Усё на гэтым свеце,
Як у Бібліі...

*

Les fidèles jeûnent sans cesse,
Les âmes perdues éclatent de graisse.
Tout se passe ici
Comme il est écrit dans la Bible.

*

І ў цямніцы ружа расцвітае,
Толькі ўсмешка ўжо ў яе
Не тая.

*

La rose fleurit même en prison,
Mais elle n'y sourit pas de la même façon.

*

Думка просіцца ў ісціны на пастой,
Наблукаўшыся
Па сцежках вякоў сіратой.

*

Après avoir longtemps marché
La pensée demande à la vérité
Où loger.

*

І стагуе бясконцасць
Стагоддзяў стагі,
Каб нябыт анямеў ад зялёнай тугі.

*

Les meules des siècles
Sont mis par l'infini
Pour que le non-être devienne triste.

*

Жывеш не ты –
Жыве твая трывога.
Ты толькі выкнеш да сябе самога.

*

Ce n'est pas toi qui vis –
Mais ton angoisse.
Toi, tu t'habitues à toi-même.

*

Зямля – аралля і аблога.
Зямля – музей усяго былога.

*

La terre – un labourage et un guêret.
La terre est le musée du temps passé.

*

Трывацьме на зямлі каменны век,
Пакуль на сэрцы
Камень носіць чалавек.

*

L'âge de pierre dure sur la terre
Jusqu'à ce que dans son coeur
L'homme porte une pierre.

*

Хто кожны з нас –
Самазабойца ці ахвяра?
Жыццё нам – ласка боская ці кара?

*

Qui est chacun de nous –
Un suicidé ou une victime ?
Notre vie – un châtiment ou une caresse divine ?

*

А ўсё ж цікава:
Ад часу ўцякаем мы
Ці час ад нас уцякае.

*

Voilà ce qui est intéressant :
Le temps court après nous
Ou nous courons après le temps ?

*

Довад адзін
І ў лісіцы й вароны:
Вінаград зялёны...

*

Le corbeau et le renard
Ont le même raisonnement :
Vert est le raisin.

*

Прачынаюся ў клопат.
Баліць галава.
Жыццё працягвае допыт.

*

Mes soucis me réveillent
Et me donnent des maux de tête.
La vie poursuit son enquête.

*

Яшчэ шкадуе сон зярнят сяўніца.
А белую шкарлупіну зімы
Прадзёўбнула ссінелая сініца.

*

Les grains, la semeuse ne veut pas les réveiller.
La mésange bleue a donné son coup de bec
A la coquille de l'hiver.

*

Змрок, як цень распяты кажана,
Засаромеўся абнылакрылы.
Густа дождж шуміць, як збажына.

*

Confuses sont les ténèbres
Pareilles à l'ombre d'une chauve-souris crucifiée
La pluie tombe brillante comme des blés.

*

І ліпень упрочкі збег.
Заснулую ноч халодзіць
Галодны сабачы смех.

*

Le jullet nous a quittés et ne revient.
La nuit endormie est refroidie
Par le rire affamé des chiens.

*

За пазуху поўня лезе.
Журботна вачыма вясёлымі йсці
Птушынай сцяжынай па снезе.

*

Dans le sein du ciel la Lune se cache.
Par les chemins des oiseaux la tristesse marche
De ses yeux gais observant la neige.

*

Ноч – пасланая Богам ісціца.
І пялёсткі сціснуў цюльпан,
Быццам ксты свае, каб пераксціцца.

*

La nuit – une demanderesse envoyée par le Dieu.
La tulipe a serré ses pétales
Pour se signer mieux.

*

А геніяльнасць – проста такое
Незацуглянае самалюбства,
Якое не знойдзе спакою.

*

Le génie – amour-propre sans frein,
Qui ne connaît pas l’état serein.

*

Настрой, як кот па дрэве, ўгору лезе.
Вяртаюць першую зіму ў душу
Аўтографы варон на чыстым снезе.

*

Comme un chat sur l'arbre saute l'humeur.
Les autographes des pies sur la neige pure
Font rentrer dans l'âme le premier hiver.

*

Толькі ў мамы
Самы суровы дакор
І пяшчотнейшы самы.

*

Le reproche de la mère
Est le plus doux et le plus sévère.

*

Старасць – гэта маладосць,
Якая сябе гукае.

*

La vieillesse c'est la jeunesse,
Qui t'appelle sans cesse.

*

За якую правіну ці грэх
Рэха каіцца, аж заікаецца,
Ў поле выбегшы
З-пад зялёных стрэх.

*

De quel péché ou quelle faute,
Sorti dans les champs,
L'écho se répent ?

*

Ад млявай асалоды стогнучы,
Язык на ветры
Сушыць вогнішча.

*

Comme si elle le faisait la première fois
L'aurore essaye le dernier silence
Comme une robe de soie.

*

Глуха.
Цьмее звыкла смутак воўчы.
Завіруха выплакала вочы.

*

Au fin fond de la forêt
L'obscurité s'est faite à la tristesse.
La tempête de neige a pleuré.

*

Чалавек летазлічэнне прыдумаў,
Каб загадваць,
Чый карацейшы век –
Ці свой, ці кумаў?

*

L'homme a inventé le calendrier
Pour deviner quand même
Qui vivra plus longuement –
Son proche ou lui-même ?

*

З жыцця былога,
Як з успаміну,
Да нябеснага Бацькі вяртацца
Сцюдзёна блуднаму сыну.

*

Il n'est plus facile
Pour un enfant prodigue
De revenir au Père céleste.

*

Леў
За жытло не прымае хлеў.

*

Le lion ne vit
Dans une bergerie.

*

Ціха ўкленчы нябёсам
Сваёю віной –
І душа расцвіце кветкаю незямной...

*

Agenouille-toi en silence devant les cieux
Et reconnais tes torts –
L'âme s'épanouira comme une fleur.

*

Журба не забывае
Родны край.
А весялосці й на чужыне рай.

*

L'angoisse n'oublie pas son pays natal.
La gaieté va partout au bal.

*

Варона у дасвецце валюхае.
Па снезе хвост валачэ,
Як шлейф.

*

Le matin le corbeau qui se traîne
A sa queue
Comme une traîne.

*

Усё якраз, як у першы раз
І ў апошні –
Сарока трашчыць,
Дождж ступае на пожні.

*

Tout est comme la première fois
Et la dernière –
La pie jacasse,
La pluie pose ses pieds à terre.

*

Выгнанніку ў няспыннай дарозе
Прысняцца з незабытай старaны
Грак на раллі, сарока на бярозе.

*

L’exilé sur le chemin sans fin
Voit en rêve un freux sur les champs,
Une pie dans un pin de son pays lointain.

*

Лятункі нізіць сонная аблога.
І ў небе зорыцца Птушыны Шлях,
Каб светла йсці было душы да Бога.

*

Le soir les nuages bâillent.
La Voie Lactée brille dans le ciel
Pour que l’âme vers le Dieu aille.

*

У халадоў мяняецца аблічча.
Сама ў сябе хаваецца зіма,
Пакуль яе ручай не заказыча.

*

Les froids changent leurs contours.
L'hiver se cache dans lui-même
Jusqu'à ce que le ruisseau ne le chatouille.

*

Маміна слова, ласка твая без меж.
Толькі ты мяне на зямлі трымаеш
І да мамы мяне павядзеш...

*

La caresse infinie – la parole de ma mère.
C'est elle qui me retient sur cette terre,
C'est elle qui va me porter vers ma mère.

*

На небе зоркі рая́цца і ра́яцца.
На гэтым свеце людзі чужыя.
Як родныя сёстры – Мама і Раніца.

*

Au ciel tant d'étoiles essaiment.
Sur terre des hommes sont étrangers.
Ma mère et l'aurore sont deux soeurs.

*
Арол застаецца арлом
І з адным крылом.

*
Orel orlem zůstává,
i když jedno křídlo má.

*
Шчодрая рука
Толькі ў жабрака.

*
Nejštědřejší ruku
najdeš u žebráků.

*
Пакуль не наб’е сабе добры гуз,
Беларус не ўзгадае,
Што ён – беларус.

*
Teprve s řádnou boulí na hlavě
Bělorus poznává,
že Bělorusem je.

*

Ахвяру й ка́та прымае
Аднолькава
Памяць жывая

*

I ověti, i katani
v paměti živé
zůstanou.

*

Хлусня раскашуецца, як гаспадыня
У цёплай хаце ў шумлівых шаўках.
А голая праўда на вуліцы стыне.

*

Bohatství a přepych lež má tuze ráda.
Milostpaní v teple v hedvábí si chodí.
Zatím venku nahá mrzne holá pravda.

*

Жыццё –
Пазычаны ў вечнасці час
Для нас.

*

Život
je věčností nám pro ten čas
jen zapůjčený
čas.

*

Растаюць паціху на дне душы
Крыўдаў калючыя ледзяшы.

*

Pomalu v duši roztávají
tedy křivd, co se na dně tají.

*

У кожным
Адпаведна яго шчадраце
Бог расце.

*

V každém
se podle jeho štědrosti
Bůh rozhostí.

*

Пакуль сабе не хлушу
І на плячах нашу сваю галаву –
Жыву.

*

Dokavad nelžu sobě sám
a na krku svou hlavu mám.
jsem živý.

*

Пад снегам цярпліва жыве
Зялёны сум па зялёнай траве...

*

Zelená touha po zelené nivě
pod sněhem žije stále trpělivě.

*

Жывучая дужа расада здрады,
Бо гатункуецца
На падваконнях улады.

*

Neobvykle houževnatě
roste sadba zrady
tříděna na parapetech
úřadoven vlády.

ЗМЕСТ

Літаратурна-мастацкае выданне

Барадулін Рыгор Іванавіч

Et orbi omni / І свету ўсяму

Рэдактары
Ул. М. Завальнюк,
І. І. Лучыц-Федарэц,
А. С. Сакалоўская,
Ю. В. Стулаў

Карэктар *М. Ф. Апейка*

Дызайн і макет *Г. І. Мацур*

Камп’ютарны набор
І. В. Клімава,
А. А. Лешчанка,
Ёсіко Огава,
М. С. Уліна

Фотаздымкі
Вячаслава Дамуця,
Георгія Ліхтаровіча,
Алеся Матафонава,
Сяргея Панізьніка,
Сяргея Шапрана
і з архіва
Рыгора Барадуліна,
Алы Сакалоўскай

Падпісана ў друк 11.01.2016 г. Фармат 70×100 1/16.
Папера афсетная. Друк афсетны. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 54,83. Улік.-выд. арк. 22,1. Тыраж 300 ас.
Замова №2531.

Рымска-Каталіцкая парафія Святога Сымона і Святой Алены.
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы і
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў №1/438 ад 3.10.2014 г.
Вул. Савецкая, 15, 220050, г. Мінск.

Таварыства з дадатковай адказнасцю «Новапрынт».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы і
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 2/54 ад 25.02.2014.
Вул. Геалагічная, 59, к. 4, п. 10, 220138, г. Мінск.